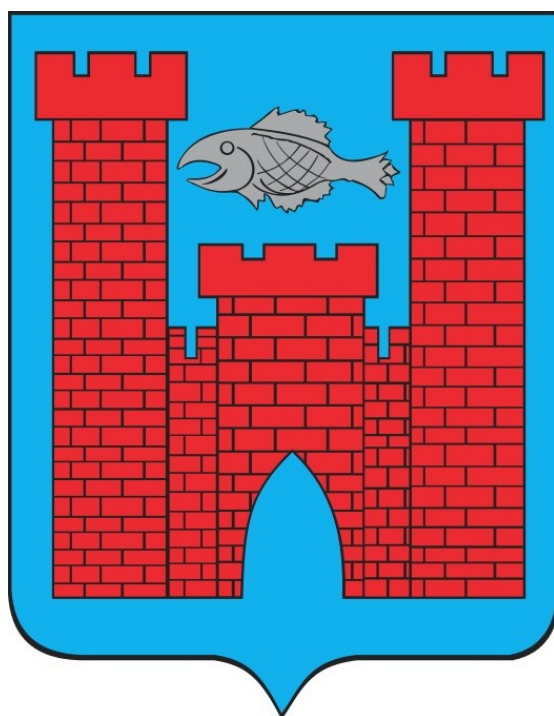

Unia Europejska
Fundusz Spójności

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017-2023

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY	6
1.1. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SURAŻ DO ROKU 2019	6
1.2. GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SURAŻ NA LATA 2007-2019	10
1.3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SURAŻ	12
2. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	13
2.1. METODYKA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	13
2.2. INFORMACJE OGÓLNE O MIEŚCIE I GMINIE SURAŻ	15
2.3. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI – BADANIA ILOŚCIOWE	16
2.3.1. ETAP 1 – WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO (OZ) NA TERENIE GMINY SURAŻ – ANALIZA WSKAŹNIKOWA SFERA SPOŁECZNA	16
2.3.2. ETAP 1 – wyznaczenie Obszaru Zdegradowanego (OZ) na terenie Gminy SURAŻ – analiza wskaźnikowa pozostałe sfery	47
Sfera gospodarcza – ANALIZA WSKAŹNIKOWA	48
Sfera TECHNICZNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA	50
Sfera ŚRODOWISKOWA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA	52
Sfera FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA	54
POZOSTAŁE SFERY – PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ	56
2.4. BADANIA ANKIETOWE Z MIESZKAŃCAMI GMINY NA TEMAT REWITALIZACJI	58
2.5. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – Podsumowanie wyników	69
4.1. Obszar rewitalizacji w gminie Suraz	79
5. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI	98
6. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	99
7. LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	101
8. POZOSTAŁE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	125
9. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI	133
10. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE	145

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH W PROCES REWITALIZACJI	154
11.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji dla Gminy Suraz	155
11.2. Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji dla Gminy Suraz	160
12. SYSTEM REALIZACJI Lokalnego PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY SURAŻ ORAZ MONITORING	162
Spis tabel	169
Spis Map	170
Spis wykresów	172

WSTĘP

Gmina Suraz przystąpiła do opracowania programu rewitalizacji zgodnego z wymaganiami wynikającymi z Wytycznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz wymaganiami i wytycznymi IZ RPO. Podstawą formalnoprawną podjęcia prac nad uchwaleniem niniejszego dokumentu jest art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm).

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie lokalnego programu rewitalizacji.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego.

Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jego otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą.

Po drugie proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, tj. być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt.1
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Oznacza to, że sam proces powinien być tak zaplanowany, aby umożliwić czynny udział wybranych grup społecznych i animatorów rozwoju lokalnego. Udział interesariuszy powinien zostać zaplanowany zarówno na etapie tworzenia programu rewitalizacji, jak również na etapie jego realizacji, w tym ewaluacji. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji wskazany jest udział interesariuszy zarówno na etapie diagnozy, jak również planowania poszczególnych celów i działań rewitalizacyjnych.

Program Rewitalizacji Gminy Suraż zostanie wykonany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju (MR) ¹ oraz Wytycznymi programowymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego (RPO WP).

¹ Wytyczne dotyczące rewitalizacji z dnia 02 sierpnia 2016; Ministerstwo Rozwoju

1. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

1.1. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SURAŻDO ROKU 2019²

Program Rewitalizacji dla Gminy Suraż wpisuje się bezpośrednio w założenia Strategii rozwoju Miasta i Gminy Suraż i jest zgodny z jej założeniami. Zostały w niej zdefiniowane 4 cele strategiczne:

1. Aktywizacja gospodarcza obszaru dla tworzenia nowych miejsc pracy oraz wzrostu dochodów mieszkańców i budżetu gminy.

Dla realizacji tego celu strategia przewiduje wdrożenie 19 programów społeczno-gospodarczych:

A.1. Kumulacja zasobów pod kątem zabezpieczenia kompletności oferty inwestycyjnej Gminy.

A.2. Pro – inwestycyjna polityka Gminy.

A.3. Polityka przestrzenna sprzyjająca lokalizacji działalności gospodarczej.

A.4. Uzbrojenie terenów pod działalność gospodarczą.

A.5. Zagospodarowanie obiektów nieużytkowanych na terenie Gminy.

A.6. Rozwój agroturystyki.

²„Strategia rozwoju Miasta i Gminy Suraż do roku 2019”, przyjęta uchwałą nr XXI/103/04 Rady Miejskiej w Surażu w dniu 7 września 2004 r.

A.7. Kreowanie postaw przedsiębiorczych.

A.8. Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolniczej.

A.9. Pozyskanie inwestorów zewnętrznych.

A.10. Rozwój samorządu gospodarczego.

A.11. Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

A.12. Rozwój sieci instytucji obsługi rolnictwa.

A.13. Zdynamizowanie procesu zwiększania powierzchni gospodarstw rolnych.

A.14. Tworzenie grup producenckich.

A.15. Rozwój gospodarstw ekologicznych.

A.16. Rozwój produkcji mleczarskiej.

A.17. Rozwój produkcji integrowanej.

A.18. Zrównoważona gospodarka leśna.

A.19. Racjonalna eksploatacja złóż surowców mineralnych.

W ramach tego celu strategicznego spójne z celami Programu Rewitalizacji są następujące programy: A5 Zagospodarowanie obiektów nieużytkowanych na terenie Gminy, A6 Rozwój agroturystyki, A15 Rozwój gospodarstw ekologicznych.

2. Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej oraz tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju osobistego mieszkańców.

Dla realizacji tego celu strategia przewiduje wdrożenie 13 programów społeczno-gospodarczych:

B.1. Wyznaczenie i urządzenie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych oraz pól biwakowych.

B.2. Poszerzenie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.

B.3. Budowa sal gimnastycznych na terenie Gminy.

B.4. Rozwój współpracy zagranicznej.

B.5. Utworzenie Domu Opieki Społecznej.

B.6. Rozwój form kształcenia mieszkańców.

B.7. Rozwój bazy noclegowej i żywieniowo – gastronomicznej.

B.8. Rozwój kapitału ludzkiego.

B.9. Modernizacja stadionu i kompleksu małych boisk.

B.10. Rozwój sektora pozarządowego.

B.11. Wsparcie samoorganizowania się młodzieży.

B.12. Kształtowanie i ochrona lokalnego układu przyrodniczego i krajobrazowego.

B.13. Rozwój systemów prawnie chronionych.

W ramach tego celu strategicznego spójne z celami Programu Rewitalizacji są następujące programy: B.1. Wyznaczenie i urządzenie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych oraz pól biwakowych, B.2. Poszerzenie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych, B.7. Rozwój bazy noclegowej i żywieniowo – gastronomicznej, B.11. Wsparcie samoorganizowania się młodzieży.

3. Poprawa warunków życia mieszkańców i funkcjonowania przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury technicznej.

Dla realizacji tego celu strategia przewiduje wdrożenie 10 programów społeczno-gospodarczych:

C.1. Modernizacja dróg gminnych.

C.2. Budowa kanalizacji sanitarnej w zabudowie zwartej na obszarach wiejskich.

C.3. Budowa zagrodowych oczyszczalni ścieków we wsiach, w których nie jest przewidziana budowa kanalizacji sanitarnej.

C.4. Budowa stacji uzdatniania wody w Suraziu.

C.5. Gminny system gospodarki odpadami.

C.6. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy.

C.7. Gazyfikacja Gminy.

C.8. Rozwój budownictwa komunalnego.

C.9. Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej, w tym udostępnienie mieszkańcom Internetu.

C.10. Likwidowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

W ramach tego celu strategicznego spójne z celami Programu Rewitalizacji są następujące programy: C.1. Modernizacja dróg gminnych, C.10. Likwidowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

4. Sprawne zarządzanie gminą dla zapewnienia wysokiej jakości usług komunalnych.

Dla realizacji tego celu strategia przewiduje wdrożenie 10 programów społeczno-gospodarczych:

D.1. Pozyskanie funduszy pomocowych

D.2. Wieloletni Program Inwestycyjny

D.3. Budżet zadaniowy

D.4. Wdrożenie metod zarządzania jakością

D.5. Racjonalizacja siatki szkół i przedszkoli

D.6. Zintegrowane systemy wodociągowe

D.7. Estetyzacja Miasta

D.8. Opieka, konserwacja i utrzymanie pomników przyrody i zabytków.

D.9. Wzmocnienie sił porządkowych

D.10. Polityka promocyjna Gminy

W ramach tego celu strategicznego spójne z celami Programu Rewitalizacji są następujące programy: D.1. Pozyskanie funduszy pomocowych, D.7. Estetyzacja Miasta, D.8. Opieka, konserwacja i utrzymanie pomników przyrody i zabytków.

1.2. GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SURAŻ NA LATA 2007-2019³

Dokument w dokładny sposób przedstawia sytuację w gminie Suraz w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, ochrony zdrowia i edukacji publicznej. W szczególowy sposób analizuje przyczyny zjawisk, wskazuje wnioski i przedstawia cele i sposoby na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów. W rozdziale II Pomoc społeczna i polityka prorodzinna jako podstawowe problemy społeczne w gminie wymienia: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizm i bezdomność. Pomimo faktu, że dane służące do opracowania tego dokumentu pochodziły z roku 2006, nie odbiegają one znacznie od tych które posłużyły do opracowania diagnozy na potrzeby niniejszego dokumentu (dane za rok 2016). Jako cel główny w tym zakresie strategia określa: „Stworzenie odpowiednich

³Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Suraz na lata 2007 – 2019

warunków życia dla rodziny, jej prawidłowego funkcjonowania i spełnianie przez nią wszystkich ważnych społecznie funkcji⁴). Jako cele operacyjne ujmuje natomiast:

1. Minimalizowanie skutków ubóstwa – jednym z zadań do realizacji tego celu jest współorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.
2. Zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego osób bezrobotnych – w tym zadania: wspieranie szkoleń zawodowych, promowanie przedsiębiorczości wśród młodzieży, wspieranie grup samopomocowych.
3. Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych i starszych w społeczności lokalnej w tym zadania: wspieranie likwidacji barier architektonicznych, wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, pomoc w zachowaniu samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych intelektualnie i fizycznie, wspieranie rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności w szczególności z dzieckiem niepełnosprawnym, adaptację budynków istniejących na terenie gminy bądź też budowę nowego służącego jako ośrodek wsparcia, rehabilitacyjny lub inny.
4. Podniesienie świadomości opiekuńczo-wychowawczej i wzmacnianie relacji rodzinnych poprzez wspólne spędzanie wolnego czasu – w tym zadania: promowanie aktywnego wypoczynku, organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych i organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań, tworzenie wiejskich świetlic środowiskowych.
5. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu – w tym zadanie promowanie zdrowego stylu życia.
6. Przeciwdziałanie i profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i ograniczanie zjawiska narkomanii – w tym zadanie rozwój zajęć pozalekcyjnych w szkole i poza szkołą.
7. Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie – w tym zadanie wspieranie działań dotyczących zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

⁴ „Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Suraż na lata 2007-2013” – str. 28.

Zgodnie ze strategią rozwiązywania problemów społecznych polityka prorodzinna powinna być ściśle powiązana z organizacją pomocy społecznej. Wszelkie inicjatywy i działania podejmowane na rzecz rodziny muszą uwzględniać troskę o jej trwałość, samodzielność w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowywaniu dzieci.

Uwzględniając powyższe zasady polityka prorodzinna prowadzona przez gminę za pośrednictwem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Surażu skupia się na:

- 1) wspieraniu rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu – udzielaniu pomocy w odbudowywaniu prawidłowych relacji pomiędzy jej członkami oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych, poprzez szeroko pojętą pracę socjalną,
- 2) działaniach na rzecz rodziny opartych na zasadzie pomocniczości, polegającej na pomocy skierowanej na wykorzystanie zasobów własnych rodziny,
- 3) podejmowaniu działań prowadzących do usamodzielnienia się osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych z udziałem tych osób i rodzin,
- 4) zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez udzielanie świadczeń pomocy społecznej w taki sposób, aby aktywizowały i pobudzały osoby i rodziny do pozytywnej zmiany,
- 5) systemowej pomocy rodzinie polegającej na pracy socjalnej uwzględniającej interdyscyplinarne podejście do rozwiązywania problemów.

Program rewitalizacji dla Gminy Suraż podejmuje jako podstawowy element rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zarówno w założeniach ogólnych jak i w rozwiązaniach szczegółowych Program rewitalizacji dla Gminy Suraż jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Suraż na lata 2007-2019.

1.3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SURAŻ⁵

⁵ Uchwała nr XXII/132/2001 r. Rady Miasta i Gminy w Surażu z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Suraż.

Studium określa podstawowe kierunki polityki i rozwoju przestrzennego Miasta i Gminy Suraż jako jednostki samorządowej. Zapisy Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż są zbieżne z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W Studium zostały określone cel rozwoju, kierunki ochrony przestrzeni, rozwoju podstawowych sfer życia, polityki przestrzennej, uwarunkowania realizacji kierunków polityki przestrzennej w zakresie systemu transportowego i infrastruktury technicznej oraz kierunki polityki planistycznej. Studium uwarunkowań jako jeden z celów planistycznych gminy „tworzenie warunków do rozwoju urządzeń usługowych w zakresie handlu, gastronomii, rzemiosła oraz urządzeń obsługi turystyki i wypoczynku⁶”. Innym ważnym powiązaniem pomiędzy dokumentami jest przewidziana w studium ochrona obiektów zabytkowych i o wartościach kulturowych⁷. Wszystkie zapisy ww. kwestii nie pozostają w sprzeczności z zapisami Programu Rewitalizacji.

2. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

2.1. METODYKA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Suraż – str. 78.

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Suraż – str. 73.

- *gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw*
- *środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska*
- *przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych*
- *technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.*

W celu określenia obszaru gdzie występuje stan kryzysowy a z kolei do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została wykonana dogłębna analiza sytuacji w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej a na jej podstawie została postawiona diagnoza występowania tych czynników i zjawisk.

Przedmiotowa analiza została wykonana zarówno w zakresie ilościowym (analiza statystyczna) i jakościowym (badania społeczne z mieszkańcami). Ze względu na miejsko-wiejski charakter gminy, a co za tym idzie bardzo zróżnicowany charakter zabudowy oraz skalę występowania różnych zjawisk, ważnym elementem w prawidłowej ocenie rzeczywistej sytuacji odegrała analiza jakościowa. Zwrócić należy uwagę, że Gmina Suraż, należy do najmniejszych w Polsce, na koniec roku 2016 zamieszkiwało ją 2007 osób, z czego połowę stanowili mieszkańcy samego Suraża. W związku z tym badania ilościowe ze względu na jednostkowy charakter niektórych danych, mocno zakrzywiały rzeczywisty obraz. W celu uzyskania prawdziwego obrazu i postawienia prawidłowej diagnozy posłużono się dodatkowo wynikami analizy jakościowej.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych polegała na przeanalizowaniu zjawisk negatywnych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiska, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej dla całej Gminy Suraż w oparciu o możliwe i dostępne dane źródłowe.

Istotnym elementem diagnozy było obiektywne stwierdzenie, czy za pomocą dostępnych danych można uznać, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska problemowego (stanu kryzysowego).

W kolejności zestawiono ze sobą wyniki obu badań i określono obszary w których kumulują się negatywne zjawiska kryzysowe.

2.2. INFORMACJE OGÓLNE O MIEŚCIE I GMINIE SURAŻ

Gmina Suraż jest gminą miejsko - wiejską o wyjątkowych walorach przyrodniczych i kulturowych. Położona jest w 30% na terenach należących do Narwiańskiego Parku Narodowego i Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Narwi, które wchodzi w skład Obszarów Natura 2000.

Na terenie miasta Suraż wokół dwóch rynków ustanowione są strefy ochrony konserwatorskiej. Na terenie gminy znajduje się około 200 stanowisk archeologicznych oraz kilkanaście obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Najciekawsze zabytki ruchome można zwiedzić w czterech muzeach w Surażu.

Gmina ma charakter rolniczy nastawiony na hodowlę bydła mlecznego i drobiu. Ważną funkcją gminy jest turystyka z powodu wybitnych walorów, dużej liczby miejsc noclegowych oraz przebiegających tędy ponad 10 szlaków turystycznych. Funkcje usługowe pełnią instytucje znajdujące się w Surażu i obsługujące całą gminę.

Miasto i Gmina Suraż należy do najmniejszych w kraju zarówno pod względem powierzchni jak i ludności. Zajmuje obszar o powierzchni 76,6 km² (7660 ha). Blisko połowę terenu gminy zajmują grunty miejskie, w które miasto zostało bogato uposażone w XV-XVI wieku. Liczba ludności gminy oscyluje wokół zaledwie 2000 osób. Suraż znajduje się na przedostatnim miejscu w kraju pod względem liczby ludności na blisko 900 miast.

Gmina Suraż sąsiaduje od zachodu z Gminą Łapy, od północy z Turośnią Kościelną, od wschodu z Gminą Juchnowiec Kościelny, od południa z Gminami Wyszki i Poświętne. Gmina wchodzi w skład Powiatu Białostockiego, największego w kraju i Województwa Podlaskiego.

Gmina Suraż jest członkiem Stowarzyszenia Gmin Górnej Narwi oraz Stowarzyszenia N.A.R.E.W z siedzibami w Turośni Kościelnej. Współpracuje również z gminami w ramach Białostockiego Obszaru Metropolitalnego. Posiada także podpisane porozumienia o współpracy z partnerskimi Surażami w Republice Białoruś oraz w Ukrainie.

Obszar Gminy wg. stanu na dzień 31.12.2016 roku zamieszkiwało 2007osób, w tym blisko połowa to mieszkańcy miasta Suraż. Wierni z terenu gminy należą aż do pięciu parafii; rzymsko-katolickich w Surażu, Rynkach, Turośni Kościelnej, Strabli oraz do parafii prawosławnej w Kożanach. Obszar gminy podzielony jest też na trzy diecezje

2.3.DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI – BADANIA ILOŚCIOWE

2.3.1 ETAP 1 – WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO (OZ) NA TERENIE GMINY SURAŻ – ANALIZA WSKAŹNIKOWA SFERA SPOŁECZNA

W celu jednoznacznego wskazania na jakim obszarze Gminy występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk, poszczególnym problemom przypisano odpowiadające im wskaźniki. Punktem odniesienia terytorialnego był podział Gminy na SOŁECTWA, przyjęto że jest to najważniejszy podział dla badania sytuacji wewnątrzgminnej.

Procedura wyznaczania obszaru zdegradowanego opierała się na następujących założeniach:

- 1) Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe dokonać podziału Gminy na sołectwa/ miejscowości. Założono wstępnie, że działania rewitalizacyjne powinny rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzennie i funkcjonalnie, dlatego też przy tworzeniu stref próbowano zachować podział Gminy na takie obszary.**

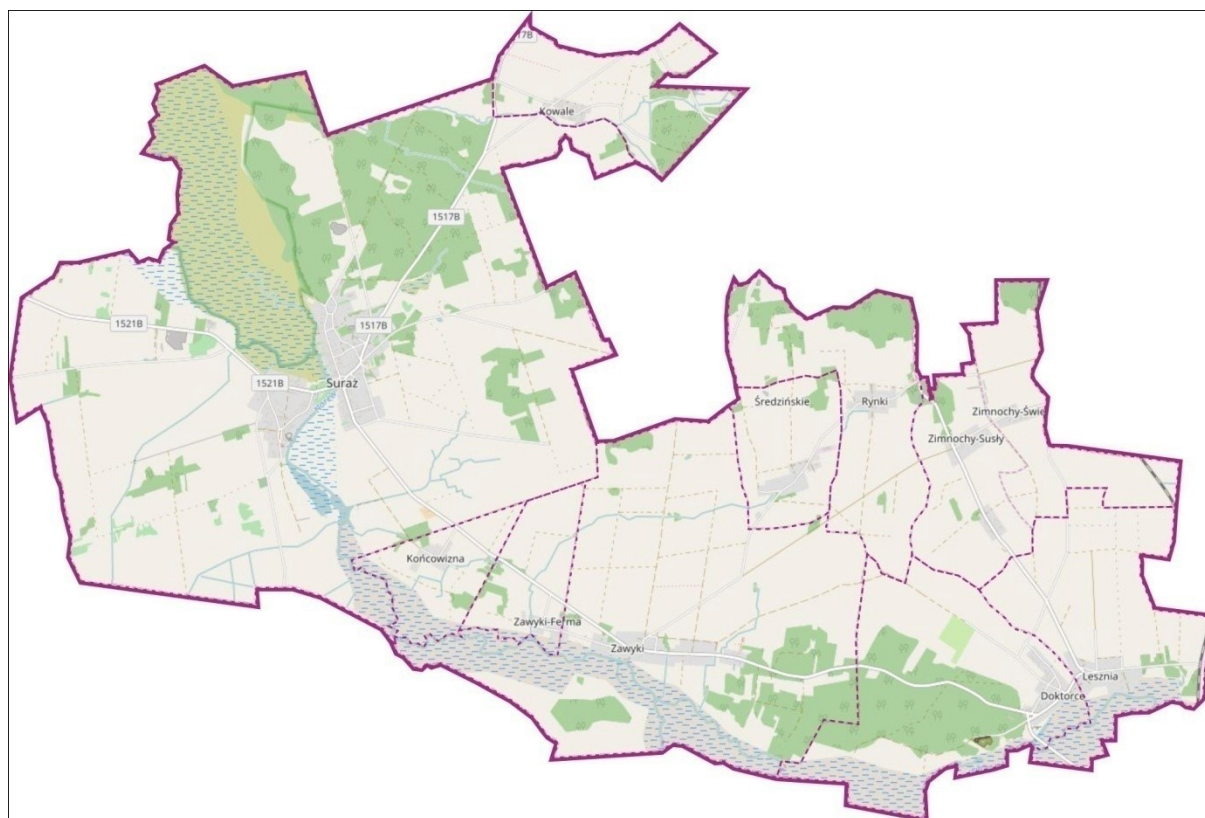
Tabela 1 Podział Gminy na sołectwa/miejscowości

Nr	Gmina Suraż
1	Suraż
2	Doktorce
3	Końcowizna
4	Kowale
5	Lesznia
6	Rynki
7	Średzińskie
8	Zawyki
9	Zawyki Ferma
10	Zimnochy*

Źródło: UM Suraż

*Uwaga - Nazwa Zimnochy obejmuje dwie miejscowości Zimnochy Świechy i Zimnochy Susły, w celu agregacji danych obszar będzie analizowany wspólnie pod nazwą „Zimnochy”. Numeracja sołectw będzie używana (stosowana) w dalszej części opracowania.

Mapa 1 Podział Gminy na sołectwa

Źródło: udostępnione przez UM Suraz

- 2) W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach wybrane wskaźniki opisujące stany kryzysowe (ze względu na skalę jak również natężenie zjawiska) zostały poddane transformacji liniowej w przedziale 0-1. Następnie wyniki te zostały zsumowane i ponownie poddane transformacji liniowej. Uzyskano w ten sposób sumaryczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację negatywnych zjawisk poszczególnych sferach na badanych obszarach.

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

$$W = \frac{x - \min}{\max - \min}, \text{ gdzie:}$$

- W – wystandaryzowana wartość wskaźnika
- X – wyjściowa wartość wskaźnika
- Min – minimalna wartość wskaźnika
- Max – maksymalna wartość wskaźnika

Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany – wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

przedziału od 0 do 1, gdzie wartość 0 została przypisana danej o najmniejszej wartości, a wartość 1 została przypisana danej o największej wartości.

Syntetyczny wystandaryzowany wskaźnik – wynik liczbowy stanowiący średnią arytmetyczną wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sfer problemowych, ujętych w postaci wskaźników wystandaryzowanych cząstkowych.

W celu określenie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, występujących w Gminie Suraz, przeanalizowano dostępne wskaźniki je opisujące.

Tabela 2 Wskaźniki przyjęte do określenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Suraz

Nr	Problem	Wskaźnik
Wsk.1	1. Depopulacja	<ul style="list-style-type: none"> • Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2016/2011 – natężenie zjawiska • Ubytek liczby ludności – skala zjawiska
Wsk.2	2. Starzenie się społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem 2016 – natężenie zjawiska • Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym – skala zjawiska
Wsk.3		<ul style="list-style-type: none"> • Dynamika zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym 2016/2011 – natężenie zjawiska • Zmiana liczby ludności w wieku poprodukcyjnym – skala zjawiska
Wsk.4		<ul style="list-style-type: none"> • Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2016 – natężenie zjawiska • Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym – skala zjawiska
Wsk.5		<ul style="list-style-type: none"> • Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2016– natężenie zjawiska • Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym – skala zjawiska
Wsk.6	3. Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem 2016– natężenie zjawiska • Liczba osób bezrobotnych – skala zjawiska
Wsk.7		<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. bezrobocia w liczbie ludności ogółem 2016– natężenie zjawiska • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. bezrobocia – skala zjawiska
Wsk.8	3. Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej spośród mieszkańców 2016 – natężenie zjawiska • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – skala zjawiska
Wsk.9		<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem 2016 – natężenie zjawiska • Liczba osób długotrwale bezrobotnych – skala zjawiska
Wsk.10		<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek dożywianych dzieci 2016 – natężenie zjawiska • Liczba dożywianych dzieci 2016 – skala zjawiska
Wsk.11	3. Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem 2015 – natężenie zjawiska • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności – skala zjawiska
Wsk.12	4. Bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wystawionych Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

	i przestępczość	2016 – natężenie zjawiska <ul style="list-style-type: none"> Liczba wystawionych Niebieskich Kart – skala zjawiska
Wsk.13	5. Aktywność kulturalna i społeczna	<ul style="list-style-type: none"> Liczba aktywnych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców 2015 – natężenie zjawiska Liczba organizacji pozarządowych – skala zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Suraż

Poniżej w tabelach oraz na mapach zaprezentowano wyniki dla poszczególnych sołectw/miejscowości wg poszczególnych ww. wskaźników:

Wskaźnik nr 1.

Tabela 3 Wskaźnik społeczny nr 1 Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2016/2011

		sfera społeczna - wskaźnik nr 1					
		średnia gminna	-3,60				
Nr	Gmina Suraż	Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2016/2011	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (zmiana liczby ludności)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu

Sołectwa

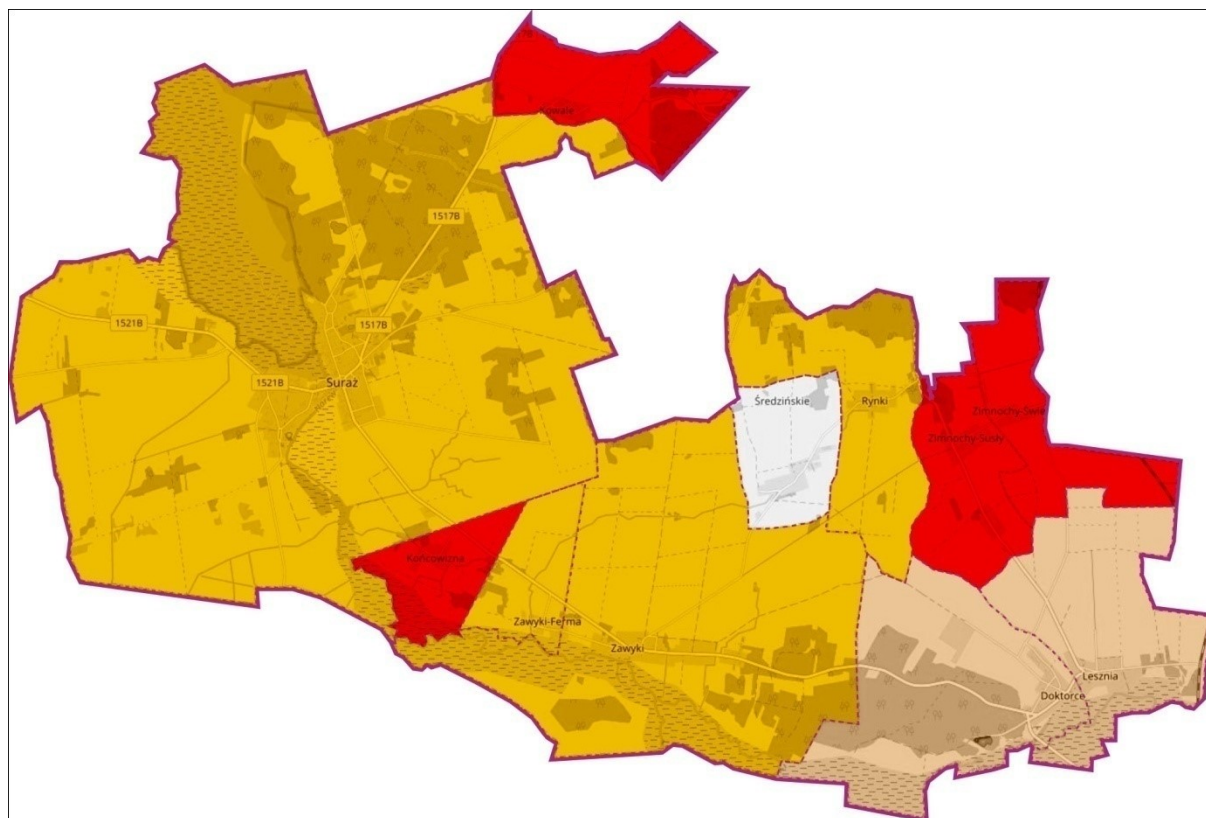
10	Zimnochy	-13,71%	0,78	-17	1,00	1,78	1,00
4	Kowale	-15,19%	0,84	-12	0,76	1,60	0,90
3	Końcowizna	-18,92%	1,00	-7	0,52	1,52	0,85
9	Zawyki – Ferma	-13,95%	0,79	-6	0,48	1,27	0,71
6	Rynki	-10,34%	0,64	-9	0,62	1,26	0,71
1	Suraż	-1,49%	0,27	-15	0,90	1,17	0,66
8	Zawyki	-3,10%	0,34	-10	0,67	1,01	0,57
5	Lesznia	-2,60%	0,32	-2	0,29	0,61	0,34
2	Doktorce	-0,44%	0,23	-1	0,24	0,47	0,26
7	Średzińskie	4,94%	0,00	4	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Największa koncentracja zjawiska depopulacji w całej Gminie Suraż objawia się w miejscowościach Zimnochy, Kowale i Końcowizna, gdzie wystandaryzowany wskaźnik przyjmuje wartości o 1,00 do 0,85. Najmniejsza koncentracja problemu depopulacji występuje w sołectwie Średzińskie, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

Mapa 2 Wskaźnik społeczny nr 1 Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2016/2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 2

Tabela 4 Wskaźnik społeczny nr 2 Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2016

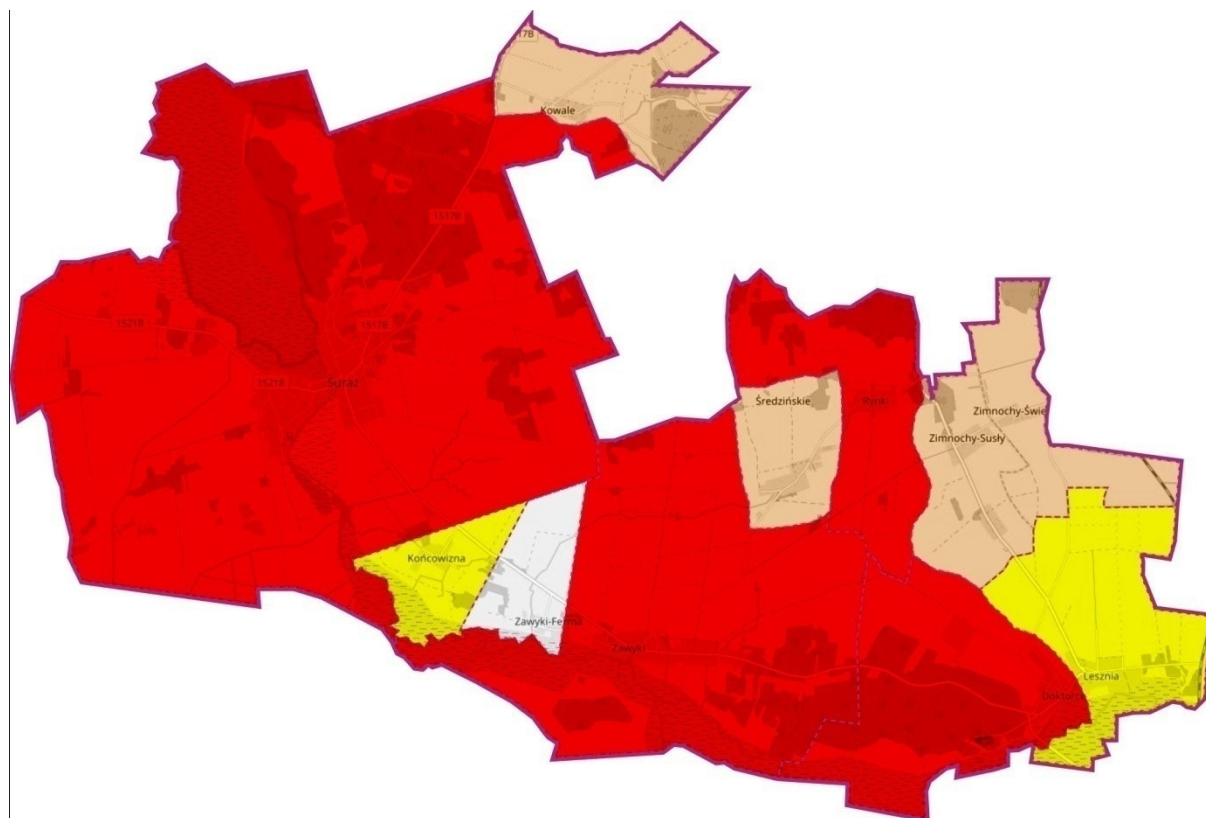
		sfera społeczna - wskaźnik nr 2					
		średnia gminna	17,82%				
Nr	Gmina Suraż	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczby ludności w wieku poprodukcyjnym)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
	Sołectwa						
2	Doktorce	25,00%	0,77	56	0,37	1,14	1,00
6	Rynki	28,20%	1,00	22	0,12	1,12	0,98
1	Suraż	14,31%	0	140	1,00	1,00	0,86
8	Zawyki	20,77%	0,47	65	0,44	0,91	0,77
5	Lesznia	21,33%	0,51	16	0,07	0,58	0,44
3	Końcowizna	20,00%	0,41	6	0,00	0,41	0,27
10	Zimnochy	17,75%	0,25	19	0,10	0,34	0,20
7	Średzińskie	17,64%	0,24	15	0,07	0,31	0,17
4	Kowale	17,91%	0,26	12	0,04	0,30	0,16
9	Zawyki – Ferma	16,21%	0,14	6	0,00	0,14	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja zjawiska starzenia się społeczeństwa w całej Gminie Suraż objawia się w miejscowościach Doktorce i Rynki, gdzie wystandaryzowany wskaźnik przyjmuje wartości o 1,00 do 0,98, nieco mniej widoczne to zjawisko występuje w sołectwie Zawyki i mieście Suraż (wskaźnik odpowiednio 0,77 i 0,86). Najmniejsza koncentracja problemu depopulacji występuje w sołectwie Zawyki-Ferma, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 3 Wskaźnik społeczny nr 2 Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 3

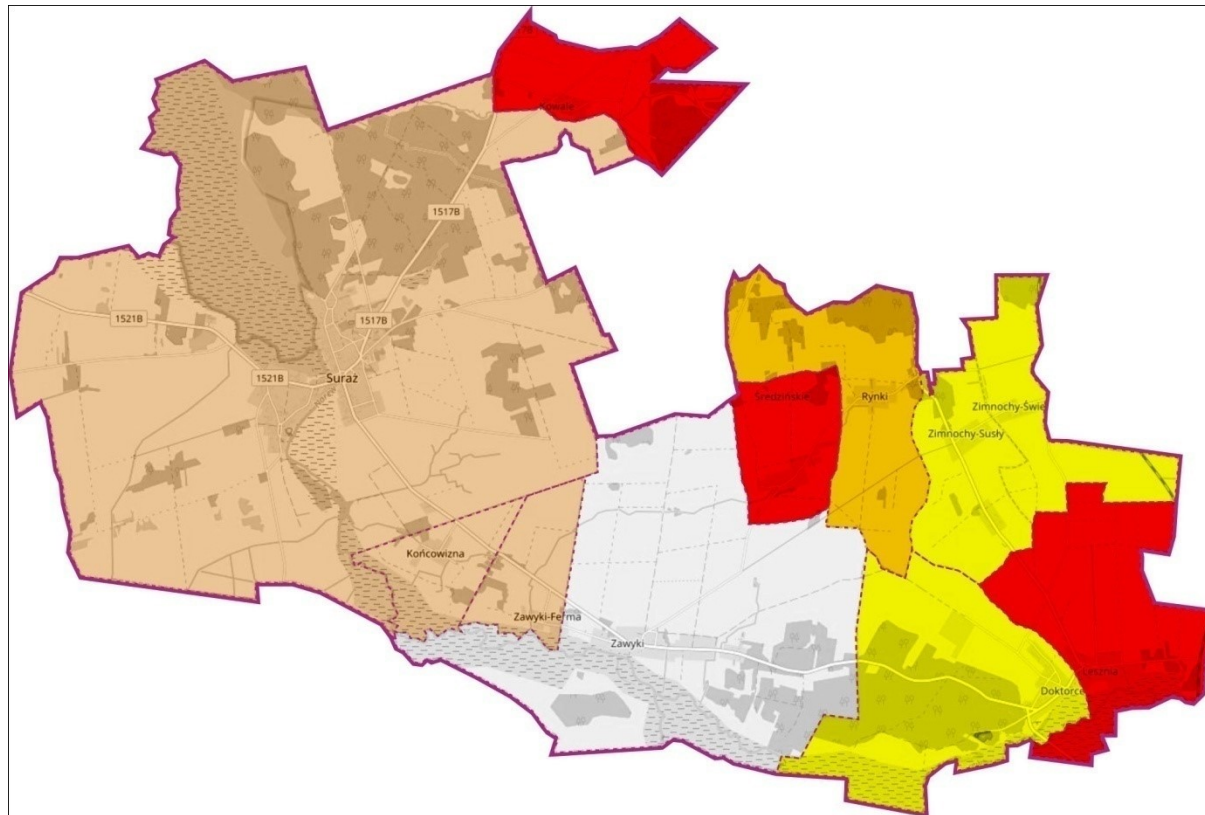
Tabela 5 Wskaźnik społeczny nr 3 Dynamika zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym 2016/2011

		sfera społeczna - wskaźnik nr 3					
		średnia gminna	-3,77				
Nr	Gmina Suraż	Dynamika zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym 2016/2011	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (zmiana liczby ludności w wieku poprodukcyjnym)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
	Sołectwa						
4	Kowale	33,33%	1,00	3	1,00	2,00	1,00
7	Średzińskie	15,38%	0,73	2	0,90	1,63	0,78
5	Lesznia	14,29%	0,71	2	0,90	1,61	0,76
6	Rynki	4,76%	0,57	1	0,80	1,37	0,62
10	Zimnochy	-13,63%	0,70	-3	0,40	1,10	0,45
2	Doktorce	-5,08%	0,42	-3	0,40	0,82	0,28
1	Suraż	-2,77%	0,46	-4	0,30	0,76	0,25
9	Zawyki - Ferma	-25,00%	0,12	-2	0,50	0,62	0,16
3	Końcowizna	-33,33%	0,00	-3	0,40	0,40	0,03
8	Zawyki	-9,72%	0,35	-7	0,00	0,35	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja zjawiska zwiększenia się liczby osób wieku poprodukcyjnym w całej Gminie Suraż objawia się w miejscowościach Kowale, Średzińskie i Lesznia, gdzie wystandaryzowany wskaźnik przyjmuje wartości o 1,00 do 0,76. Najmniejsza koncentracja tego zjawiska występuje w sołectwie Zawyki, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

Mapa 4 Wskaźnik społeczny nr 3 Dynamika zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym 2016/2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 4

Tabela 6 Wskaźnik społeczny nr 4 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2016

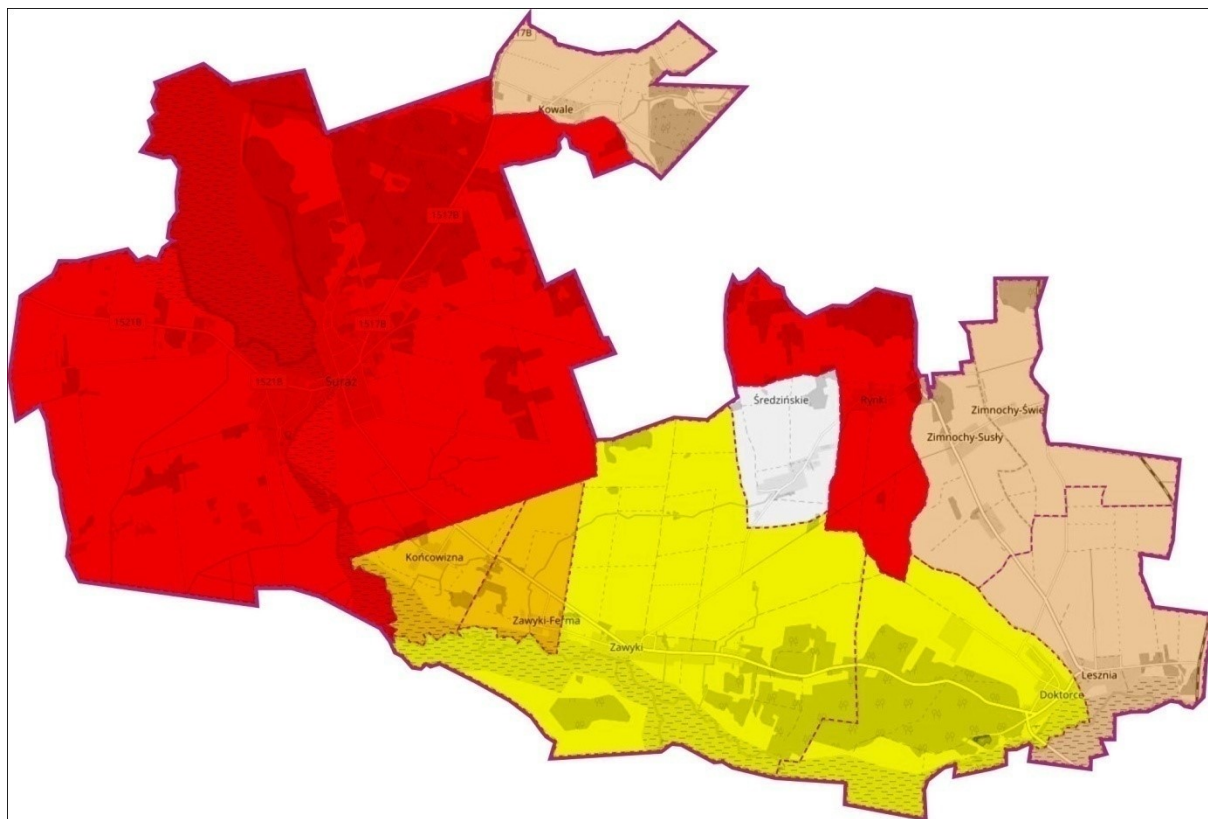
		sfera społeczna - wskaźnik nr 4					
		średnia gminna	91,30				
Nr	Gmina Suraż	Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba ludności w wieku poprodukcyjnym)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
Sołectwa							
1	Suraż	69,65	0,05	650	1,00	1,05	1,00
6	Rynki	244,44	1,00	22	0,02	1,02	0,97
9	Zawyki – Ferma	200,00	0,76	6	0,00	0,76	0,72
3	Końcowi zna	200,00	0,76	6	0,00	0,76	0,72
8	Zawyki	130,00	0,38	65	0,09	0,47	0,44
2	Doktorce	130,95	0,38	55	0,08	0,46	0,43
4	Kowale	92,30	0,18	12	0,01	0,19	0,17
10	Zimnoch y	86,36	0,14	19	0,02	0,16	0,14
5	Lesznia	69,56	0,05	16	0,02	0,07	0,06
7	Średzińskie	60,00	0,00	15	0,01	0,01	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja problemu starzenia się społeczeństwa mierzona wskaźnikiem obciążenia demograficznego w całej Gminie Suraż objawia się w miejscowościach w mieście Suraż i miejscowości Rynki, gdzie wystandaryzowany wskaźnik przyjmuje wartości o 1,00 do 0,97. Najmniejsza koncentracja tego zjawiska występuje w sołectwie Średzińskie, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 5 Wskaźnik społeczny nr 4 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 5

Tabela 7 Wskaźnik społeczny nr 5 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2016

		sfera społeczna - wskaźnik nr 5					
		średnia gminna	28,35				
Nr	Gmina Suraż	Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba ludności w wieku poprodukcyjnym)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
	Sołectwa						
6	Rynki	46,80	1,00	22	0,02	1,02	1,00
1	Suraż	21,53	0,00	650	1,00	1,00	0,98
2	Doktorce	43,65	0,88	55	0,08	0,96	0,94
5	Lesznia	44,44	0,91	16	0,02	0,93	0,91
8	Zawyki	40,63	0,76	65	0,09	0,85	0,83
7	Średzińskie	33,33	0,47	15	0,01	0,48	0,47
10	Zimnoch y	28,79	0,29	19	0,02	0,31	0,30
4	Kowale	28,57	0,28	12	0,01	0,29	0,28
3	Końcowna	28,75	0,29	6	0,00	0,29	0,28
9	Zawyki – Ferma	21,42	0,00	6	0,00	0,00	0,00

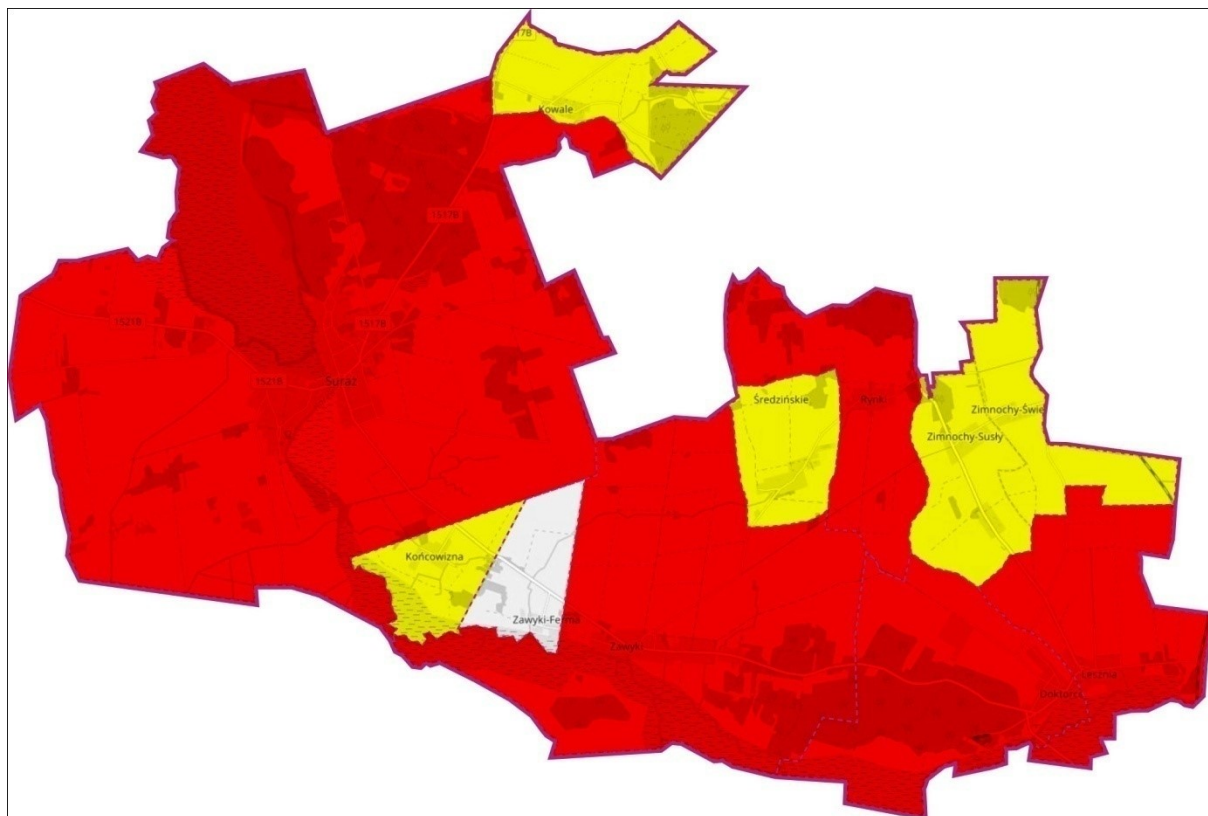
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja problemu starzenia się społeczeństwa mierzona wskaźnikiem obciążenia demograficznego w przeliczeniu na liczbę osób w wieku produkcyjny w całej Gminie Suraż objawia się sołectwie Rynki i w mieście Suraż, gdzie wartość wystandaryzowanego wskaźnika przyjmuje wartości o 1,00 i 0,98. Nieco mniejsze wartości wyniosły wskaźniki dla sołectw Doktorce, Lesznia i Zawyki, gdzie wartość wskaźnika przyjęła poziom od 0,94 do 0,83. Najmniejsza koncentracja tego zjawiska występuje w

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

sołectwie Zawyki-Ferma, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

Mapa 6 Wskaźnik społeczny nr 5 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 6

Tabela 8 Wskaźnik społeczny nr 6 Odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2016

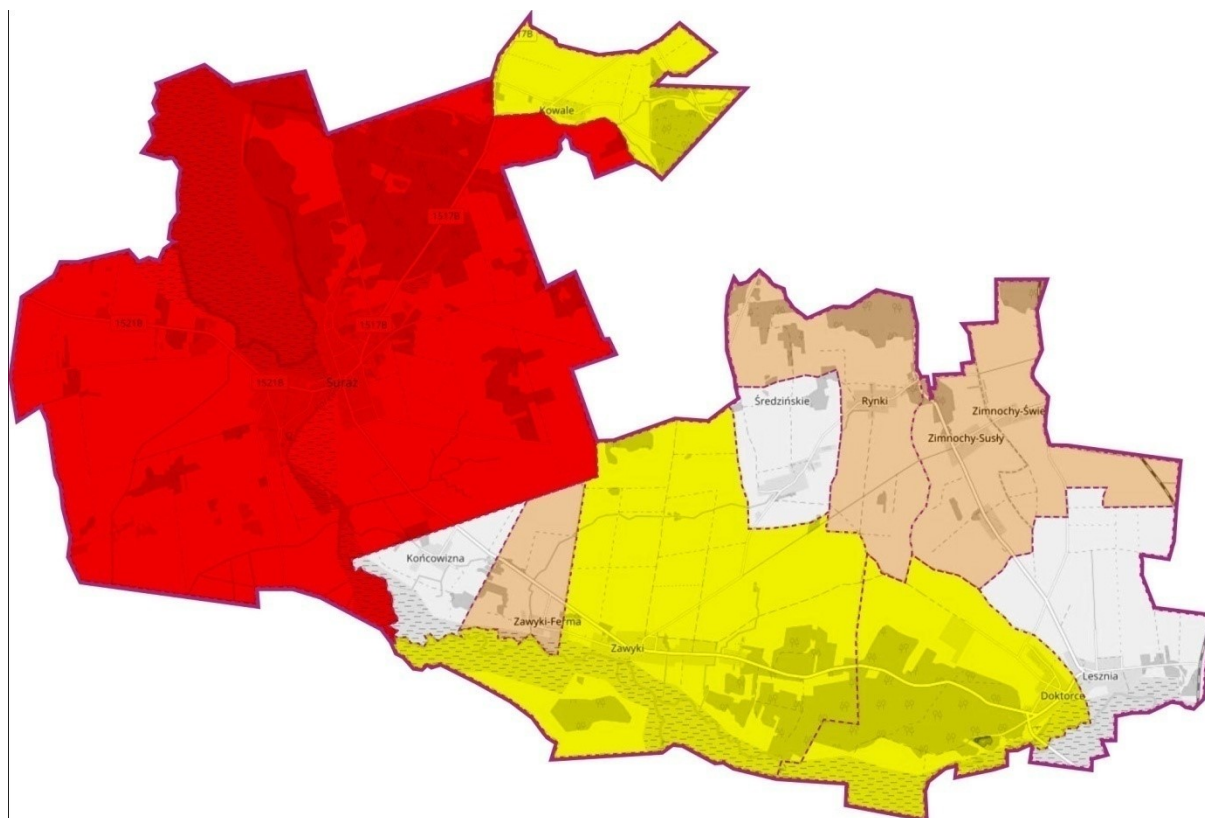
		sfera społeczna - wskaźnik nr 6					
		średnia gminna	6,83%				
Nr	Gmina Suraż	Odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba osób bezrobotnych)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
Sołectwa							
1	Suraż	7,38%	0,70	48	1,00	1,70	1,00
2	Doktorce	10,57%	1,00	13	0,27	1,27	0,75
8	Zawyki	8,12%	0,77	16	0,33	1,10	0,65
4	Kowale	9,52%	0,90	4	0,08	0,98	0,58
9	Zawyki - Ferma	3,57%	0,34	1	0,00	0,34	0,20
10	Zimnochy	3,03%	0,29	2	0,04	0,33	0,19
6	Rynki	2,12%	0,20	1	0,02	0,22	0,13
3	Końcowiżna	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
5	Lesznia	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
7	Średzińskie	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja problemu bezrobocia w całej Gminie Suraż objawia się w mieście Suraż, gdzie wartość wystandaryzowanego wskaźnika przyjmuje wartości o 1,00. Nieco mniejsze wartości wyniosły wskaźniki dla sołectw Doktorce, Zawyki i Kowale, gdzie wartość wskaźnika przyjęła poziom od 0,75 do 0,58. Najmniejsza koncentracja tego zjawiska występuje w sołectwie Średzińskie, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 7 Wskaźnik społeczny nr 6 Odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 7

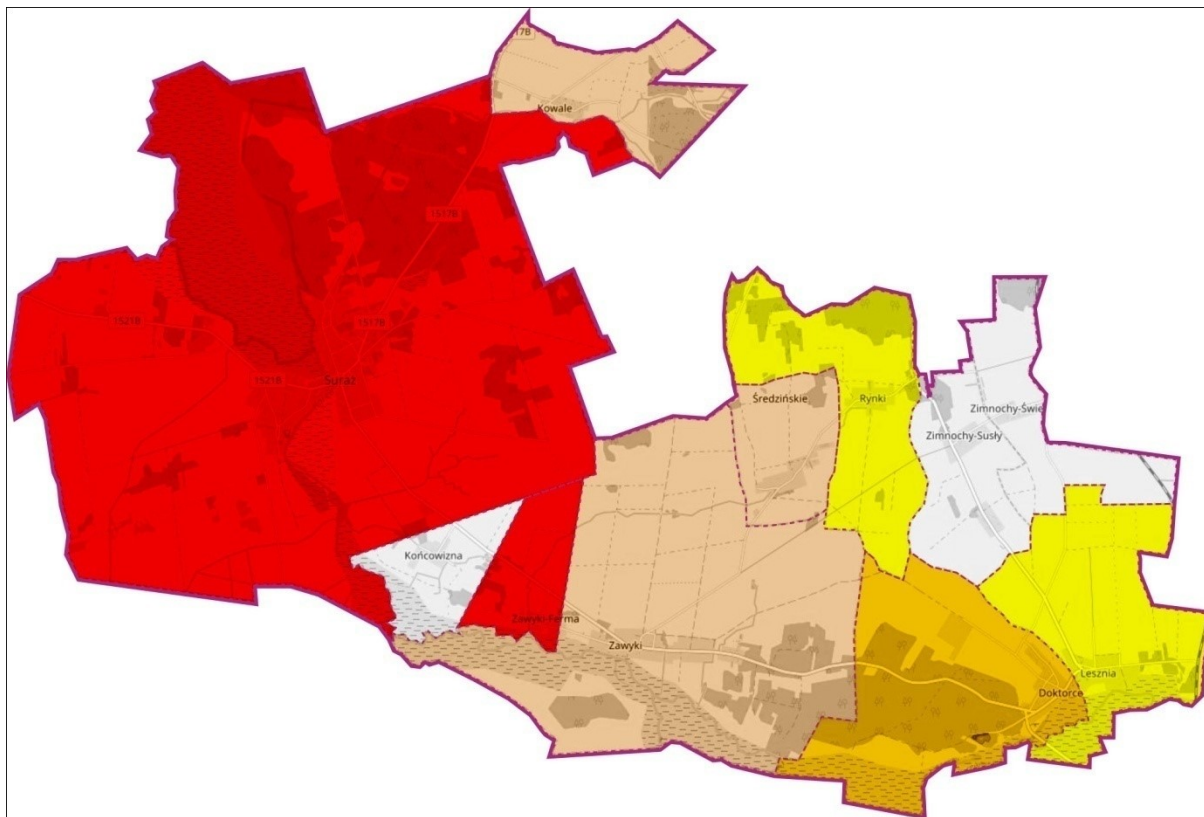
Tabela 9 Wskaźnik społeczny nr 7 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. bezrobocia w liczbie ludności ogółem 2016

		sfera społeczna - wskaźnik nr 7					
		średnia gminna	4,73%				
Nr	Gmina Suraz	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. bezrobocia w liczbie ludności ogółem 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba osób korzystających z pomocy z społecznej z tyt. bezrobocia)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
sołectwa							
1	Suraz	5,65%	0,42	56	1,00	1,42	1,00
9	Zawyki - Ferma	13,51%	1,00	5	0,09	1,09	0,77
2	Doktorce	7,59%	0,56	17	0,30	0,86	0,61
6	Rynki	5,12%	0,38	4	0,07	0,45	0,32
5	Lesznia	5,33%	0,39	4	0,07	0,46	0,32
4	Kowale	2,99%	0,22	2	0,04	0,26	0,18
8	Zawyki	1,92%	0,14	6	0,10	0,24	0,17
7	Średzińskie	1,18%	0,09	1	0,02	0,11	0,08
10	Zimnochy	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
3	Końcowizna	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Zjawisko bezrobocia badane liczbą osób dotkniętych tym problemem a objawiających się przyznaniem pomocy społecznej z tego tytułu potwierdzają, że problem ten najbardziej jest odczuwalny w mieście Suraz, dla miasta wartość wskaźnika wystandaryzowanego wyniosła 1,00. Dane te pokazały, że miejscowością, w której problem ten koncentruje się w większym natężeniu są Zawyki-Ferma. Najmniejsze wartości tego wskaźnika zaobserwowano w sołectwie Końcowizna, gdzie wartość wskaźnika przyjęła 0,00.

Mapa 8 Wskaźnik społeczny nr 7 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. bezrobocia w liczbie ludności ogółem 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 8

Tabela 10 Wskaźnik społeczny nr 8 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2016

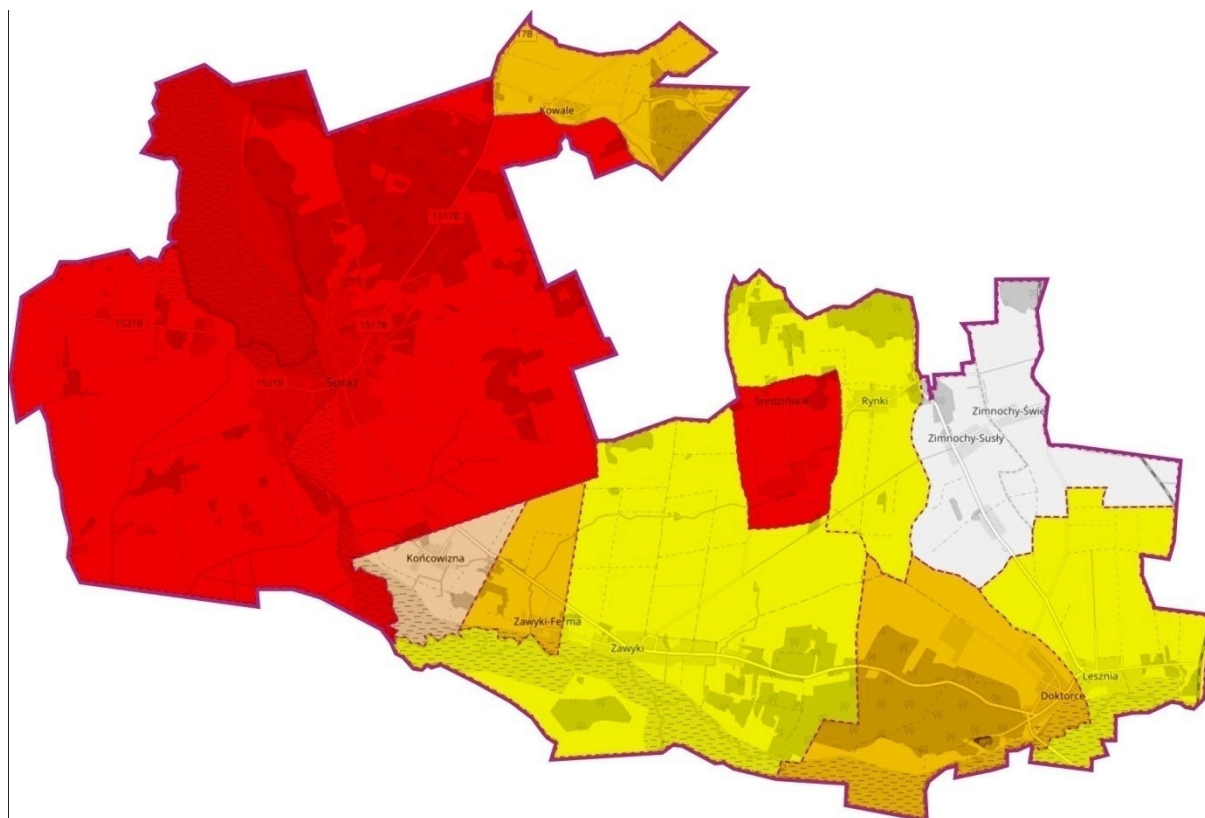
		sfera społeczna - wskaźnik nr 8					
		średnia gminna	4,73%				
Nr	Gmina Suraż	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba osób korzystających z pomocy społecznej)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
	sołectwa						
1	Suraż	8,58%	0,52	85	1,00	1,52	1,00
7	Średzińskie	16,47%	1,00	14	0,16	1,16	0,76
2	Doktorce	10,27%	0,62	23	0,27	0,89	0,59
9	Zawyki - Ferma	13,51%	0,82	5	0,06	0,88	0,58
4	Kowale	11,94%	0,72	8	0,09	0,81	0,53
5	Lesznia	10,66%	0,65	8	0,09	0,74	0,49
6	Rynki	10,25%	0,62	8	0,09	0,71	0,47
8	Zawyki	5,75%	0,35	18	0,21	0,56	0,37
3	Końcowizna	3,33%	0,20	1	0,01	0,21	0,14
10	Zimnochy	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja problemu ubóstwa w całej Gminie Suraż objawia się w mieście Suraż, gdzie wartość wystandaryzowanego wskaźnika przyjmuje wartości o 1,00. Nieco mniejsze wartości wyniosły wskaźniki dla sołectwa Średzińskie, gdzie wartość wskaźnika przyjęła poziom od 0,76. Najmniejsza koncentracja tego zjawiska występuje w sołectwie Zimnochy, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 9 Wskaźnik społeczny nr 8 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suwałki

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 9

Tabela 11 Wskaźnik społeczny nr 9 Odsetek długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem 2016

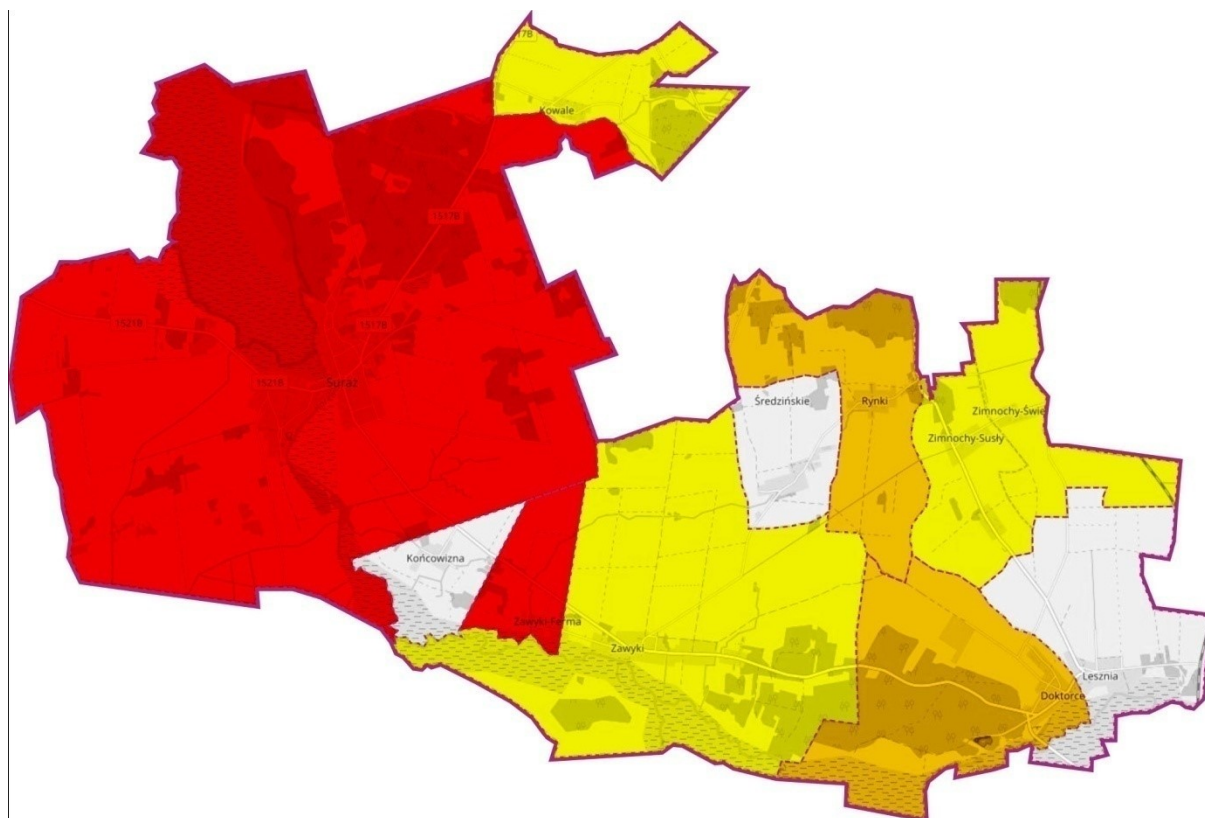
		sfera społeczna - wskaźnik nr 9					
		średnia gminna	54,65%				
Nr	Gmina Suraż	Odsetek długotrwal e bezrobotny ch w liczbie bezrobotny ch ogółem 2016	Standaryzac ja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba osób długotrwale bezrobotny ch)	Standaryza cja skali problemu (0-1)	Suma standaryz acji natężenia i skali problemu	Standaryza cja koncentracj i problemu
sołectwa							
1	Suraż	56,25%	0,56	27	1,00	1,56	1,00
9	Zawyki - Ferma	100,00%	1,00	1	0,37	1,37	0,87
2	Doktorce	76,92%	0,77	10	0,37	1,14	0,73
6	Rynki	100,00%	1,00	1	0,04	1,04	0,67
8	Zawyki	37,50%	0,38	6	0,22	0,60	0,39
4	Kowale	50,00%	0,50	2	0,07	0,57	0,37
10	Zimnochy	50,00%	0,50	1	0,04	0,54	0,35
7	Średzińsk ie	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
5	Lesznia	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
3	Końcowiz na	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Dane dot. bezrobocia w zakresie odsetka osób długotrwale bezrobotnych na tle liczby osób bezrobotnych ogółem również potwierdzają, że problem ten najbardziej jest odczuwalny w mieście Suraż, dla miasta wartość wskaźnika wystandaryzowanego wyniosła 1,00. Dane te pokazały, że miejscowością, w której problem ten koncentruje się w większym natężeniu są Zawyki-Ferma. Najmniejsze wartości tego wskaźnika zaobserwowano w sołectwie Końcowizna, gdzie wartość wskaźnika przyjęła 0,00.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 10 Wskaźnik społeczny nr 9 Odsetek długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 10

Tabela 12 Wskaźnik społeczny nr 10 Odsetek dożywianych dzieci 2016

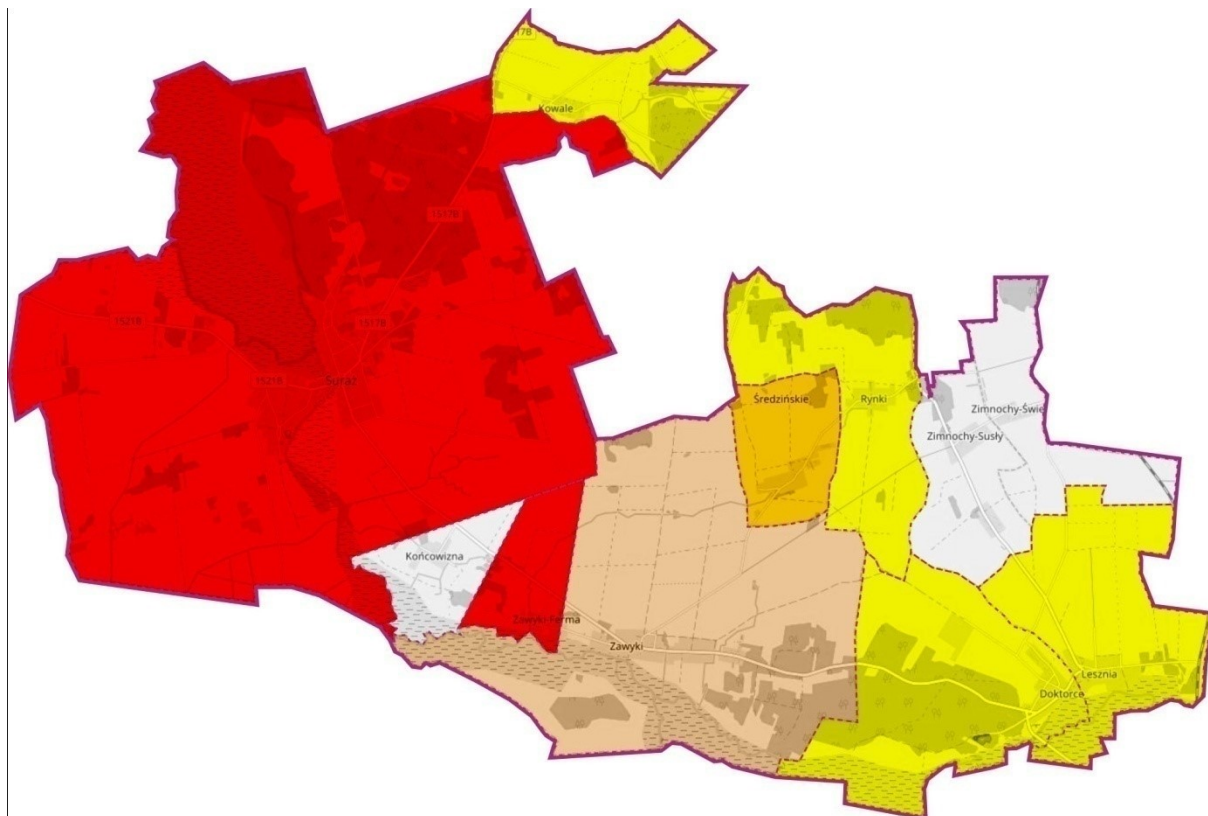
		sfera społeczna - wskaźnik nr 10					
		średnia gminna	24,55%				
Nr	Gmina Suraż	Odsetek dożywianych dzieci 2016	Standaryza cja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba dożywian ych dzieci)	Standaryza cja skali problemu (0-1)	Suma standaryz acji natężenia i skali problemu	Standaryza cja koncentracj i problemu
	sołectwa						
1	Suraż	23,38%	0,23	47	1,00	1,23	1,00
9	Zawyki - Ferma	100,00%	1,00	4	0,08	1,08	0,88
7	Średzińsk ie	48,00%	0,48	12	0,26	0,74	0,60
5	Lesznia	39,13%	0,39	9	0,19	0,58	0,47
2	Doktorce	26,19%	0,26	11	0,23	0,49	0,40
4	Kowale	38,46%	0,38	5	0,11	0,49	0,40
6	Rynki	33,33%	0,33	3	0,06	0,39	0,32
8	Zawyki	10,00%	0,10	5	0,11	0,21	0,17
3	Końcowiz na	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
10	Zimnochy	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja negatywnego zjawiska w skali Gminy Suraż w zakresie odsetka dożywianych dzieci w roku 2016 występuje w mieście Suraż (wartość wystandaryzowana natężenia skali zjawiska wynosi 1,00), wartości wskaźnika wystandaryzowanego powyżej 0,50 wykazały sołectwa: Zawyki-Ferma (0,88) i Średzińskie (0,60).

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 11 Wskaźnik społeczny nr 10 Odsetek dożywianych dzieci 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 11

Tabela 13 Wskaźnik społeczny nr 11 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem 2016

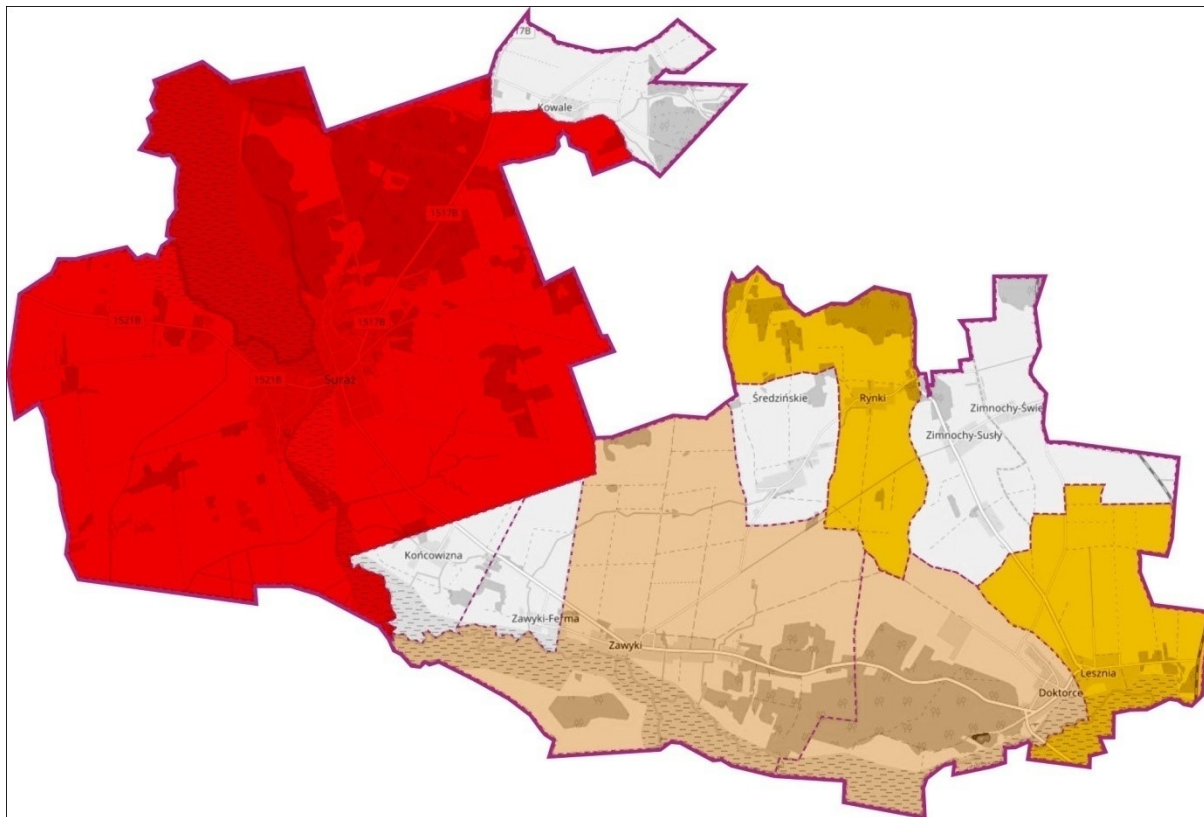
		sfera społeczna - wskaźnik nr11					
		średnia gminna	0,74%				
Nr	Gmina Suraż	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
	Sołectwa						
1	Suraż	1,11%	0,83	11	1,00	1,83	1,00
7	Leszonia	1,33%	1,00	1	0,09	1,09	0,60
2	Rynki	1,28%	0,96	1	0,09	1,05	0,57
9	Doktorce	0,45%	0,34	1	0,09	0,43	0,23
4	Zawyki	0,32%	0,24	1	0,09	0,33	0,18
5	Średzińskie	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
6	Zawyki – Ferma	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
8	Kowale	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
3	Końcowizna	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
10	Zimnochy	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja problemu niepełnosprawności w całej Gminie Suraż objawia się w mieście Suraż, gdzie wartość wystandaryzowanego wskaźnika przyjmuje wartości o 1,00. Nieco mniejsze wartości wyniosły wskaźniki dla sołectw Leszonia i Rynki, gdzie wartość wskaźnika przyjęła poziom od 0,60-0,57. Najmniejsza koncentracja tego zjawiska występuje w sołectwie Zimnochy, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego przyjęła wartość 0,00.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 12 Wskaźnik społeczny nr 11 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 12

Tabela 14 Wskaźnik społeczny nr 12 Liczba wydanych niebieskich kart na 1000 mieszkańców 2016

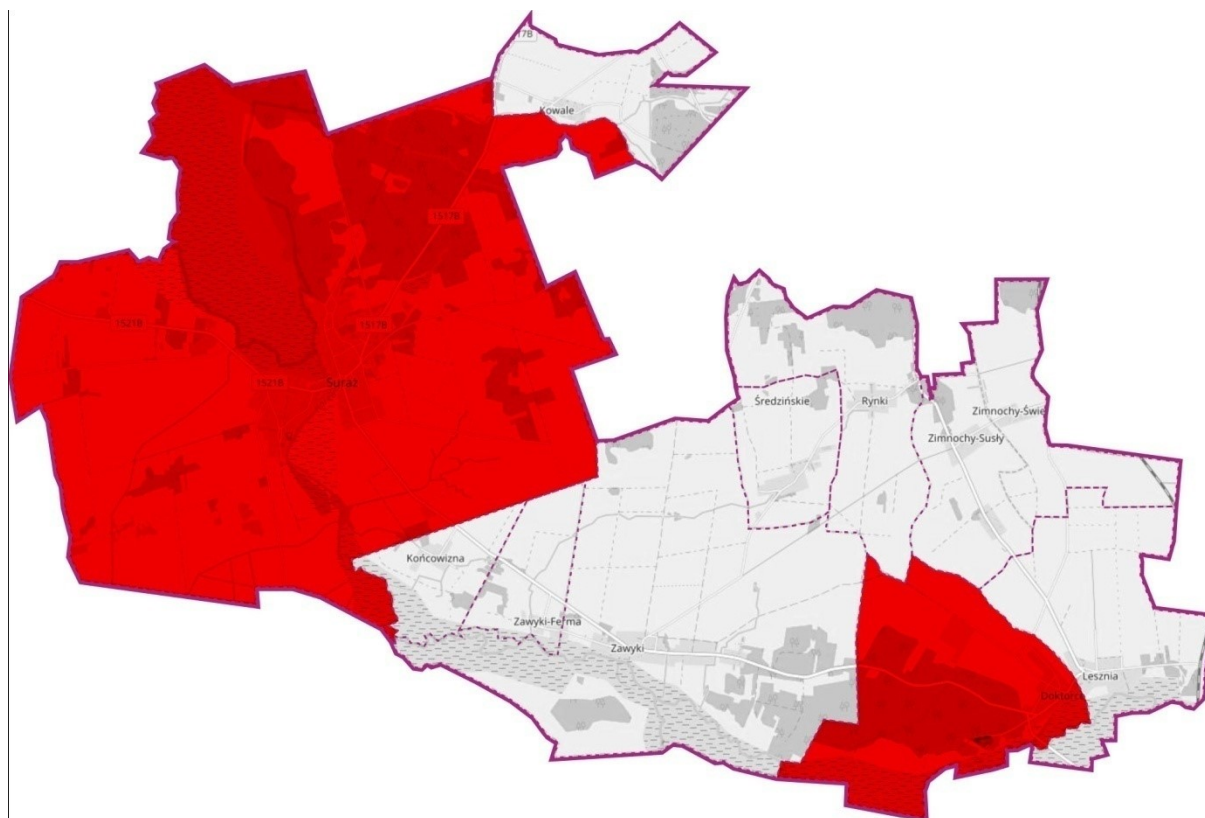
		sfera społeczna - wskaźnik nr 12					
		średnia gminna	1,49				
Nr	Gmina Suraż	Liczba wydanych niebieskich kart na 1000 mieszkańców 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba wydanych niebieskich kart)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
	sołectwa						
1	Doktorce	4,46	1,00	1	0,50	1,50	1,00
7	Suraż	2,02	0,45	2	1,00	1,45	0,97
2	Średzińskie	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
9	Zawyki - Ferma	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
4	Kowale	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
5	Lesznia	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
6	Rynki	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
8	Zawyki	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
3	Końcowizna	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
10	Zimnochy	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja negatywnego zjawiska w skali Gminy Suraż w zakresie liczby wystawionych Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców 2016 występuje w sołectwie Doktorce (wartość wystandaryzowana natężenia skali zjawiska wynosi 1,00), wartości wskaźnika wystandaryzowanego powyżej 0,50 wykazało również miasto Suraż, gdzie wartość wskaźnika wystandaryzowanego wyniosła 0,97.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 13 Wskaźnik społeczny nr 12 Liczba wydanych niebieskich kart na 1000 mieszkańców 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Wskaźnik nr 13

Tabela 15 Wskaźnik społeczny nr 13 Liczba aktywnych stowarzyszeń na 1000 mieszkańców 2016

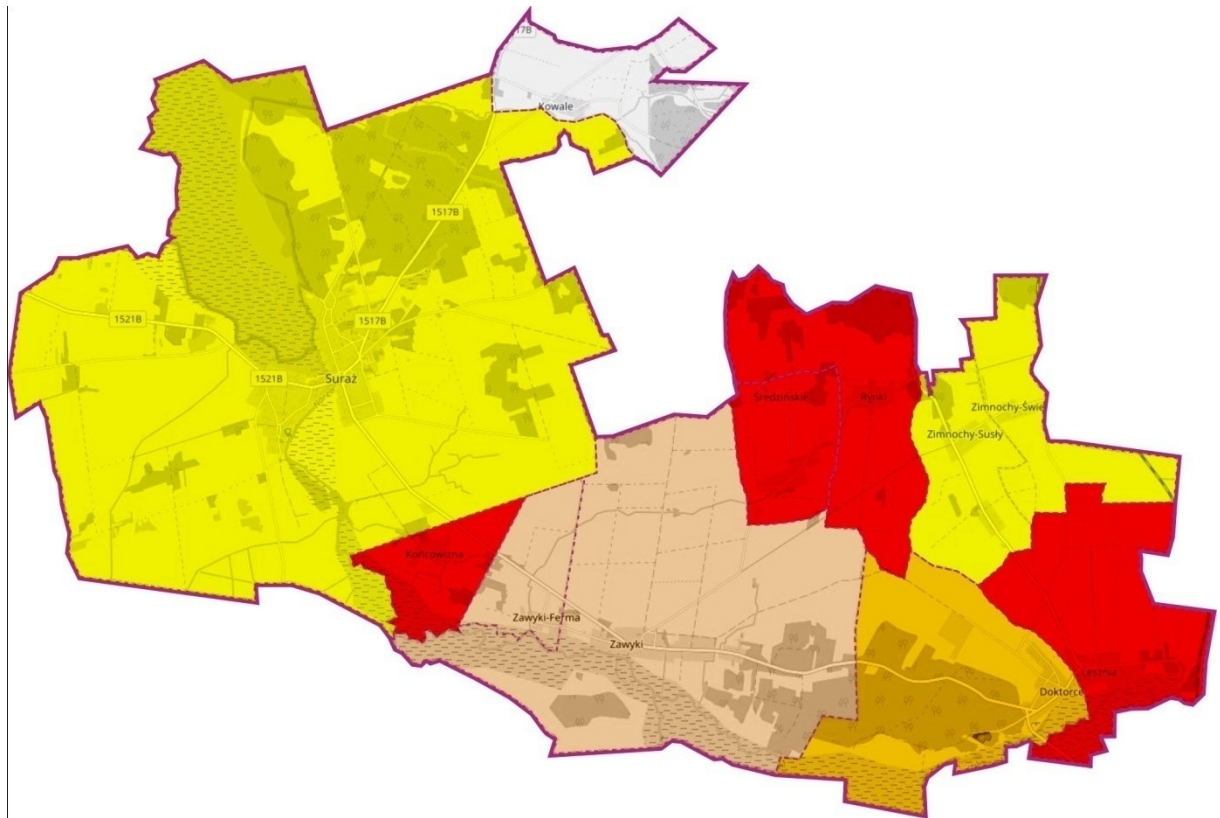
		sfera społeczna - wskaźnik nr13					
		średnia gminna	6,47%				
Nr	Gmina Suraż	Liczba aktywnych stowarzyszeń na 1000 mieszkańców 2016	Standar yzacja natężeni a problem u (0-1)	Skala problemu (liczba aktywnych stowarzysz eń)	Standaryza cja skali problemu (0-1)	Suma standaryz acji natężenia i skali problemu	Standaryza cja koncentracj i problemu
	sołectwa						
7	Średziński e	0,00	1,00	0	1,00	2,00	1,00
5	Lesznia	0,00	1,00	0	1,00	2,00	1,00
6	Rynki	0,00	1,00	0	1,00	2,00	1,00
3	Końcowizn a	0,00	1,00	0	1,00	2,00	1,00
2	Doktorce	4,46	0,85	1	0,75	1,60	0,73
1	Suraż	0,04	0,99	4	0,00	0,99	0,33
10	Zimnochy	18,69	0,37	2	0,50	0,87	0,25
9	Zawyki – Ferma	27,03	0,09	1	0,75	0,84	0,23
8	Zawyki	9,58	0,68	3	0,25	0,93	0,29
4	Kowale	29,85	0,00	2	0,50	0,50	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja negatywnego zjawiska w skali Gminy Suraż w zakresie liczby aktywnych stowarzyszeń na 1000 mieszkańców 2016 występuje w sołectwach: Średzińskie, Lesznia, Rynki i Końcowizna (wartość wystandaryzowana natężenia skali zjawiska wynosi 1,00), wartości wskaźnika wystandaryzowanego powyżej 0,50 wykazało sołectwo Doktorce (0,73).

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 14 Wskaźnik społeczny nr 13 Liczba aktywnych stowarzyszeń na 1000 mieszkańców 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

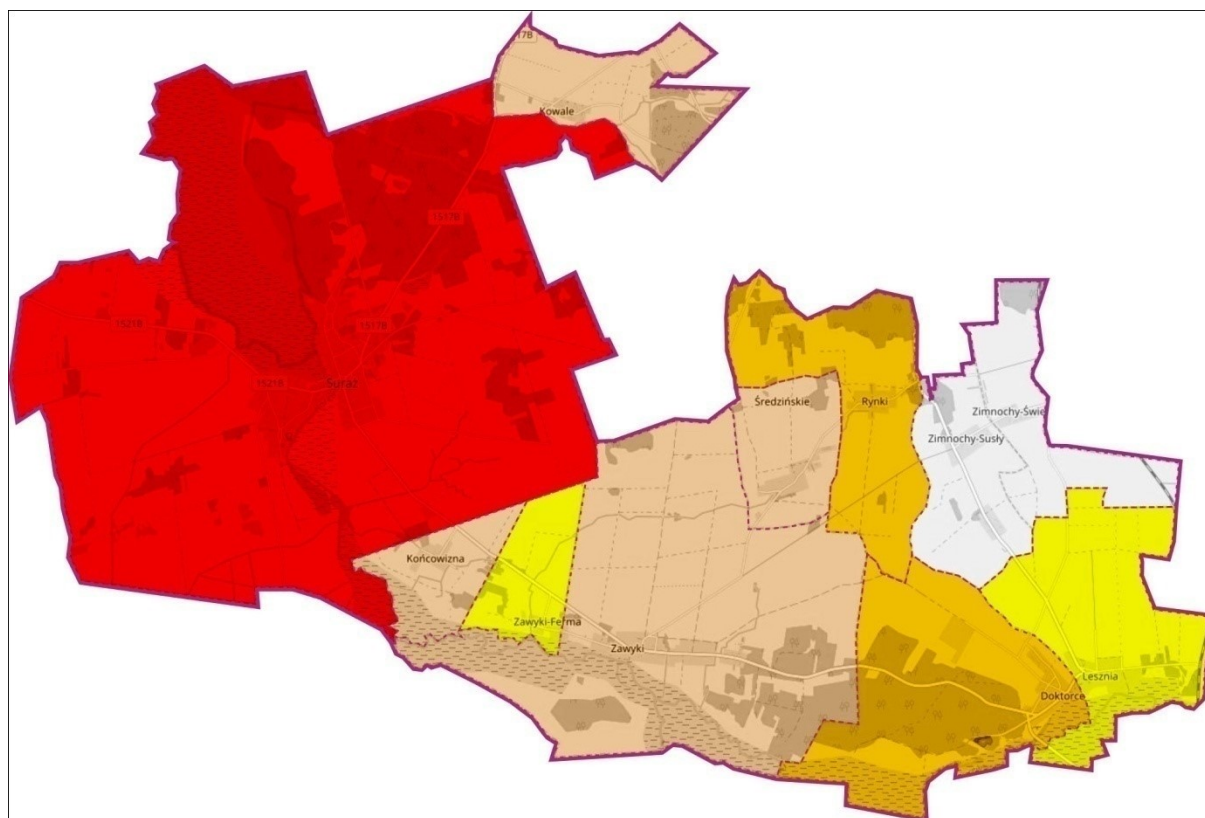
Tabela 16 Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do problemów społecznych - gmina

solectwa	wsk. 1	wsk. 2	wsk. 3	wsk. 4	wsk.5	wsk.6	wsk. 7	wsk. 8	wsk. 9	wsk. 10	wsk. 11	wsk. 12	wsk. 10	wsk. 13	Suma	Standaryzacja koncentracji problemu
Suraż	0,66	0,86	0,25	1,00	0,98	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,97	1,00	0,33	11,05	1,00
Doktorce	0,26	1,00	0,28	0,43	0,94	0,75	0,61	0,59	0,73	0,40	0,23	1,00	0,40	0,73	7,95	0,62
Rynki	0,71	0,98	0,62	0,97	1,00	0,13	0,32	0,47	0,67	0,32	0,57	0,00	0,32	1,00	7,76	0,59
Zawyki - Ferma	0,71	0,60	0,16	0,72	0,00	0,20	0,77	0,58	0,87	0,88	0,00	0,00	0,88	0,23	5,72	0,34
Lesznia	0,34	0,44	0,76	0,06	0,91	0,00	0,32	0,49	0,00	0,47	0,60	0,00	0,47	1,00	5,39	0,30
Zawyki	0,57	0,77	0	0,44	0,83	0,65	0,17	0,37	0,39	0,17	0,18	0,00	0,17	0,29	4,83	0,24
Kowale	0,90	0,16	1	0,17	0,28	0,58	0,18	0,53	0,37	0,40	0,00	0,00	0,40	0,00	4,57	0,21
Średzińskie	0,00	0,17	0,78	0,00	0,47	0,00	0,08	0,76	0,00	0,60	0,00	0,00	0,60	1,00	3,86	0,12
Końcowizna	0,85	0,27	0,03	0,72	0,28	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	3,29	0,05
Zimnochy	1,00	0,20	0,45	0,14	0,30	0,19	0,00	0,00	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	2,88	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja negatywnego zjawiska w skali Gminy Suraż w zakresie negatywnych zjawisk w sferze społecznej mierzona analizą wskaźnikową występuje w Mieście Suraż (wartość wystandaryzowana natężenia i skali zjawiska wynosi 1,00), wartości wskaźnika wystandaryzowanego powyżej 0,50 nie wykazały solectwa: Doktorce (0,62) i Rynki (0,59).

Mapa 15 Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do problemów społecznych – gmina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

2.3.2 ETAP 1 – WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO (OZ) NA TERENIE GMINY SURAŻ – ANALIZA WSKAŹNIKOWA POZOSTAŁE SFERY

Do zdiagnozowanych problemów, współwystępujących z problemami sfery społecznej w obszarach Gminy Suraż przeanalizowano następujące wskaźniki w poszczególnych pozostałych sferach:

Tabela 17 Wskaźniki przyjęte do określenia współwystępowania negatywnych zjawisk w pozostałych sferach w Gminie Suraż

Sfera - problem	Wskaźniki
1. Gospodarcza	Liczba aktywnych działalności gospodarczych wpisanych do CEIDG na 100 osób w wieku produkcyjnym 2016 – natężenie zjawiska Liczba aktywnych działalności gospodarczych – skala zjawiska
2. Środowiskowa	Waga (kg) materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca 2016 – natężenie zjawiska Waga materiałów zawierających azbest – skala zjawiska
3. Przestrzenno-funkcjonalna	Odsetek długości chodników wymagających remontu 2016 – natężenie problemu Długość chodników wymagających remontu – skala zjawiska
3. Techniczna	Odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem – natężenie problemu Liczba budynków niezamieszkałych – skala zjawiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Poniżej w tabelach oraz na mapach zaprezentowano wyniki dla poszczególnych sołectw/miejscowości wg poszczególnych ww. wskaźników.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

SFERA GOSPODARCZA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Tabela 18 Wskaźnik w sferze gospodarczej Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców 2016

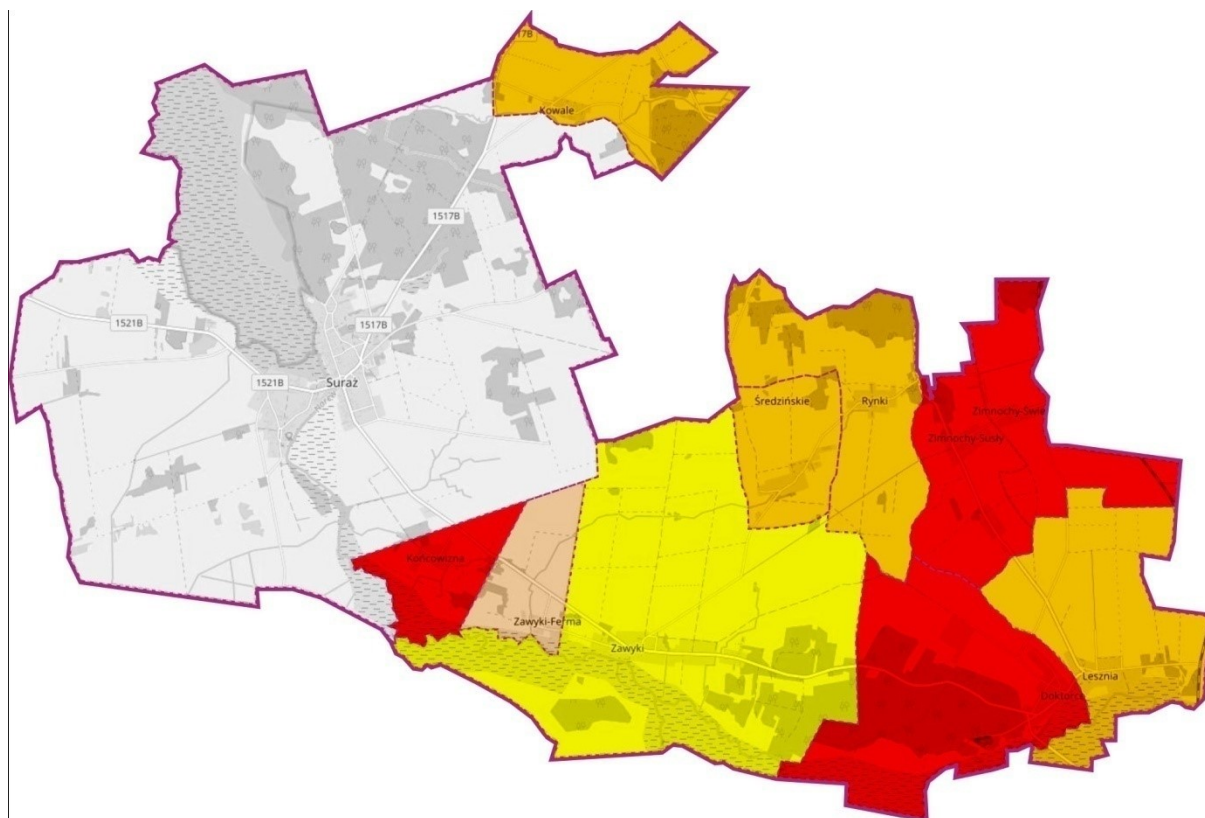
Nr	Gmina Suraż	średnia gminna		Skala problemu (liczba podmiotów gospodarczy ch)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja a koncentracji problemu
		Liczba aktywnych podmiotów gospodarczy ch na 1000 mieszkańców w 2016	Standaryzacja a natężenia problemu (0- 1)				
	sołectwa						
3	Końcowizna	0,00	1,00	0	1,00	2,00	1,00
10	Zimnochy	18,69	0,83	2	0,95	1,78	0,84
2	Doktorce	17,85	0,83	4	0,90	1,73	0,80
7	Średzińskie	35,29	0,67	3	0,92	1,59	0,70
6	Rynki	38,46	0,64	3	0,92	1,56	0,68
4	Kowale	44,77	0,59	3	0,92	1,51	0,64
5	Lesznia	53,33	0,51	4	0,90	1,41	0,57
8	Zawyki	44,72	0,59	14	0,64	1,23	0,43
9	Zawyki - Ferma	108,11	0,00	4	0,90	0,90	0,19
1	Suraż	39,35	0,64	39	0,00	0,64	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największą koncentrację negatywnego zjawiska w sferze gospodarczej w skali Gminy Suraż w zakresie liczby aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców 2016 występuje w sołectwie Końcowizna (wartość wystandaryzowana natężenia i skali zjawiska wynosi 1,00), wysoka wartości wskaźnika wystandaryzowanego występuje również w miejscowości Zimnochy (0,84) i Doktorce (0,80).

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 16 Wskaźnik w sferze gospodarczej Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

SFERA TECHNICZNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Tabela 19 Wskaźnik w sferze technicznej Odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem 2016

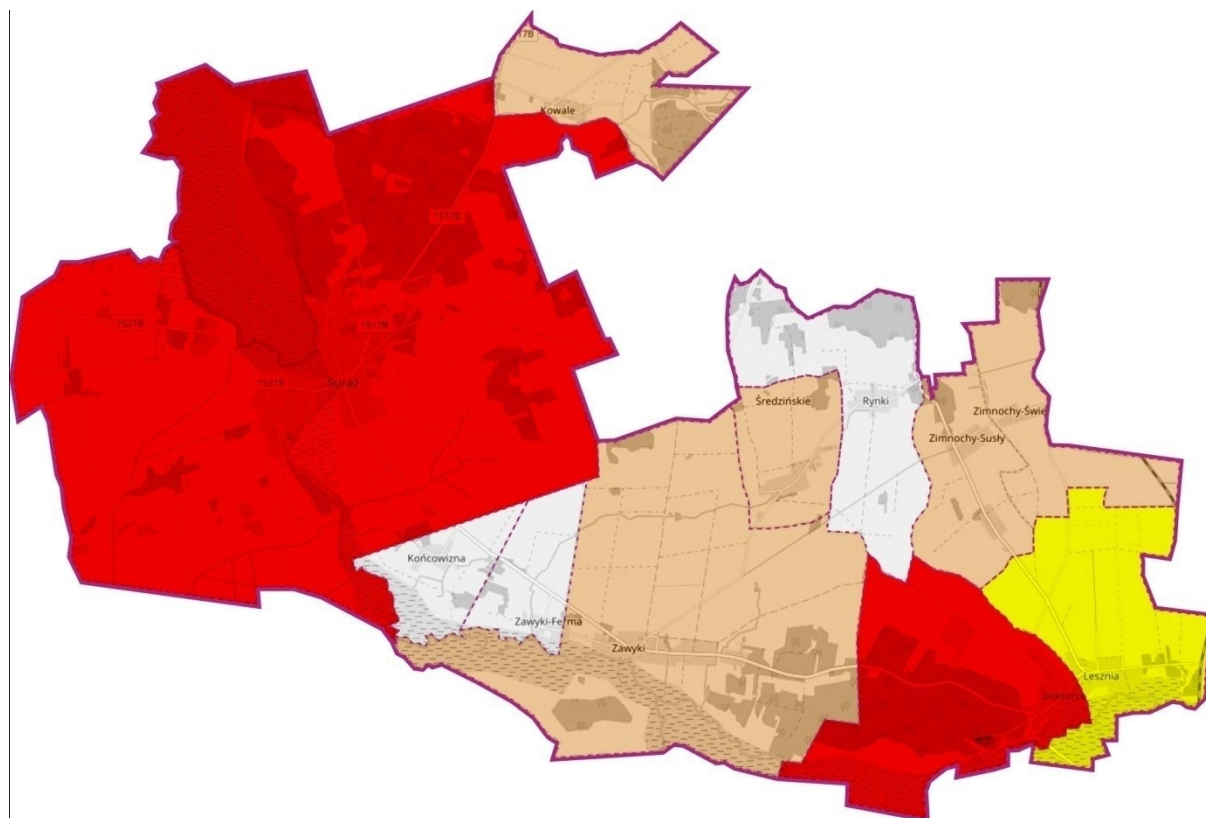
		sfera techniczna					
		średnia gminna	12,30%				
Nr	Gmina Suraż	Odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala problemu (liczba budynków niezamieszkałych)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu
sołectwa							
1	Suraż	16,31%	0,61	70	1,00	1,61	1,00
2	Doktorce	26,66%	1,00	28	0,40	1,40	0,87
5	Lesznia	9,26%	0,35	5	0,07	0,42	0,26
8	Zawyki	5,40%	0,20	7	0,10	0,30	0,19
7	Średzińskie	3,00%	0,11	1	0,01	0,12	0,07
4	Kowale	2,63%	0,10	1	0,01	0,11	0,07
10	Zimnochy	2,00%	0,08	1	0,01	0,09	0,06
9	Zawyki - Ferma	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
6	Rynki	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
3	Końcowizna	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największą koncentrację negatywnego zjawiska w sferze technicznej w skali Gminy Suraż w zakresie odsetka budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych 2016 występuje w mieście Suraż (wartość wystandaryzowana natężenia i skali zjawiska wynosi 1,00), nieco niższe wartości wskaźnika wystandaryzowanego zanotowano dla miejscowości Doktorce (0,87).

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 17 Wskaźnik w sferze technicznej Odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

SFERA ŚRODOWISKOWA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Tabela 20 Wskaźnik w sferze środowiskowej Ilość materiałów zawierających azbest na 1 mieszkańca w m² 2016

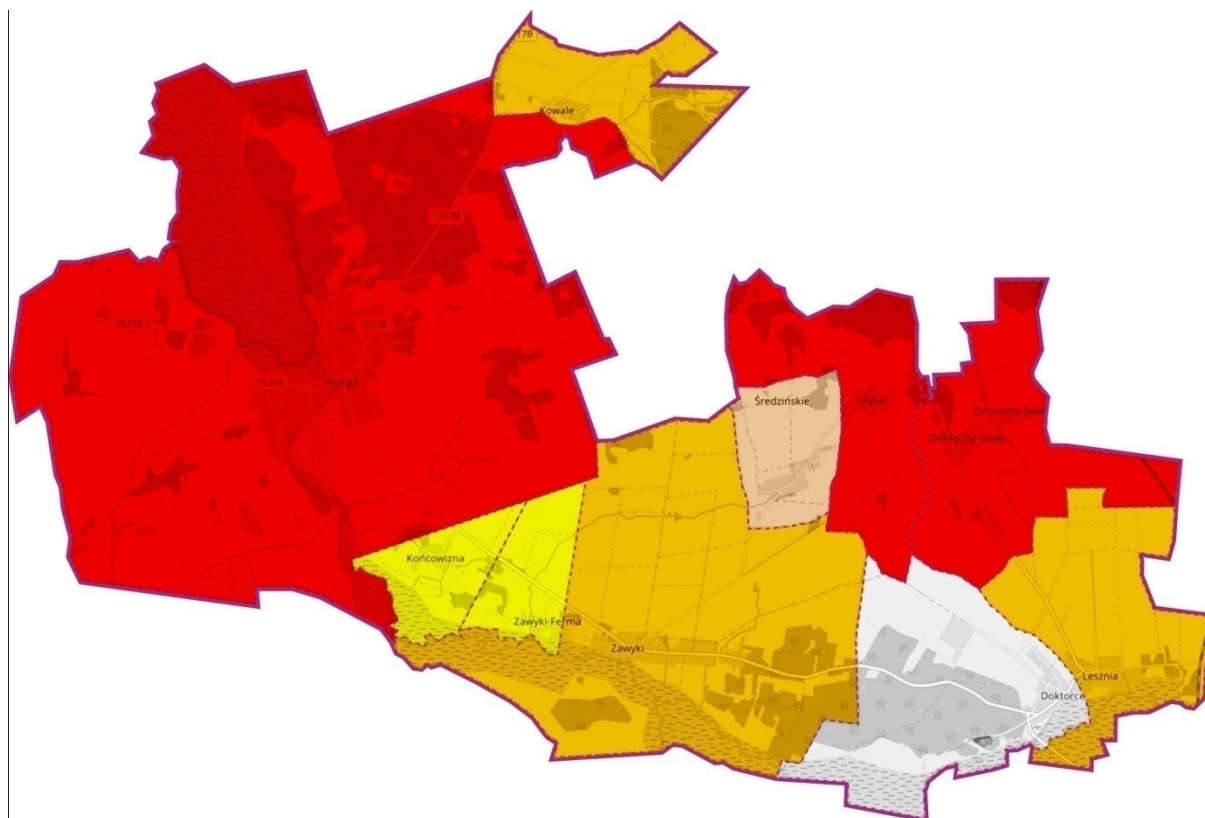
		sfera środowiskowa					
		średnia gminna	635,91m ²				
Nr	Gmina Suraz	Ilość materiałów zawierających azbest na 1 mieszkańca w m ² 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala zjawiska (ilość materiałów zawierających azbest w m ²)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji i problemu
sołectwa							
1	Suraz	523,39	0,19	518682,00	1,00	1,19	1,00
10	Zimnochy	1155,10	0,92	123 596,00	0,20	1,18	0,99
6	Rynki	1227,65	1,00	95757,00	0,15	1,15	0,96
4	Kowale	994,76	0,73	66649,00	0,09	0,82	0,66
8	Zawyki	706,62	0,40	221484,00	0,40	0,80	0,64
5	Lesznia	877,52	0,60	65814,00	0,09	0,69	0,54
3	Końcowa	782,50	0,49	23475,00	0,00	0,49	0,35
9	Zawyki - Ferma	701,41	0,39	25952,00	0,01	0,40	0,27
7	Średzińskie	641,01	0,32	54486,00	0,06	0,38	0,25
2	Doktorce	358,83	0,00	80378,00	0,11	0,11	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Największą koncentrację negatywnego zjawiska w sferze środowiska w skali Gminy Suraz w zakresie wagi materiałów z azbestem na 1 mieszkańca (kg) 2016 występuje w mieście Suraz (wartość wystandaryzowana natężenia i skali zjawiska wynosi 1,00), nieco niższe wartości wskaźnika wystandaryzowanego zanotowano dla miejscowości Zimnochy(0,99) i Rynki (0,96).

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 18 Wskaźnik w sferze środowiskowej Ilość materiałów zawierających azbest na 1 mieszkańca w m2 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Tabela 21 Wskaźnik w sferze przestrzenno-funkcjonalnej Odsetek długości chodników wymagających remontu 2016

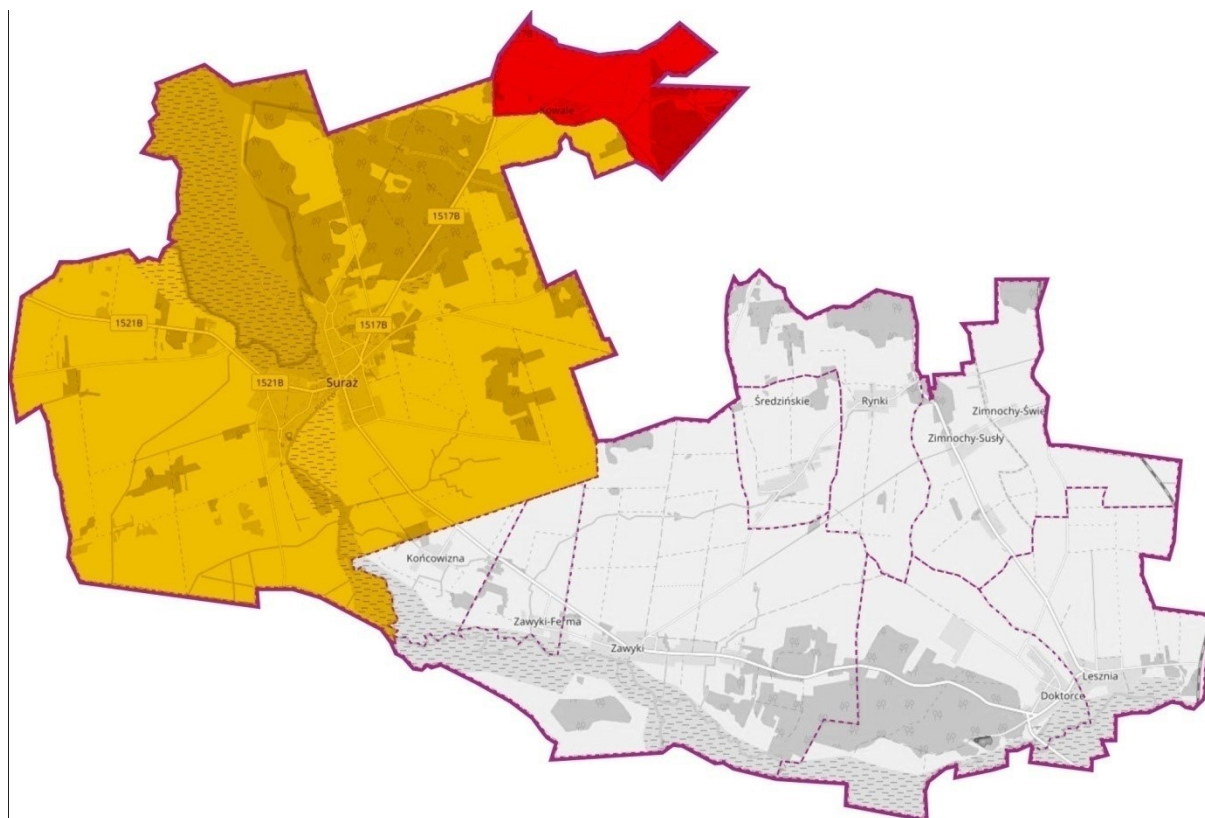
		Sfera przestrzenno-funkcjonalna					
		średnia gminna					
Nr	Gmina Suraż	Odsetek długości chodników wymagających remontu 2016	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Skala zjawiska (długość chodników wymagających remontu w mb)	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji i problemu
	sołectwa						
1	Kowale	100,00%	1,00	500	0,53	1,53	1,00
7	Suraż	14,18%	0,14	945	1,00	1,14	0,75
2	Średzińskie	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
9	Doktorce	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
4	Zawyki - Ferma	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
5	Lesznia	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
6	Rynki	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
8	Zawyki	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
3	Końcowizna	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00
10	Zimnochy	0,00%	0,00	0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największą koncentrację negatywnego zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w skali Gminy Suraż w zakresie odsetka długości chodników wymagających remontu 2016 występuje w miejscowości Kowale (wartość wystandaryzowana natężenia i skali zjawiska wynosi 1,00), wartości wskaźnika wystandaryzowanego wyższe od 0,50 zaobserwowano dla miasta Suraż (0,75).

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 19 Wskaźnik w sferze przestrzenno-funkcjonalnej Odsetek długości chodników wymagających remontu 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

POZOSTAŁE SFERY – PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ

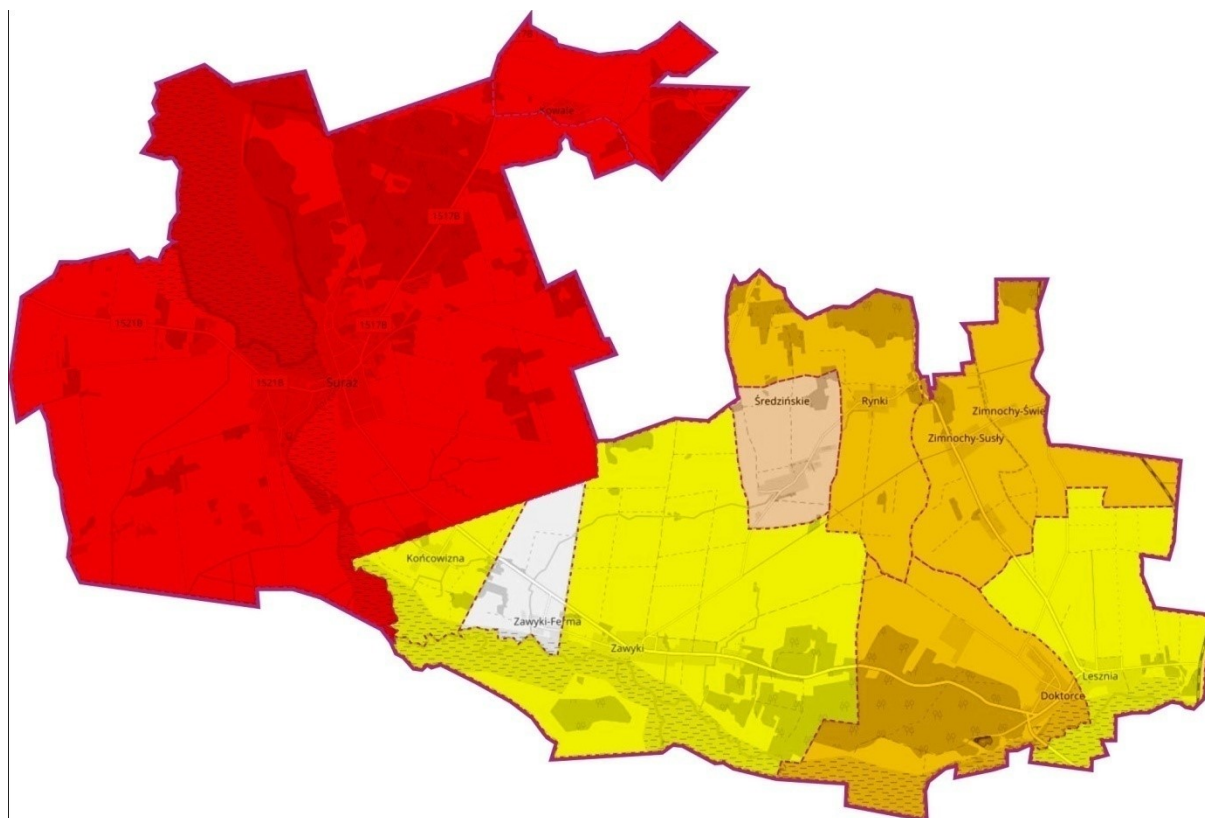
Tabela 22 Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla pozostałych sfer łącznie.

Podsumowanie wszystkich wskaźników z pozostałych sfer							
Nr	Gmina Suraż	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Suma wskaźników	Standaryzacja a koncentracji problemu
	sołectwa						
1	Suraż	0,00	1,00	1,00	0,75	2,75	1,00
7	Kowale	0,64	0,07	0,66	1,00	2,37	0,83
2	Zimnochy	0,84	0,06	0,99	0,00	1,89	0,62
9	Doktorce	0,80	0,87	0,00	0,00	1,67	0,53
4	Rynki	0,68	0,00	0,96	0,00	1,64	0,52
5	Lesznia	0,57	0,26	0,54	0,00	1,37	0,40
6	Końcowizna	1,00	0,00	0,35	0,00	1,35	0,39
8	Zawyki	0,43	0,19	0,64	0,00	1,26	0,35
3	Średzińskie	0,70	0,07	0,25	0,00	1,02	0,24
10	Zawyki - Ferma	0,19	0,00	0,27	0,00	0,46	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Największa koncentracja problemów w sferach innych niż społeczna występuje w mieście Suraż (wartość wystandaryzowanego wskaźnika 1,00) i sołectwie Kowale (wartość wystandaryzowanego wskaźnika 0,83). Najmniejsza koncentracja w tych sferach tj. gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej występuje w miejscowości Zawyki Ferma, gdzie wartość wystandaryzowanego wskaźnika wyniosła 0,00.

Mapa 20 Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla pozostałych sfer łącznie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

2.4. BADANIA ANKIETOWE Z MIESZKAŃCAMI GMINY NA TEMAT REWITALIZACJI

WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na zlecenie Gminy Suraz w ramach opracowywania Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz. Objęto nim grupę mieszkańców pochodzących z terenu całej Gminy Suraz.

Raport powstał w oparciu o dane z niniejszego badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Gminy Suraz w kwietniu i maju 2017 r., na potrzeby którego przygotowano ankietę.

Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

1.1. CEL I METODA BADAŃ

Realizacja niniejszego projektu badawczego stanowi integralną część prac nad „Opracowaniem Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz”. Zgodnie z założeniem, dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie Gmina Suraz w latach 2017 - 2023.

Celem ankiety skierowanej do mieszkańca było przede wszystkim zbadanie poziomu jakości życia w Gminie Suraz, a zatem w szczególności istotne było zebranie informacji o problemach, potrzebach i oczekiwaniach poszczególnych obywateli Gminy Suraz. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców, z tym, że nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, a w formie opinii społeczeństwa gminy w ogóle. Respondenci odpowiadali także na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy w podziale na kategorie takie jak: edukacja, bezpieczeństwo, rekreacja, kultura.

Każdy wypełniający ankietę – niezależnie od tego, czy był to mieszkaniec, przedstawiciel przedsiębiorstwa czy organizacji pozarządowej – mógł zaproponować zadanie jego zdaniem priorytetowe do realizacji na obszarze objętym badaniem. Było to pytanie otwarte, w którym proszono respondenta o podanie zakresu zadania (inwestycji lub projektu miękkiego) wraz z krótkim jego opisem oraz wskazaniem miejsca jego realizacji. Celem tego pytania była możliwość szerszego zaangażowania mieszkańców Gminy Suraz w proces uspołeczniania i wspólnego budowania Programu Rewitalizacji. Pytanie to miało również na celu zweryfikowanie potrzeb oraz oczekiwań respondentów w zakresie przyszłości Gminy Suraz, a także nakreślenie ważnych kierunków rozwojowych z poziomu operacyjnego.

Przygotowane ankiety przeznaczone były do samodzielnego wypełnienia. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte, przy czym

zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością wyszczególnienia odpowiedzi, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto pojawiły się w poszczególnych ankietach pytania ze skalą odpowiedzi.

W niżej przedstawionej analizie wypełnionych ankiet, w części pytań odpowiedzi mogą nie sumować się do 100%. Spowodowane jest to występowaniem pytań, w których respondenci mogli nie udzielić odpowiedzi. W przedstawionych tabelach są również takie, w których wynik może przekroczyć wartość 100%, co wiąże się z możliwością udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi na pytanie.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzyżowej, głębszej interpretacji statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany tą problematyką czytelnik będzie miał możliwość dokonania samodzielnej analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.

ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Ankieta dla mieszkańca zawierała 6 pytań, z czego wyłoniono 4 pytania otwarte oraz metryczkę. Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Ocena potrzeby posiadania Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz
2. Ogólna ocena życia w Gminie Suraz
3. Ocena sytuacji w Gminie Suraz
4. Ocena poczucia przynależności w Gminie Suraz
5. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Gminy Suraz
6. Plany relokacyjne mieszkańców Gminy Suraz
7. Sugerowane kierunki rozwoju Gminy Suraz
8. Propozycje zadań do realizacji na terenie Gminy Suraz
9. Sugerowane tereny do interwencji w postaci rewitalizacji.
10. Metryczka

METRYCZKA – INFORMACJE O RESPONDENTACH

Istotne jest, aby scharakteryzować grupę docelową, która wzięła udział w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców. Podział respondentów na kobiety i mężczyzn jest konieczne ze względu na to, że kobiety i mężczyźni mają inne spostrzeżenia na te same tematy. W tym celu każda z przygotowanych ankiet zawierała metryczkę, w której należało odpowiedzieć na pytania o to, jaka jest struktura płci, wieku oraz zatrudnienia respondenta.

Tabela 23 Płeć respondenta

PŁEĆ RESPONDENTA	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Kobieta	159
Mężczyzna	141
RAZEM	300

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów, która wzięła udział w badaniu, stanowiły kobiety. Ich przewaga liczebna nad mężczyznami jest znaczna, gdyż udział kobiet w badaniu wyniósł 53%, a mężczyzn 47%. Oznacza to, iż zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne Gminy Suraz rozkłada się nierównomiernie z punktu widzenia struktury płci, a grupą zdecydowanie dominującą pod względem płci właśnie, są tutaj kobiety.

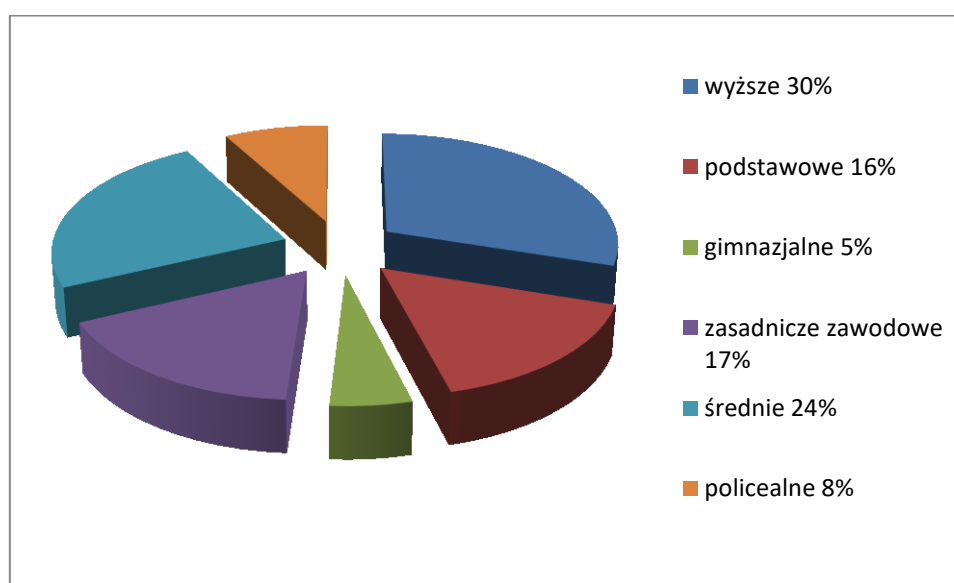
Tabela 24 Wiek respondenta

WIEK	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Poniżej 20	3
20-24	30
25-44	141
45-64	81
64 i więcej	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej należało do osób w wieku między 25 a 44 rokiem życia, które stanowią 47% wszystkich respondentów badania oraz pomiędzy 45 a 64 rokiem życia, które z kolei stanowią 27% wszystkich ankietowanych. Znaczący jest także udział w badaniu osób w wieku 64 i więcej lat, tj. 15% wszystkich, którzy wypełnili formularze oraz w wieku 20 - 24 lat – 10% ogółu respondentów.

Wykres 1. Struktura wykształcenia respondentów

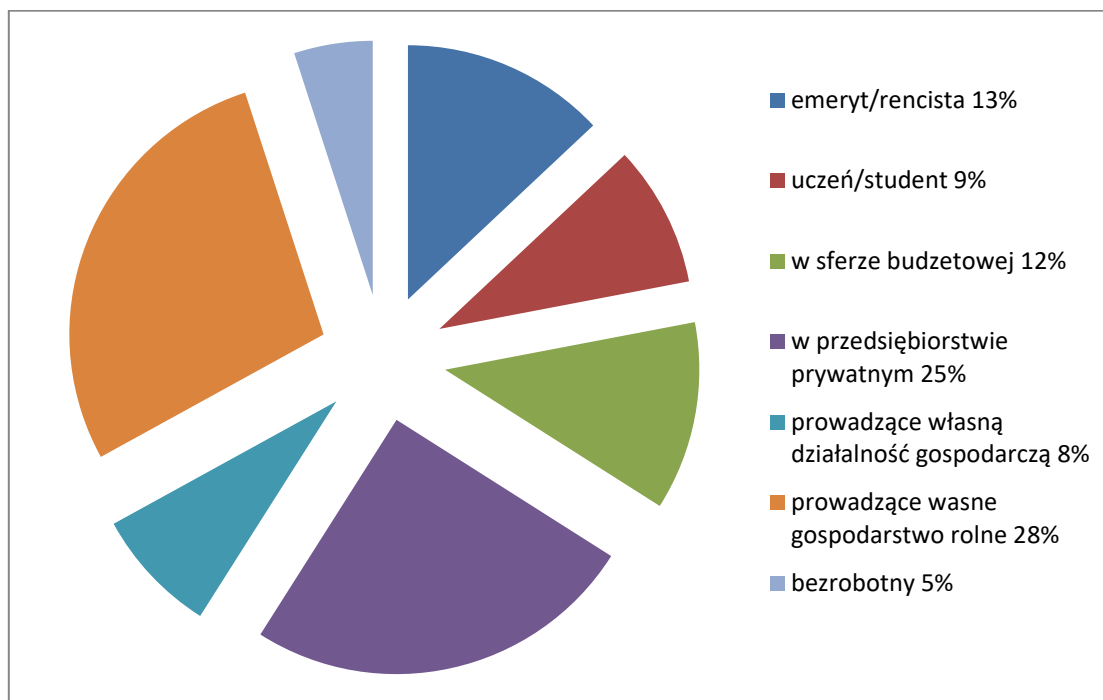

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowanie dominującymi grupą w badaniu pod względem wykształcenia są osoby posiadające dyplom uczelni wyższej (30%) oraz osoby z wykształceniem średnim (24%)

łączenie– stanowią one ponad połowę osób, które wypełniły ankietę (54%). Liczebność dwóch kolejnych grup jest porównywalna, gdyż wynosi ona 17 % i 16% i są to osoby z wykształceniem odpowiednio: zasadniczym zawodowym oraz podstawowym. Najmniejszą ilość reprezentantów w badaniu mają osoby z wykształceniem: policealnym (8%) i gimnazjalnym (5%).

Wykres 2. Struktura zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

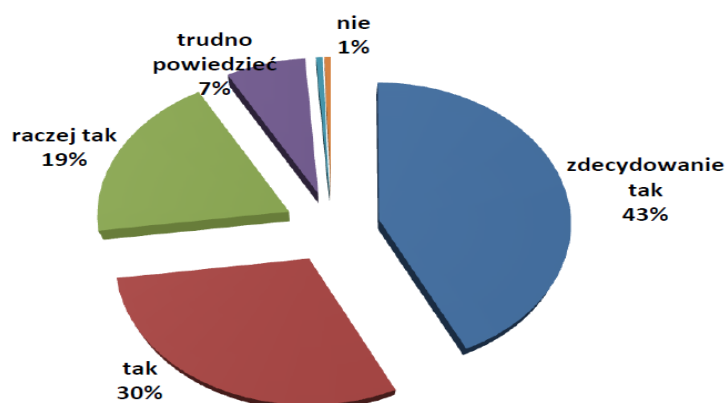
Najwięcej osób ankietowanych deklaruowało prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego (28%). Reprezentatywna była także grupa osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach prywatnych (25%), a także liczba emerytów i rencistów, których udział w badaniu stanowił 13% wszystkich jego respondentów. Udział osób zatrudnionych w sferze budżetowej, uczniów/studentów oraz osób prowadzących własną działalność gospodarczą jest mniejszościowy, gdyż kształtuje się on pomiędzy 8 a 12%. Najmniej liczną grupę pod kątem struktury zatrudnienia stanowią natomiast osoby bezrobotne, gdyż ich udział wyniósł tylko 5%.

Mimo, iż struktura zatrudnienia osób, które wypełniły ankietę jest tak różnorodna, istotny jest fakt, że każda grupa zawodowa wskazana w tejże strukturze ma swoje przedstawicielstwo w niniejszym badaniu ankietowym.

OCENA POTRZEBY POSIADANIA PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY SURAŻ

Uznano za zasadne zapytanie respondentów o opinię, czy uważają oni za konieczne opracowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż. Ważny jest aspekt akceptacji procesu tworzenia Programu Rewitalizacji, stąd istotnym jest zbadanie na samym wstępie jakie jest podejście do tego tematu samego społeczeństwa, a także czy występuje wśród niego i jaka jest ewentualna skala niezadowolenia.

Wykres 3. Ocena potrzeby posiadania Programu Rewitalizacji

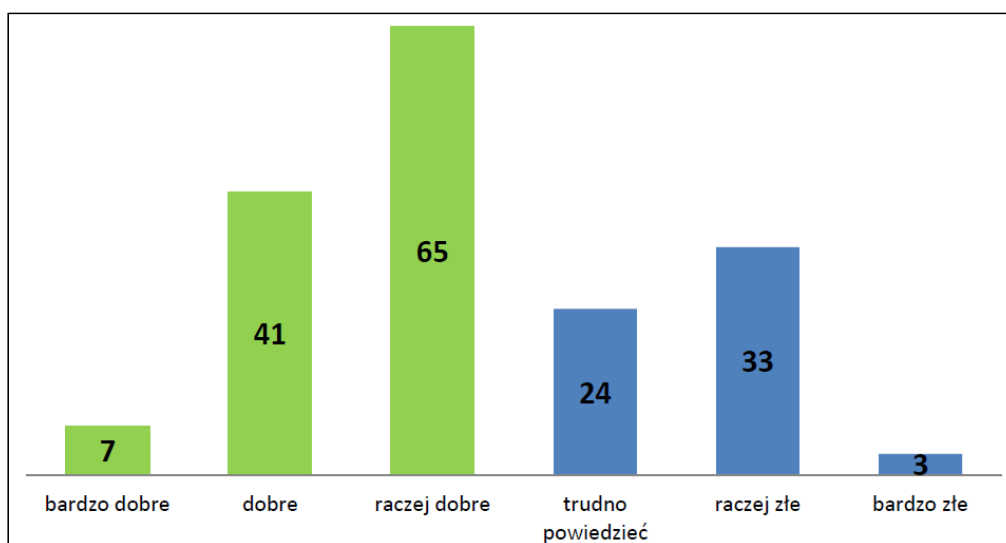
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość, bo aż 92% respondentów, uznała proces opracowania Programu Rewitalizacji za zasadny, w tym 43% ankietowanych uważa, że taki Program jest zdecydowanie potrzebny, 30% uważa, że jest potrzebny, a 19%, że jest raczej potrzebny. Za ledwie 1% ankietowanych nie widzi potrzeby posiadania takiego dokumentu, a 7% respondentów stwierdziło, że „trudno powiedzieć”. Taka struktura odpowiedzi oznacza, że mieszkańcy Gminy Suraż widzą potrzebę planowania procesu rewitalizacji przez Gminę Suraż w oparciu o dokument Programu Rewitalizacji.

OGÓLNA OCENA ŻYCIA W GMINIE SURAŻ

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu jakości życia w Gminie Suraż. Jest to ważna informacja w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju Gminy, które mają na celu podwyższenie poziomu jakości życia mieszkańców w Gminie Suraż.

Wykres 4. Ogólna ocena życia w Gminie Suraż

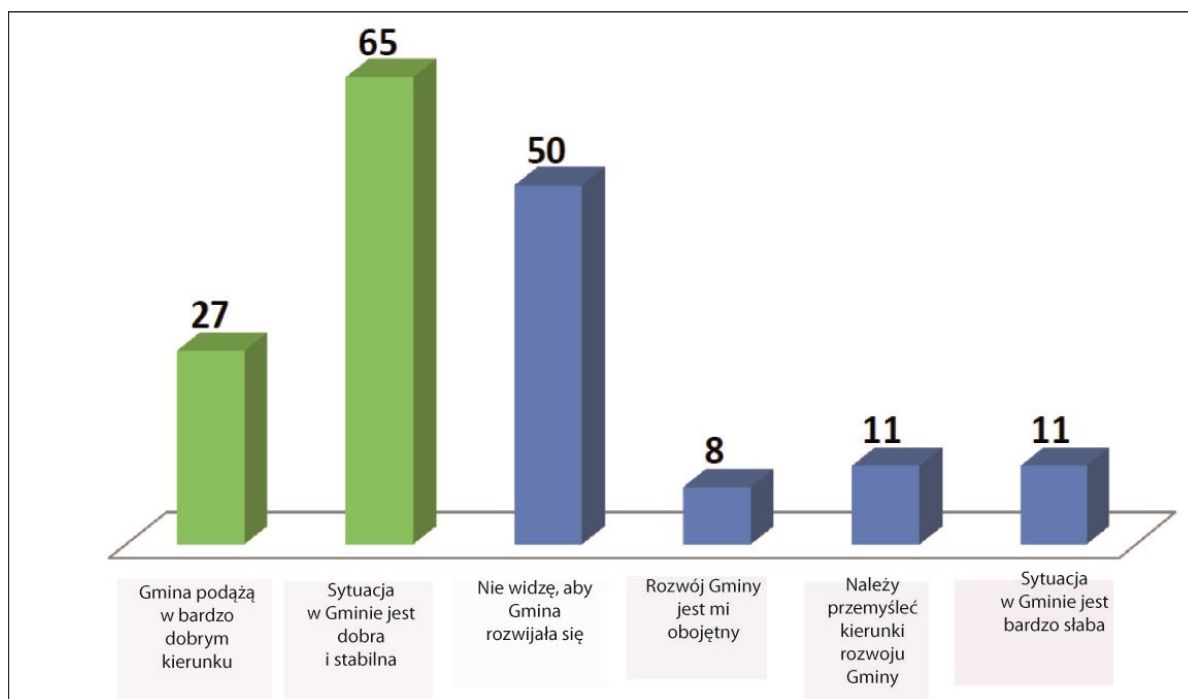

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość osób, bo aż 66%, zadeklarowało, że jakość ich życia na terenie Gminy Suraż jest zadowalająca, w tym: 4% oceniło ją bardzo dobrze, 24% dobrze, a 38% raczej dobrze. Negatywnie jakość życia w Gminie Suraż oceniło około 21% respondentów, w tym: 2% z nich oceniło tę jakość bardzo źle, a 19% raczej źle. Natomiast 13% osób biorących udział w badaniu wskazało na trudność w zweryfikowaniu ich jakości życia w Gminie. Analizując otrzymane odpowiedzi warto podkreślić, iż mimo, że zdecydowanej większości respondentów żyje się dobrze na terenie Gminy Suraż, to niestety w społeczeństwie tym funkcjonuje również spora grupa osób, które są niezadowolone z warunków życia, co należy wziąć pod uwagę przy planowaniu kolejnych kierunków rewitalizacji w najbliższym okresie.

OCENA SYTUACJI W GMINIE SURAŻ

Wykres 5. Ocena sytuacji w Gminie Suraż

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

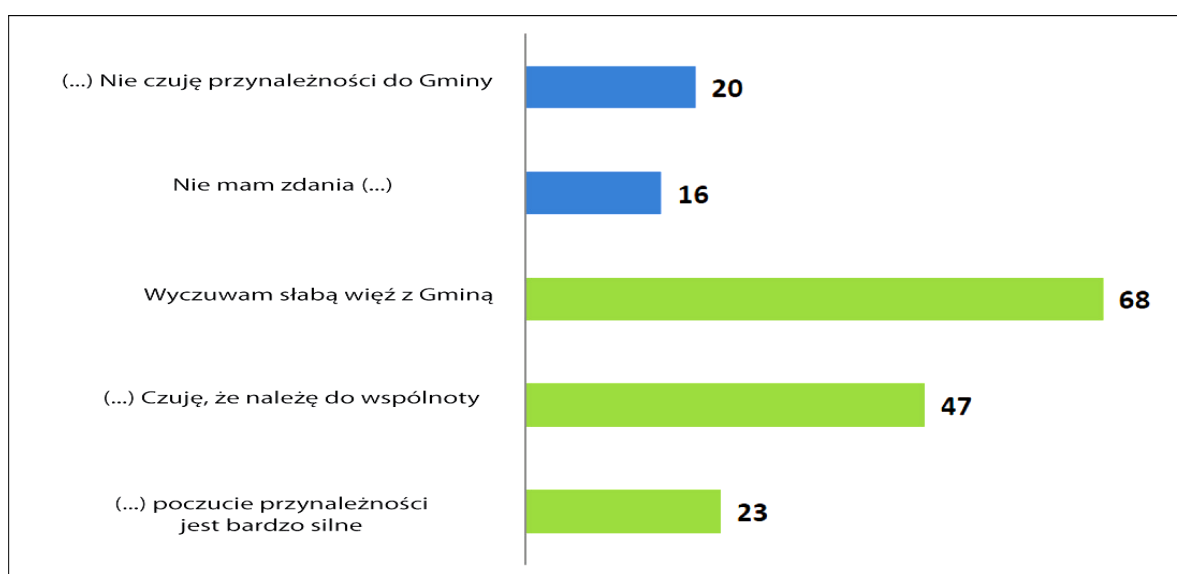
Zdecydowana większość badanych twierdzi, że sytuacja w Gminie Suraż jest dobra i stabilna (38%), a 16% uważa, że Gmina podąża w bardzo dobrym kierunku i wyróżnia się na tle innych regionów. Z drugiej jednak strony, aż 29% ogółu badanych nie widzi, aby Gmina ta rozwijała się.

Jedynie 5% respondentów wskazało, że rozwój Gminy jest im obojętny. Wśród odpowiedzi pojawiły się również głosy mieszkańców negatywnie oceniających kierunki rozwoju Gminy, które stanowią 6% ogółu, tyle samo wskazań odnotowano również przy okazji stwierdzenia, że sytuacja w Gminie Suraż jest bardzo słaba. Oznacza to, że mimo dużego odsetka mieszkańców Gminy pozytywnie oceniających sytuację Gminy, to jednak istnieje część społeczeństwa, która nie dostrzega jego rozwoju lub wręcz jednoznacznie stwierdza, że sytuacja w Gminie Suraż jest zła i niekorzystnie oddziałuje na mieszkańców.

OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GMINY SURAŻ

Problematyka poruszona w pytaniu opiera się na dwóch zagadnieniach. Pierwsze to: opinia o współpracy, relacjach Gminy z mieszkańcami. Drugie to poczucie przynależności do Gminy. Intencją tak sformułowanego pytania było badanie krzyżowe, z jednej strony opinii o współpracy, komunikacji Gminy z mieszkańcami, a z drugiej poczucia przynależności do wspólnoty, do Gminy. Należy to pytanie potraktować jako otwierające dyskusję, a nie jako podsumowanie dotyczące interakcji pomiędzy mieszkańcem a władzą Gminy Suraż.

Wykres 6. Ocena poczucia przynależności do Gminy Suraż

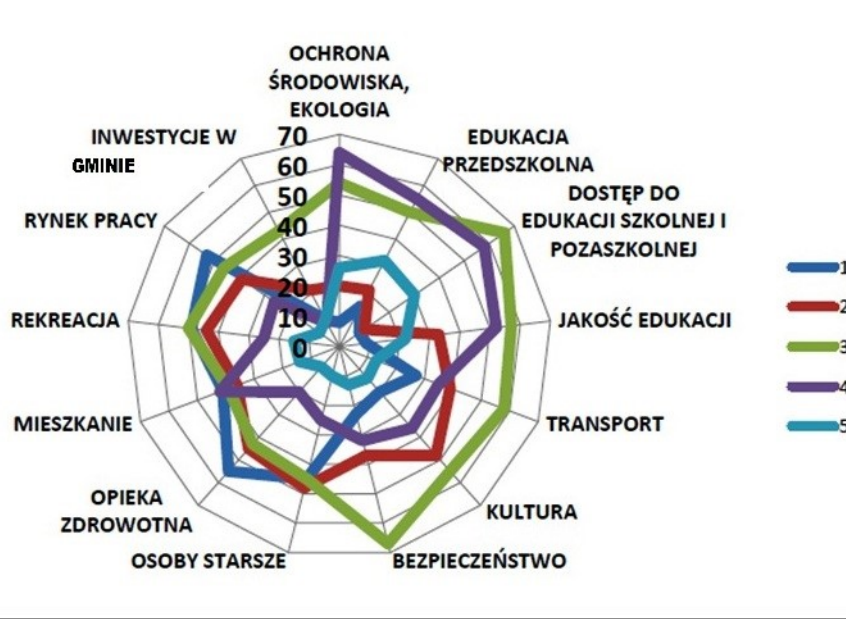
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej, bo aż 39 % respondentów zakreśliło odpowiedź: Wyczuwam słabą więź z Gminą. Druga duża grupa ankietowanych (27%) odpowiedziała, że czuje, iż należy do wspólnoty. Z kolei trzecia co do wielkości grupa respondentów (13%) wskazała, że ich poczucie przynależności jest bardzo silne. Oznacza to, iż około 79% ankietowanych wyczuwa przynależność do Gminy Suraż, z naciskiem na pozytywny aspekt tego uczucia.

OCENA REALIZACJI ZADAŃ I INWESTYCJI NA TERENIE GMINY SURAŻ

Postawione pytanie miało na celu ustalenie w jaki sposób mieszkańcy Gminy Suraż oceniają podejmowane przez władze gminy inwestycje w poszczególnych obszarach i czy działania te spełniają ich oczekiwania.

Wykres 7. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Gminy Suraż

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres radarowy przedstawia ocenę zadań i inwestycji w podziale na poszczególne kategorie. Ustalona została skala od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo źle, a 5 – bardzo dobrze. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

1. Ochrona środowiska, ekologia	7. Pomoc społeczna
2. Edukacja przedszkolna	8. Opieka zdrowotna
3. Edukacja	9. Mieszkanie
4. Transport	10. Rekreacja
5. Kultura	11. Rynek pracy
6. Bezpieczeństwo	12. Inwestycje w Gminie Suraż

Liczby 0, 10, 20 ... aż do 70 oznaczają liczbę ocen wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii.

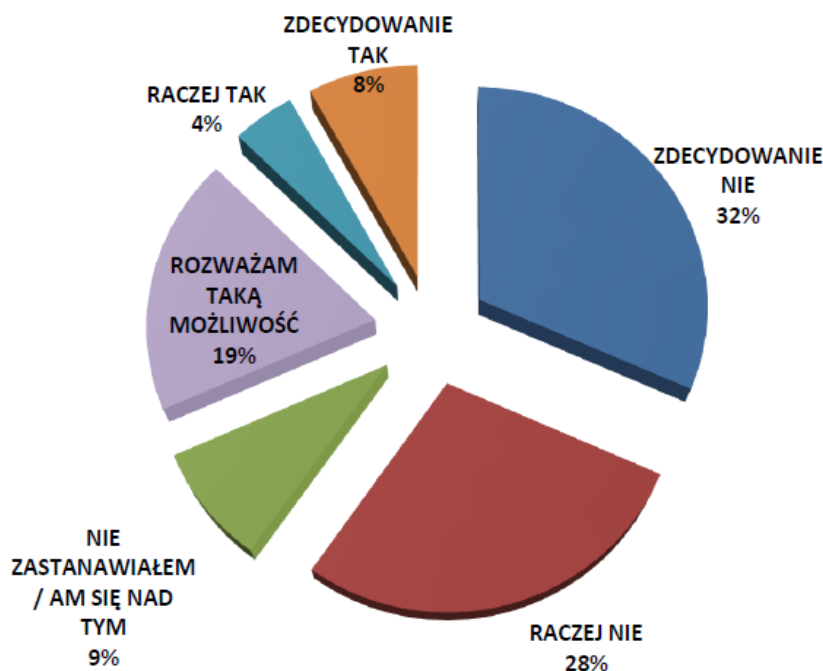
Najlepiej została oceniona ochrona środowiska. Otrzymała 64 odpowiedzi dobre. Najwięcej kategorii otrzymało ocenę przeciętnie. Średnia ocen od 3,0 do 3,5 kształtuje się odnośnie: edukacji przedszkolnej, kultury, pomocy społecznej, inwestycji w Gminie Suraż.

Spośród kategorii **najsłabiej** zostały ocenione: rynek pracy, mieszkanie, opieka zdrowotna oraz transport. Jest to znaczący sygnał, że są to obszary kluczowe w diagnozowaniu problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych gminy.

PLANY RELOKACYJNE MIESZKAŃCÓW GMINY SURAŻ

Badani odpowiadali na pytania dotyczące planów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania poza obszar Gminy. Jest to istotne pytanie w kontekście odczuć, opinii społeczeństwa o ogólnym poziomie życia, warunków, możliwości rozwoju na terenie Gminy.

Wykres 8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5-7 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość ankietowanych (32% udzielonych odpowiedzi) zdecydowanie nie zamierza zmienić swojego miejsca zamieszkania poza obszar Gminy, ponadto 28% respondentów raczej nie zamierza tego robić. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż 19% osób biorących udział w badaniu rozważa możliwość przeprowadzki, a 12% zdecydowanie lub raczej chce to uczynić. Taki rozkład odpowiedzi oznacza, iż zdecydowana większość respondentów uważa, że ich życie w Gminie Suraż jest na takim poziomie, że nie zamierzają oni zmienić miejsca zamieszkania poza jego obszar. Przy wytyczaniu kolejnych kierunków rozwoju Gminy Suraż należy jednak zwrócić uwagę na głosy tej części społeczeństwa, która jest mniej zadowolona z obecnej sytuacji.

SUGEROWANE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SURAŻ

Każda ankieta – zawierała tzw. kartę zadania, w której poproszono respondentów o zaproponowanie priorytetowego zadania do realizacji na terenie Gminy Suraż w okresie programowania na lata 2017-2023. Ankietowanemu zostali poproszeni o wskazanie nazwy zadania, krótkiego opisu oraz miejsca jego realizacji.

Zamieszczenie pytania w każdej ankiecie, do wszystkich grup docelowych badania ankietowego, miało na celu zbadanie potrzeb w zakresie zadań o charakterze inwestycyjnym lub nieinwestycyjnym (miękkim). Uwzględniono indywidualną perspektywę spojrzenia na potrzeby na terenie Gminy Suraż.

Z pewnością propozycje zawarte w karcie zadania należy traktować jako pewną próbę wskazania kierunku Rewitalizacji Gminy Suraż. Elementem uzupełniającym były m.in. warsztaty, na które zaproszeni zostali wszyscy zainteresowani. Informację podawały osoby, które są aktywne, zainteresowane sprawami regionu, uczestniczą w sprawach swojego regionu, mają kontakt z administracją publiczną.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY SURAŻ

INWESTYCJE

- Modernizacja terenów przestrzeni publicznej, w tym rynków w Surażu,
- Remont budynków świetlic wiejskich oraz adaptacja budynków gminnych na cele kulturalne m.in. w Surażu, Doktorcach, Zawykach, Zimnochach Świechach i Kowalach,
- Budowa obiektu hotelowego,
- Rozwój bazy turystycznej w gminie,
- Modernizacja dróg w gminie,

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Rozwój nowych miejsc pracy
- Pomoc dla osób niedostosowanych dla potrzeb rynku
- Większa dostępność dzieci do kultury
- Szkolenia
- Wsparcie małej przedsiębiorczości bo zanika
- Wsparcie młodych ludzi w zakładaniu działalności gospodarczej
- Edukacja pozalekcyjna dzieci z obszarów wiejskich (możliwość korzystania ze sprzętów i terenów sportowych, świetlica, kółka zainteresowań, siłownia, aerobik)

SUGEROWANE TERENY DO INTERWENCJI W POSTACI REWITALIZACJI

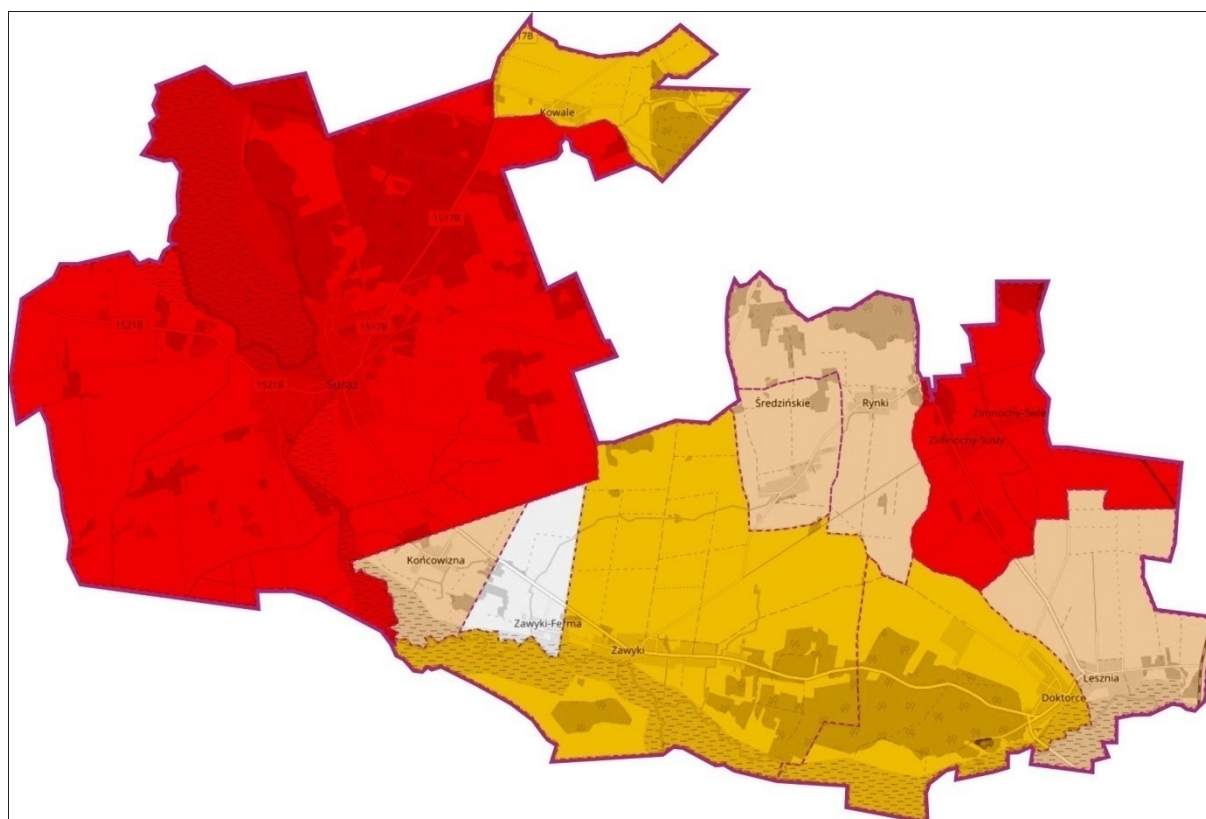
Tabela 25 Podsumowanie wyników ankiety

Podsumowanie ankiety

Podsumowanie ankiety			
Nr	Gmina Suraż	Wyniki ankiety	Standaryzacja koncentracji problemu
	Sołectwa		
1	Suraż	68,00	1,00
10	Zimnochy	59,00	0,86
8	Zawyki	51,00	0,73
4	Kowale	48,00	0,69
2	Doktorce	45,00	0,64
6	Rynki	10,00	0,09
7	Średzińskie	5,00	0,02
5	Lesznia	5,00	0,02
3	Końcowizna	5,00	0,02
9	Zawyki – Ferma	4,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Mapa 21 Podsumowanie wyników ankiety

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

2.5.DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI – PODSUMOWANIE WYNIKÓW

Wyniki analizy wskaźnikowej zarówno dla sfery społecznej jak i dla pozostałych sfer (gospodarcza, techniczna, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna) zestawiono z wynikami badania jakościowego w postaci ankiety. Przyjęto, że wyniki wystandaryzowane analiz i ankiety zostaną zsumowane i poddane ponownie transformacji liniowej. W wyniku czego został otrzymany wystandaryzowany wskaźnik podsumowujący oba z badań. Ujęcie w ten sposób badań jakościowych pozwoliło na trafniejsze zdiagnozowanie czynników kryzysowych oraz terenów na jakich one występują. Było to wywołane bardzo małą populacją badanego terenu, gdzie pojedyncze dane wskaźnikowe przyjmowały pojedyncze wymiary.

Tabela 26 Podsumowanie wyników końcowych

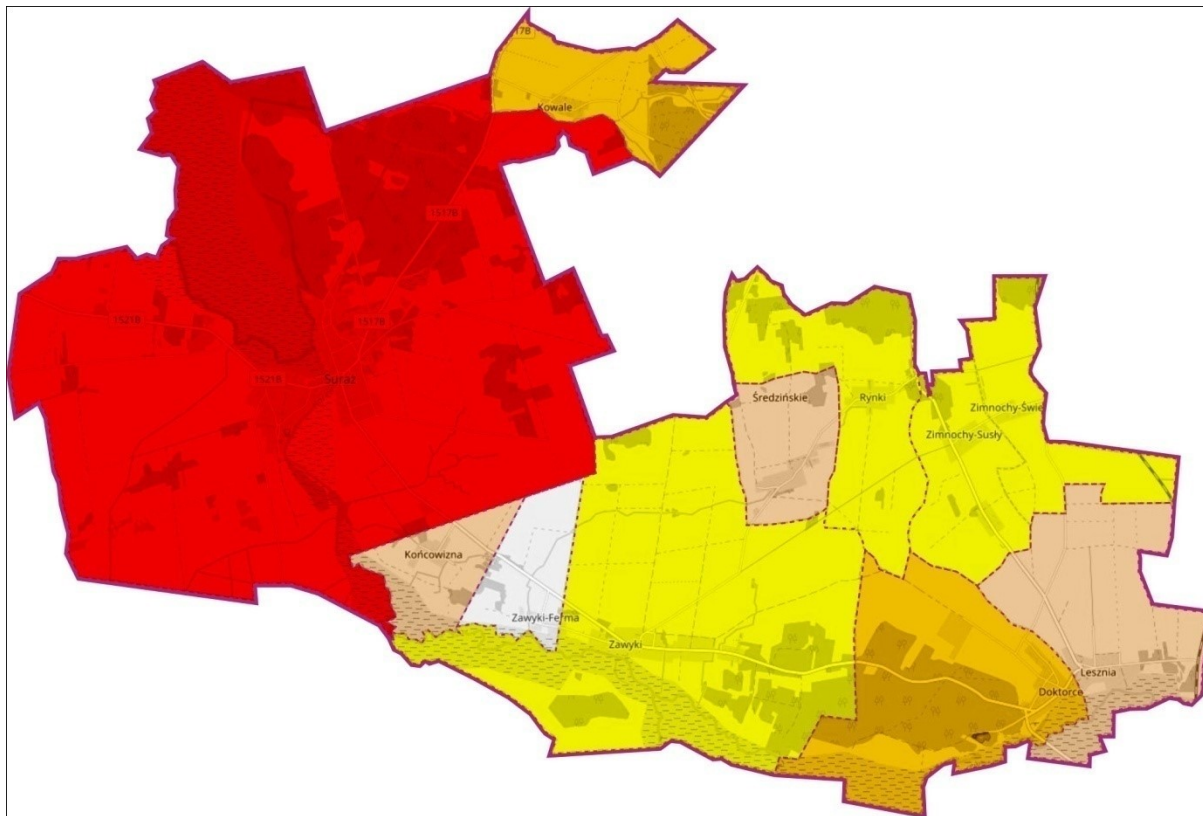
		Podsumowanie wszystkich wskaźników i ankiety				
Nr	Gmina Suraż	Sfera społeczna	Pozostałe sfery	Ankieta	Suma wskaźników	Standaryzacja koncentracji problemu
	sołectwa					
1	Suraż	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00
2	Doktorce	0,62	0,53	0,64	1,79	0,55
4	Kowale	0,21	0,83	0,69	1,73	0,52
10	Zimnochy	0,00	0,62	0,86	1,48	0,43
8	Zawyki	0,24	0,35	0,76	1,35	0,38
6	Rynki	0,59	0,52	0,09	1,20	0,32
5	Lesznia	0,30	0,40	0,02	0,72	0,14
3	Końcowizna	0,05	0,39	0,02	0,46	0,05
7	Średzińskie	0,12	0,24	0,02	0,38	0,02
9	Zawyki - Ferma	0,34	0,00	0,00	0,34	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Wystandaryzowany wskaźnik analizy podsumowującej wskazuje jako miejsce największej kumulacji negatywnych zjawisk o charakterze społecznym oraz współwystępowania problemu w inne z badanych sfer w mieście Suraż, wskaźnik wystandaryzowany wynosi 1,00. Wartości powyżej 0,50 przyjęły wskaźniki dla sołectw Doktorce i Kowale. Zauważalny

poziom wskaźnika wystandaryzowanego (powyżej 0,25) występuje w sołectwach Zimnochy, Zawyki, Rynki)

Mapa 22 Podsumowanie wyników końcowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Wyniki przedstawionej powyżej analizy wskazują jako obszar o kumulacji negatywnych zjawisk teren miasta Suraż oraz sołectw: Doktorce, Kowale, Zimnochy, Zawyki i Rynki. Ze względu na fakt, że samo miasto Suraż stanowi połowę populacji gminy koniecznym było przeprowadzenie dalszych badań w celu dokładniejszego wskazania obszaru w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ze względu na jednostkowy charakter danych oraz układ przestrzenny badanych miejscowości jako najwłaściwszą metodę badawczą wybrano pogłębione badania jakościowe z mieszkańcami wskazanych obszarów.

W celu przeprowadzenia ww. badań zostały przeprowadzone spotkania z mieszkańcami poszczególnych miejscowości. Dla mieszkańców Suraża i sołectwa Kowale (spotkanie MGOK w Surażu), dla mieszkańców sołectw Doktorce i Zawyki (spotkanie w siedzibie Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach) oraz dla sołectw Rynki i Zimnochy spotkanie w budynku OSP w Zimnochach.

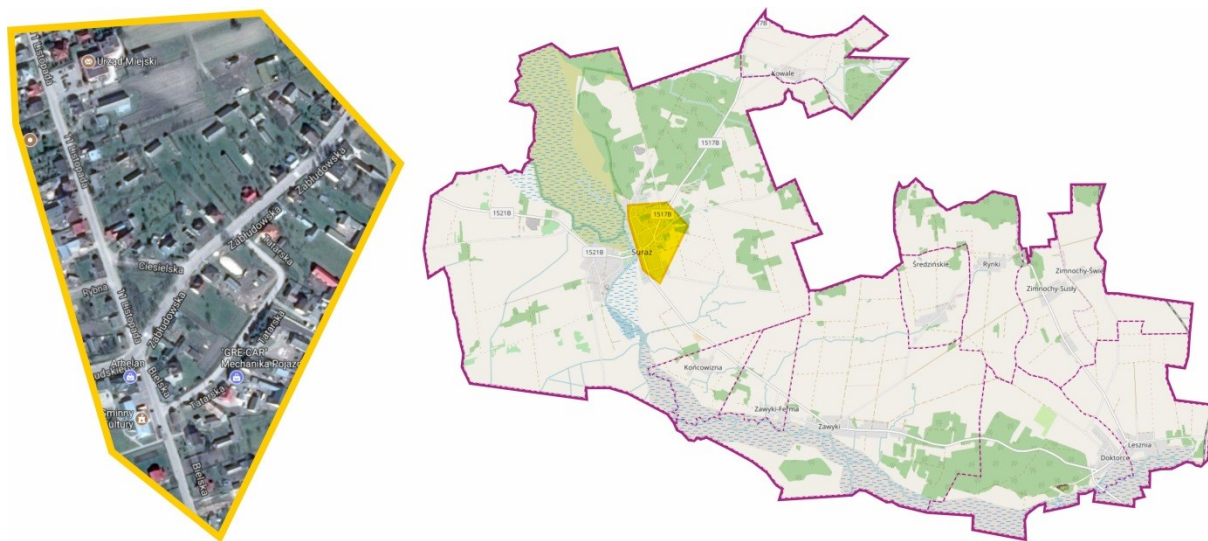
W ramach gruntownych wywiadów i dyskusji z mieszkańcami określono terytorialnie obszary w poszczególnych terenach jako obszary o największej kumulacji negatywnych zjawisk. Wyniki tych analiz przedstawiono w sposób graficzny na kolejnych mapach. Nie wskazano przedmiotowego obszaru na terenie sołectwa Rynki.

Wyznacza się obszar zdegradowany w Gminie Suraż w sześciu podobszarach tj. Suraż – Centrum, Suraż – Rynek, Doktorce, Zawyki, Kowale, Zimnochy.

W wyznaczonych obszarach stwierdzono następujące zjawiska kryzysowe:

Podobszar I – Suraż centrum

Mapa 23 Podobszar I Suraż Centrum

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej ludności
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- wysoki odsetek dożywianych dzieci
- brak wystarczającej oferty kulturalnej dla mieszkańców
- mała integracja mieszkańców wywołana brakiem odpowiedniej liczby miejsc rekreacji

SFERA ŚRADOWISKA:

- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA:

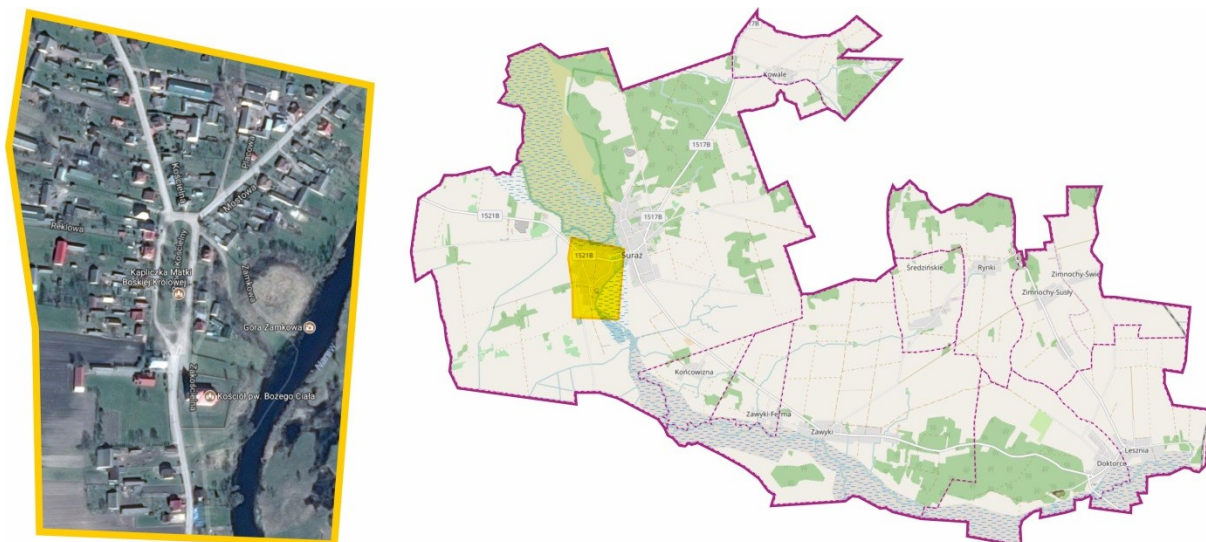
- duży odsetek chodników wymagających remontu mierzony ich długością

SFERA TECHNICZNA:

- duży udział odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem

Podobszar II – Suraż Rynek

Mapa 24 Podobszar II Suraż Rynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- wysoki odsetek dożywianych dzieci
- brak wystarczającej oferty kulturalnej dla mieszkańców
- mała integracja mieszkańców wywołana brakiem odpowiedniej liczby miejsc rekreacji

SFERA ŚRADOWISKA:

- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA:

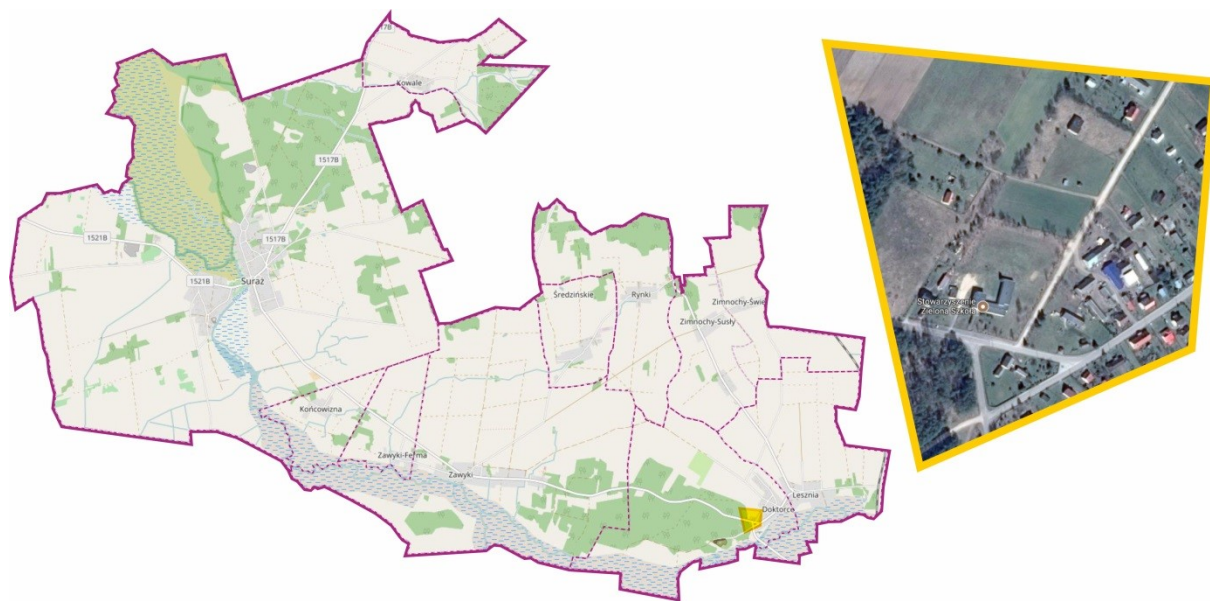
- duży odsetek chodników wymagających remontu mierzony ich długością

SFERA TECHNICZNA:

- duży udział odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem

Podobszar III - Doktorce

Mapa 25 Podobszar III Doktorce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- wysoka liczba wydanych niebieskich kart (przemoc w rodzinie)
- wysoki odsetek dożywianych dzieci

SFERA TECHNICZNA:

- duży udział odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem

Podobszar IV - Zawyki

Mapa 26 Podobszar IV Zawyki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych

SFERA ŚRADOWISKA:

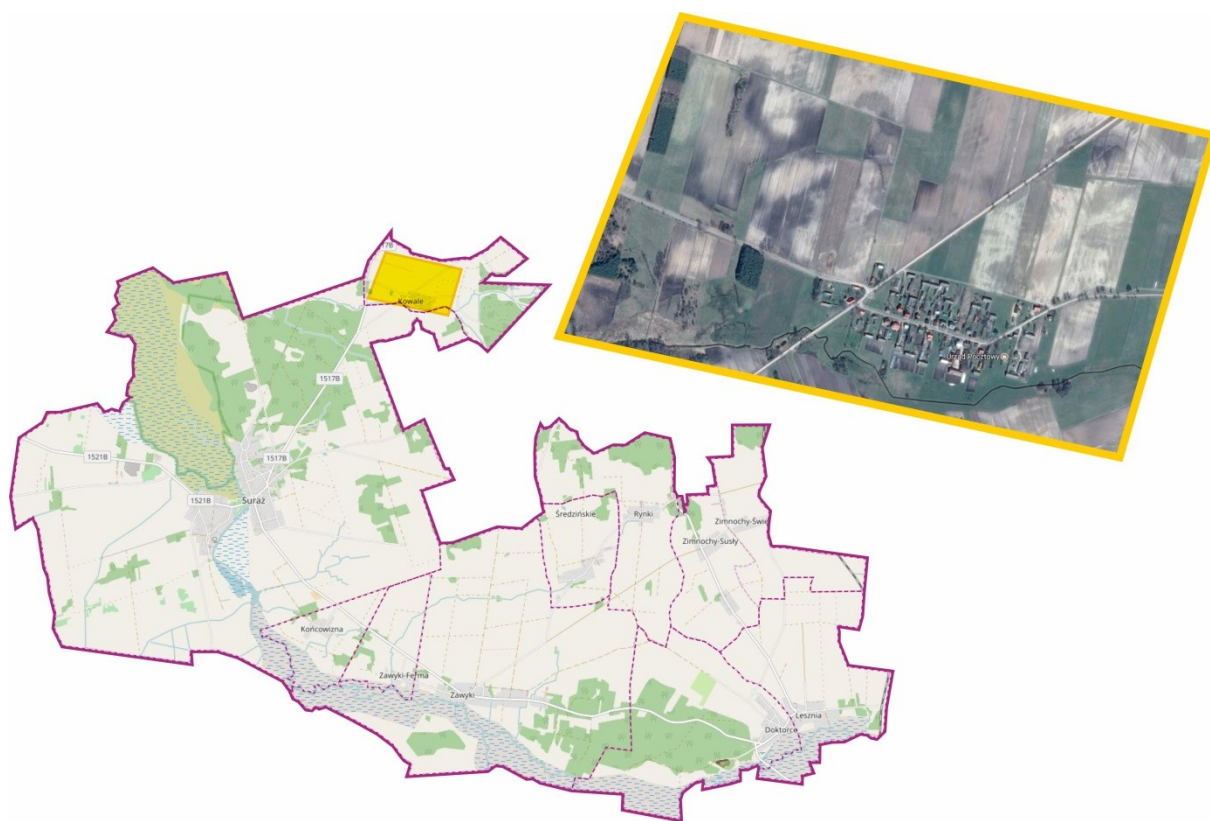
- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA GOSPODARCZA:

- nieduża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych

Podobszar V - Kowale

Mapa 27 Podobszar V Kowale

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- wysoka dodatnia dynamika zmian ludności w wieku poprodukcyjnym
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem (ubóstwo)
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych

SFERA ŚRADOWISKA:

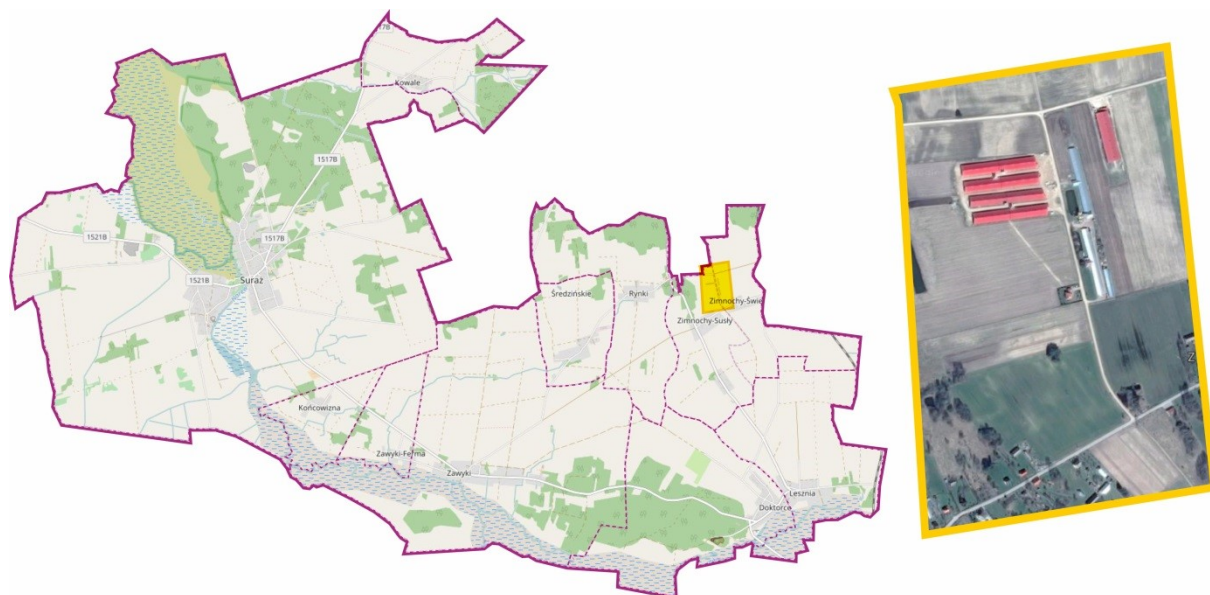
- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA GOSPODARCZA:

- nieduża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych

Podobszar VI – Zimnochy

Mapa 28 Podobszar VI Zimnochy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności
- wysoka dodatnia dynamika zmian ludności w wieku poprodukcyjnym
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- brak wystarczającej oferty kulturalnej dla mieszkańców

SFERA ŚRADOWISKA:

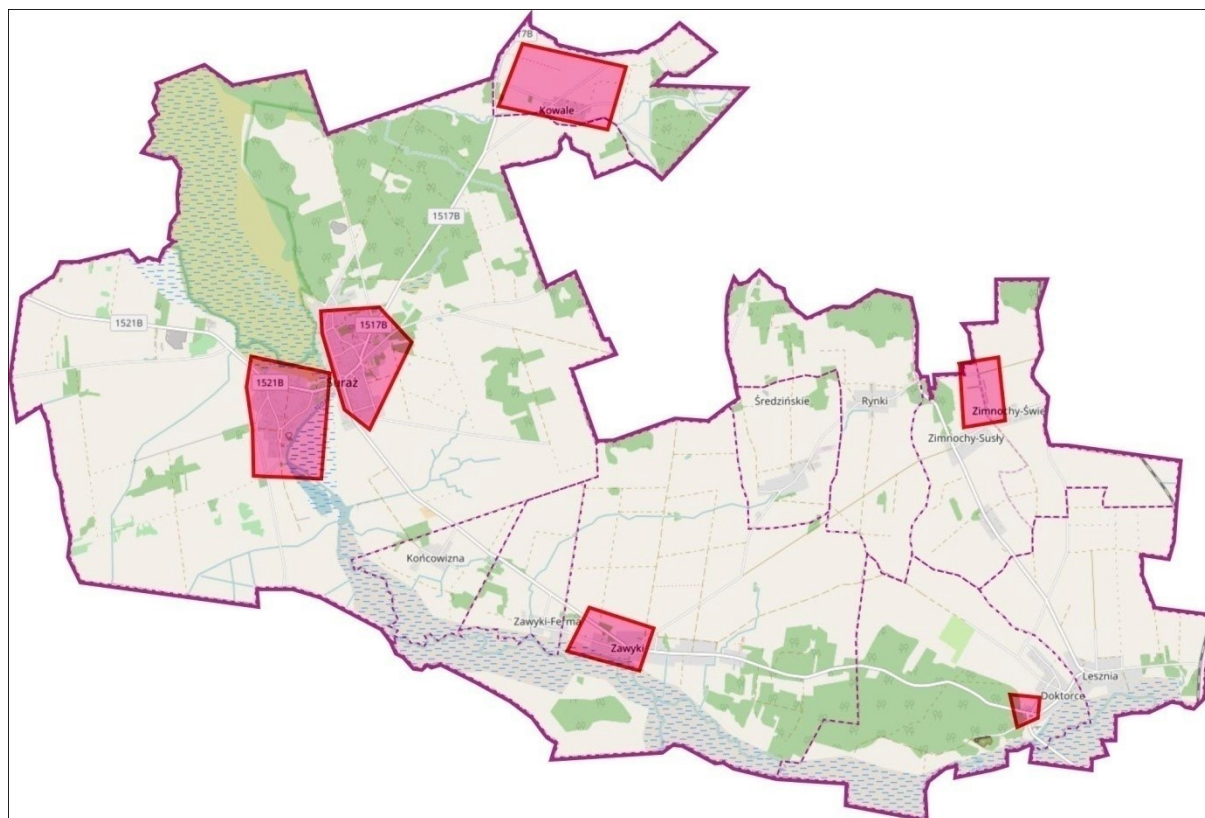
- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA GOSPODARCZA:

- nieduża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 29 Obszar Zdegradowany – Gmina Suraż

Źródło: e-mapa.net

4.1. OBSZAR REWITALIZACJI W GMINIE SURAŻ

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni** gminy,
- oraz zamieszkanym przez więcej niż **30% mieszkańców**.

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) **obszaru rewitalizacji**. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z innymi problemami. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwartej, zasada niskoemisyjności.⁸

Jak pokazała delimitacja negatywnych zjawisk społecznych, koncentracja problemów społecznych w gminie Suraż ma miejsce w mieście Suraż, w jego centralnej części, oraz sołectwach Doktorce, Zawyki, Kowale i Zimnochy.

Mając na uwadze znaczenie dla rozwoju lokalnego, jak również skalę negatywnych zjawisk społecznych, a także możliwość interwencji publicznej, w tym głównego inwestora Gminę Suraż – za **obszar rewitalizacji** proponuje się uznać cały obszar zdegradowany, tj. szerokie „centrum

⁸ Źródło: Ustawa o rewitalizacji - praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

miasta Suraż” obejmujący podobszar Suraż Centrum i Suraż Rynek, oraz części sołectw: Doktorce, Zawyki, Kowale, Zimnochy.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 365,11 ha i stanowi 4,77% ogólnej powierzchni Gminy Suraż.

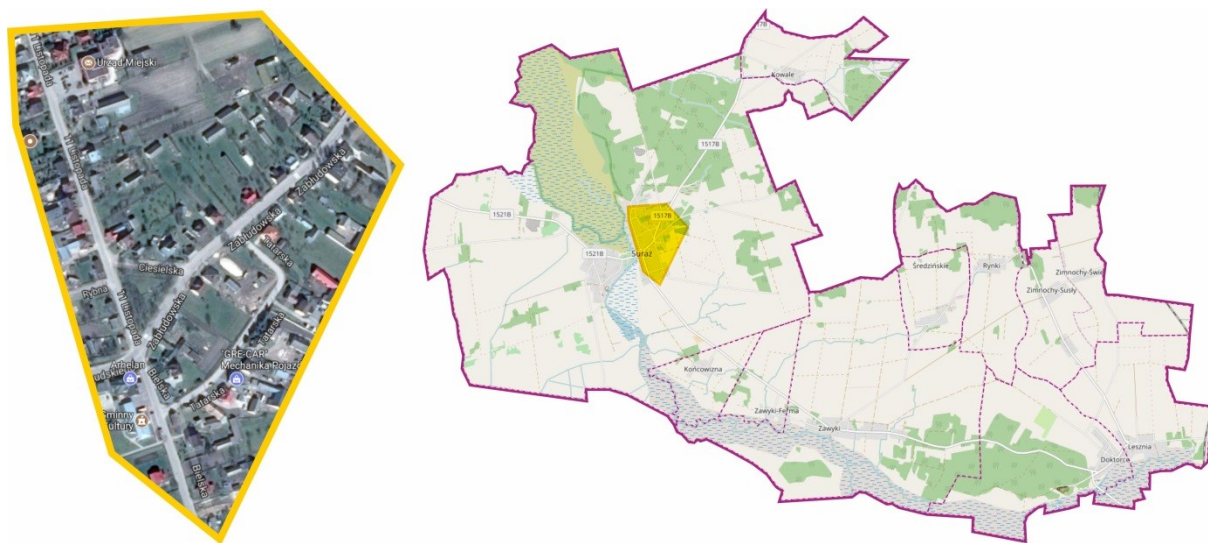
Obszar rewitalizacji w Gminie Suraż zamieszkuje 599 osób, co stanowi 29,84% mieszkańców Gminy Suraż.

Obszar wskazany do rewitalizacji nie przekracza 20% powierzchni gminy, nie zamieszkuje go również więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Charakterystyka obszaru rewitalizacji.

Podobszar I – Suraż centrum

Mapa 30 Podobszar I Suraż Centrum

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Podobszar I obszaru rewitalizacji tj. **Suraż Centrum** to centralna część miasta Suraż. Obejmuje ona centralny teren miasta w tym ulice: część ul 11 listopada, ul. Bielskiej, Zabłudowskiej, oraz ul. Rybną, Ciesielską, Tatarską. Na terenie obszaru znajdują się budynki użyteczności publicznej takie jak: Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Bank Spółdzielczy, Aptekę, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Obszar obejmuje powierzchnie 22,64 ha i zamieszkuje go 282 mieszkańców (dane na koniec 2016 r.).

Zdjęcie nr 1 podobszaru Suraz Centrum – widok na ul. 11 listopada

Zdjęcie nr 2 podobszaru Suraz Centrum – widok na ul. Zabłudowską

Zdjęcie nr 3 podobszaru Suraz Centrum – widok na ul. Ciesielską

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- wysoki odsetek dożywianych dzieci
- brak wystarczającej oferty kulturalnej dla mieszkańców
- mała integracja mieszkańców wywołana brakiem odpowiedniej liczby miejsc rekreacji

SFERA ŚRADOWISKA:

- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA:

- duży odsetek chodników wymagających remontu mierzony ich długością

SFERA TECHNICZNA:

- duży udział odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem

Podobszar II – Suraż Rynek

Mapa 31 Podobszar II Suraż Rynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Podobszar II obszaru rewitalizacji tj. **Suraż Rynek** to obszar w południowo-zachodniej części miasta obejmujący ulice: Zakościelną, Rynek Kościelny, Zamkową, Reklową, Mostową, Kościelną i Placową. Jest to historycznie najstarsza część miasta, na której terenie znajdują obiekty zabytkowe jak np. Kościół pw. Bożego Ciała czy Góra Zamkowa. Obecnie pełni głównie funkcje mieszkalne. Obszar obejmuje powierzchnię 50,30 ha i zamieszkuje go 103 mieszkańców (dane na koniec 2016 r.).

Zdjęcie nr 1 podobszaru Suraż Rynek – widok na ul. Rynek Kościelny

Zdjęcie nr 1 podobszaru Suraż Rynek – widok na ul. Zakościelną

Zdjęcie nr 3 podobszaru Suraż Rynek – widok na ul. Zamkową

Zdjęcie nr 4 podobszaru Suraż Rynek – widok na Górę Zamkową

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

- depopulacja
- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej ludności
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- wysoki odsetek dożywianych dzieci
- brak wystarczającej oferty kulturalnej dla mieszkańców
- mała integracja mieszkańców wywołana brakiem odpowiedniej liczby miejsc rekreacji

SFERA ŚRODOWISKA:

- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA:

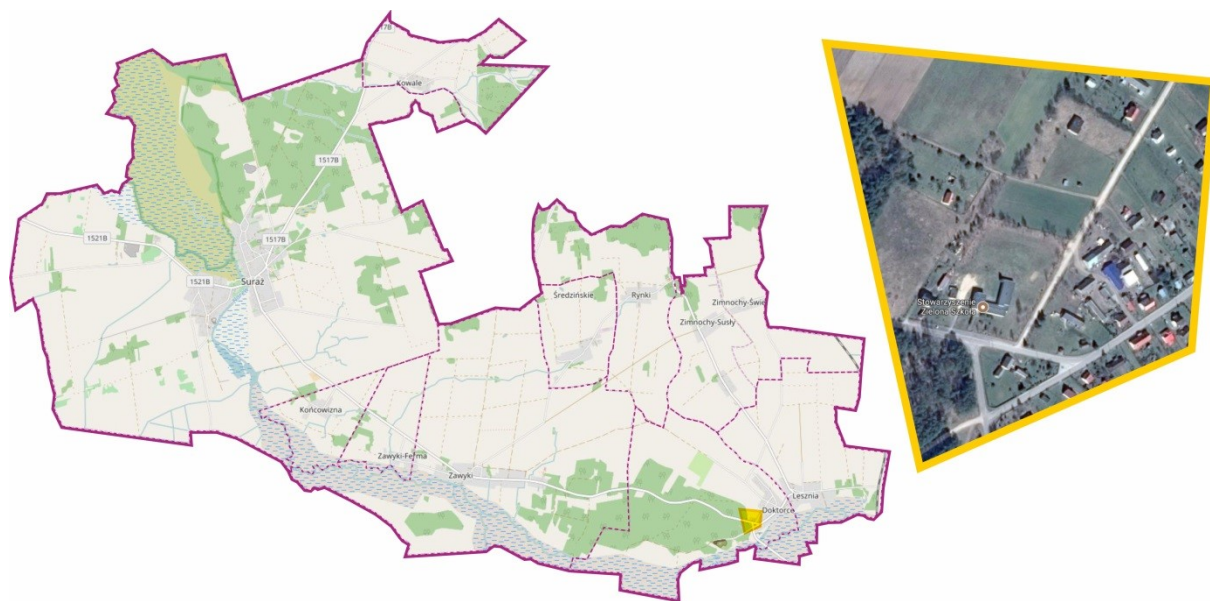
- duży odsetek chodników wymagających remontu mierzony ich długością

SFERA TECHNICZNA:

- duży udział odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem

Podobszar III - Doktorce

Mapa 32 Podobszar III Doktorce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Podobszar III obszaru zdegradowanego – **Doktorce** to Zachodnia część miejscowości Doktorce. Na obszarze zlokalizowany jest dawny budynek szkoły, będący obecnie siedzibą Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach. Obszar obejmuje powierzchnię 13, 76 ha i zamieszkuje go 75 osób (dane na koniec 2016 r.).

Zdjęcie nr 1 podobszaru Doktorce

Zdjęcie nr 2 podobszaru Doktorce

Zdjęcie nr 3 podobszaru Doktorce

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej
- wysoka liczba wydanych niebieskich kart (przemoc w rodzinie)
- wysoki odsetek dożywianych dzieci

SFERA TECHNICZNA:

- duży udział odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem

Podobszar IV - Zawyki

Mapa 33 Podobszar IV Zawyki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Podobszar IV obszaru rewitalizacji Zawyki to zachodnia część miejscowości o zabudowie mieszkalnej. Obejmuje powierzchnię 112 ha i zamieszkuje ją 139 mieszkańców (dane na koniec 2016 r.).

Zdjęcie nr 1 podobszaru Zawyki

Zdjęcie nr 2 podobszaru Zawyki

Zdjęcie nr 3 podobszaru Zawyki

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (zastępstwo pokoleniowe)
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych

SFERA ŚRADOWISKA:

- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA GOSPODARCZA:

- nieduża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych

Podobszar V - Kowale

Mapa 34 Podobszar V Kowale

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Podobszar V obszaru rewitalizacji Kowale obejmuje zabudowaną część miejscowości Kowale. Obejmuje on powierzchnię 112 ha i zamieszkuje ją 67 mieszkańców (dane na koniec 2016 r.).

Zdjęcie nr 1 podobszaru Kowale

Zdjęcie nr 2 podobszaru Kowale

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- wysoka dodatnia dynamika zmian ludności w wieku poprodukcyjnym
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem (ubóstwo)
- wysoki odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych

SFERA ŚRADOWISKA:

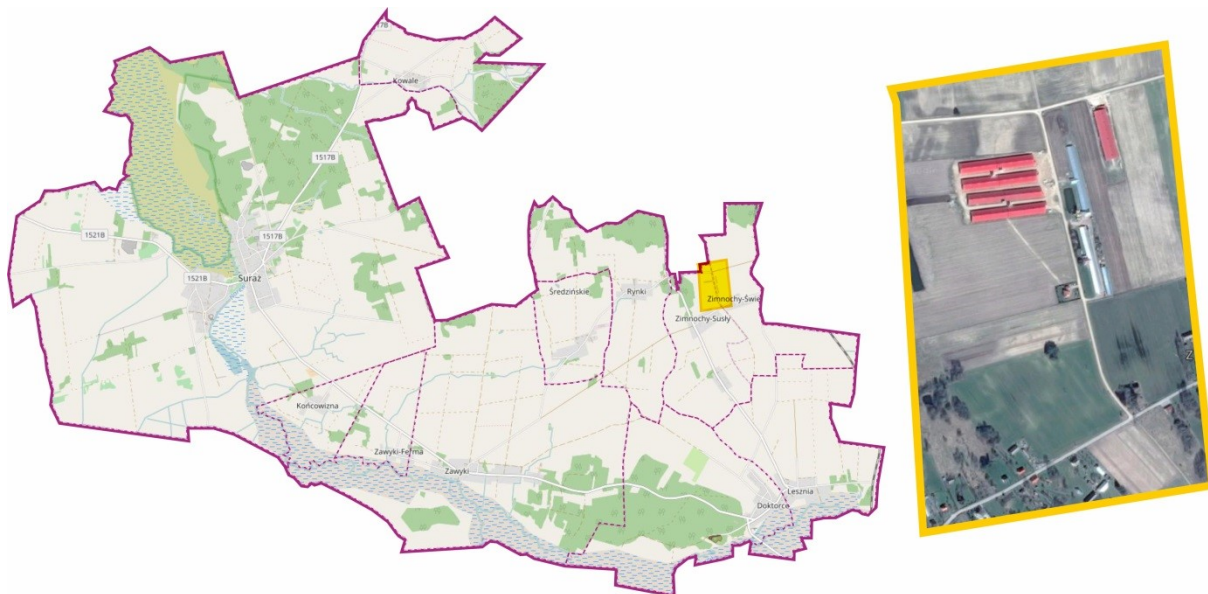
- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA GOSPODARCZA:

- nieduża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych

Podobszar VI – Zimnochy

Mapa 35 Podobszar VI Zimnochy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

Podobszar VI obszaru rewitalizacji to część miejscowości Zimnochy Świechy. Obszar obejmuje teren 54,41ha i zamieszkuje go 33 mieszkańców (dane na koniec 2016 r.).

Zdjęcie nr 1 podobszaru Zimnochy

Zdjęcie nr 2 podobszaru Zimnochy

Zdiagnozowane problemy:

SFERA SPOŁECZNA:

- depopulacja
- znaczny odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności
- wysoka dodatnia dynamika zmian ludności w wieku poprodukcyjnym
- niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
- brak wystarczającej oferty kulturalnej dla mieszkańców

SFERA ŚRADOWISKA:

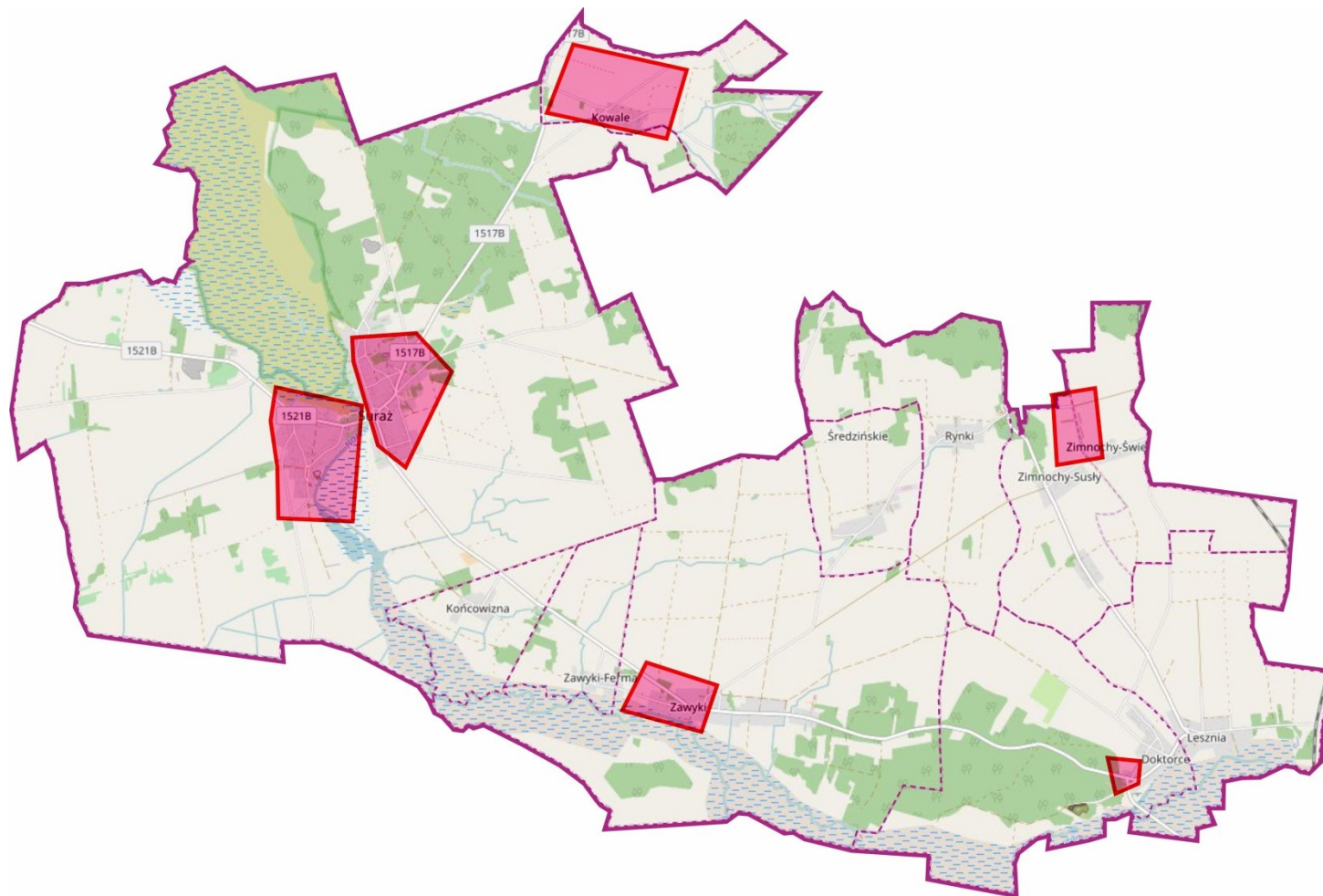
- zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego mierzone wagą materiałów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca

SFERA GOSPODARCZA:

- nieduża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 36 Mapa z obszarem Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

5. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji jest pożądanym obrazem przyszłości obszaru, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Obszar rewitalizacji w Gminie Suraz obejmuje swoim zasięgiem część miasta Suraz (w tym centrum miasta i rejon Rynku Lackiego), wraz z istotnymi dla rozwoju lokalnego obiektami, do których zaliczyć należy: Urząd Miejski, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Bank Spółdzielczy. Ponadto na obszarze zlokalizowana jest: Jednym z najcenniejszych zabytków obszaru rewitalizacji oraz miasta są: kościół p.w. Bożego Ciała, Grodzisko (Góra Zamkowa), dwa rynki Rynek Ruski i Rynek Lacki.

Przez obszar przebiegają najważniejsze ciągi komunikacyjne w tym ulice: 11 Listopada, ul. Zabłudowska, ul. Bielska, przy których zlokalizowanych jest szereg działalności gospodarczych, w tym o charakterze usługowym na rzecz mieszkańców gminy.

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji występuje szereg negatywnych zjawisk społecznych, z których najistotniejsze to znaczny ubytek liczby mieszkańców, postępujący dynamicznie proces starzenia się społeczeństwa, bezrobocie i ograniczony dostęp do oferty kulturalnej.

Część wiejska obszaru rewitalizacji charakteryzuje się ponadto umiarkowaną aktywnością gospodarczą oraz niższymi od średnich gminnych wskaźnikami rozwoju przedsiębiorczości.

Na obszarze rewitalizacji występują również negatywne zjawiska o charakterze przestrzenno-funkcyjnym oraz technicznym, w tym niska estetyka przestrzeni miejskiej oraz zły stan techniczny dróg i chodników, brak infrastruktury kultury, mała ilość obiektów rekreacyjno-sportowych. Na całym obszarze występują negatywne zjawiska w sferze środowiskowej tj. wysoki poziom wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Mając na uwadze powyższe, wizja obszaru rewitalizacji brzmi:

Obszar rewitalizacji w Gminie Suraz – funkcjonalna i wygodna do życia, reprezentacyjna przestrzeń miejska i wiejska, zamieszkała przez aktywną społeczność.

6. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Struktura operacyjna programu rewitalizacji zbudowana została w oparciu o wynikające bezpośrednio z wizji obszaru rewitalizacji cele rewitalizacji. Poszczególnym celom rewitalizacji przypisano pożądane kierunki działań rewitalizacyjnych.

Cele rewitalizacji wynikają z diagnozy i są odpowiedzią na problemy występujące na obszarze rewitalizacji. Ponadto cele, jak też kompletny pomysł na rewitalizację w gminie Suraż oparty został na mocnych stronach oraz szansach pojawiających się w otoczeniu obszaru rewitalizacji.

W odpowiedzi na oczekiwany obraz obszaru rewitalizacji, ujęty w wizji zdefiniowano 2 cele rewitalizacji.

- **Cel 1. Poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji.**
- **Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.**

Poniżej przedstawiono logikę wyboru celów rewitalizacji wraz kierunkami działań rewitalizacyjnych – w odniesieniu do oczekiwanego obrazu przyszłości, tj. wizji obszaru rewitalizacji.

Wizja:

Obszar rewitalizacji w Gminie Suraż – funkcjonalna i wygodna do życia reprezentacyjna przestrzeń miejska i wiejska, zamieszкана przez aktywną społeczność.

Filar wizji w sferze społecznej:

- Zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji ma na celu wywołanie migracji do obszaru ludzi młodych, w tym rodzin z dziećmi w szczególności w odpowiedzi na starzejące się społeczeństwo obszaru rewitalizacji oraz konieczność powstrzymania ubytku mieszkańców – zmierzające do zmiany wizerunku tej części miasta i gminy na przestrzeń atrakcyjną do zamieszkania, nie tylko ze względu na jej prestiż, funkcjonalność, dostęp do wielu atrakcji i usług, ale również ze względu na zintegrowaną społeczność, mieszkańców aktywnych w sprawach publicznych, dbających o swoje otoczenie, co pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo i komfort życia.

Cele oraz kierunki działań rewitalizacyjnych:

Cel 1. Poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji.

- Poprawa jakości i dostępności infrastruktury społecznej.
- Podnoszenie jakości i dostępności oferty kulturalnej, edukacyjnej oraz rozrywkowej.

Komplementarność:

Zwiększenie atrakcyjności obszaru pozytywnie wpływać będzie na aspekt jakości życia mieszkańców, zaangażowanie ich w sprawy publiczne. Tym samym działania ujęte w tym celu pozytywnie wpływać będą na eliminowanie problemów takich jak: bezrobocie, integracja społeczna, dbałość o estetykę i czystość przestrzeni publicznych, bezpieczeństwo publiczne.

Działania rewitalizacyjne ujęte w tym celu są

	<p>również komplementarne do działań ujętych w Celu 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji. Zwiększenie atrakcyjności obszaru, w tym związane z poprawą funkcjonalności i estetyki przestrzeni, wpłynie pozytywnie na zwiększenie integracji mieszkańców.</p>
<p>Filar wizji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej:</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez funkcję mieszkaniową, w tym eksponowanie walorów zamieszkania w reprezentacyjnej i funkcjonalnej przestrzeni śródmiejskiej i wiejskiej o wysokich walorach estetycznych, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną.</p>	<p>Cel 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej, w tym, dróg i chodników. • Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w tym o funkcji kulturowej. • Zachowanie obiektów zabytkowych. • Poprawa estetyki przestrzeni miejskich. <p>Komplementarność:</p> <p>Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez realizację szeregu przedsięwzięć infrastrukturalnych wykazuje spójność z działaniami ujętymi w Celu 1.</p> <p>Poprawiona jakość przestrzeni obszaru oraz stanu infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej wnosi wkład w budowanie pozytywnego wizerunku miejsca zamieszkania, a tym samym buduje lokalną tożsamość.</p> <p>Uporządkowana i dobrze funkcjonująca przestrzeń miejska i wiejska pozytywnie wpływa na integrację mieszkańców.</p>

7. LISTA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje zdefiniowane na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż projekty i zadania, charakteryzujące się znacznym stopniem zaawansowania ich planów realizacji. Są to ponadto projekty, które co do zasady zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji oraz wykazują silną zbieżność z celami rewitalizacji (wysoki wpływ na rozwiązywanie przede wszystkim problemów społecznych oraz pobudzanie aktywności gospodarczej).

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Tabela 27 Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
PODOBSZAR I – SURAŻ CENTRUM								
1.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surazhu	Remont budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Surazhu wraz z budową placu zabaw i siłowni zewnętrznej.	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zapewnienie miejsca wypoczynku, spotkań i integracji mieszkańców</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Remont budynku MGOK oraz zakup nowego wyposażenia do prowadzenia zajęć dydaktycznych.</p> <p>Zagospodarowanie terenu przy MGOK poprzez budowę zadaszanej wiaty wraz małą architekturą, budowa siłowni zewnętrznej wraz z elementami placu zabaw oraz boiska sportowego.</p> <p>Budowa placu postojowego stojaka na</p>	Surazh ul. Bielska 4	TAK	500 000,00	2018-2022	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej i zajęciowej dla mieszkańców Surazhu.</p> <p>Poprawa jakości i dostępności obecnej oferty kulturalnej</p> <p>Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru,</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez utworzenie nowego miejsca</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>rowery i ławek, zainstalowanie monitoringu i oświetlenia terenu.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Remont budynku obiektu kultury – 1 szt.</p> <p>Liczba dodatkowych zajęć wprowadzonych do oferty MGOK</p> <p>Liczba uczestników zajęć –100 osób</p>					<p>pełniącego funkcje społeczne</p> <p>Poprawa jakości przestrzeni publicznej.</p>
2.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surazhu	Poprawa funkcjonowania MGOK w Surazhu poprzez zwiększenie oferty zajęć dla mieszkańców.	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zatrudnienie instruktora do prowadzenia zajęć.</p> <p>Organizacja zajęć z rękodzielnictwa –</p>	Surazh, ul. Bielska 4	TAK	15 000,00/rok	2018-2022	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w mieście. Zwiększenie liczby zajęć o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			1/tydzień. Wskaźniki produktu: Liczba nowych zajęć kulturalnych – 1 szt. Liczba nowych uczestników zajęć kulturalnych – 15 osób					
3.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surazhu	Utworzenie chóru „Surazanki” jako forma aktywizacji mieszkańców Surazhu	Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców. Zakres realizowanych zadań: Zatrudnienie instruktora do prowadzenia zajęć śpiewu i prowadzenia chóru. Organizacja zajęć ze śpiewu– 1/tydzień. Wskaźniki produktu:	Surazh, ul. Bielska 4	TAK	18 000,00/rok	2018-2023	Efekt: Zwiększenie oferty kulturalnej w mieście. Zwiększenie liczby zajęć o charakterze kulturalnym. Poprawa integracji mieszkańców.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>Liczba nowych zajęć kulturalnych – 1 szt.</p> <p>Liczba uczestników zajęć kulturalnych – 20 osób</p>					
4.	Gmina Suraż	Rewitalizacja dawnego Rynku Ruskiego w Surażu.	<p>Cel 1. Zapewnienie miejsca wypoczynku, spotkań i integracji mieszkańców</p> <p>Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Cel 3. Poprawa wizerunku miasta, przywrócenie walorów historycznych Suraża.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Stworzenie miejsca wypoczynku dla mieszkańców miasta, turystów i wycieczek poprzez renowację terenu dawnego rynku, montaż urządzeń małej architektury, modernizację oświetlenia.</p>	Suraż ul. 11 listopada 1	TAK	500 000,00.	2019-2021	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie liczby użytkowników terenu</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez utworzenie nowego miejsca pełniącego funkcje społeczne.</p> <p>Poprawa jakości przestrzeni publicznej.</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba obiektów zabytkowych poddana renowacji – 1 szt.</p> <p>Liczba obiektów przestrzeni publicznej poddana renowacji – 1 szt.</p> <p>Liczba osób korzystających – 500 osób.</p>					
5.	Gmina Suraż	Piknik rodzinny „Dzień flagi”	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców miasta.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja pikniku rodzinnego o charakterze historyczno-patriotycznym.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych –</p>	Suraż ul. 11 listopada 1	TAK	10 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w mieście.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			1/rok Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok					
PODOBSZAR II – SURAŻ RYNEK								
6.	Gmina Suraż	Rewitalizacja Rynku Lackiego w Surażu	<p>Cel 1. Zapewnienie miejsca wypoczynku, spotkań i integracji mieszkańców</p> <p>Cel 2. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Cel 3. Poprawa wizerunku miasta, przywrócenie walorów historycznych Suraża.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Projekt ma na celu przywrócenie dawnej świetności terenu objętego opracowaniem tj. Rynku Lackiego, oraz przystosowanie go do współczesnych</p>	Suraż ul. Rynek Kościelny	TAK	600 000,00.	2019-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie liczby użytkowników terenu</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez utworzenie nowego miejsca pełniącego funkcje społeczne.</p> <p>Poprawa jakości przestrzeni publicznej.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>potrzeb.</p> <p>Projekt obejmuje następujące prace</p> <ul style="list-style-type: none"> – remonty ulic oraz ciągów pieszych, – odwodnienie terenu i odprowadzenie wód z korpusu drogowego, – usytuowanie obiektów małej architektury m.in. ławek, donic na kwiaty, koszy, tablic informacyjnych w obrębie parku , – usytuowanie info kiosku, – montaż solarnych lamp parkowych na terenie parku, <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba obiektów zabytkowych poddana renowacji – 1 szt.</p> <p>Liczba obiektów przestrzeni publicznej</p>					

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>poddana renowacji – 1 szt.</p> <p>Liczba osób korzystających – 100 osób.</p>					
7.	Gmina Suraż	Zagospodarowanie terenu wokół Góry Zamkowej, z zachowaniem zabytkowego układu urbanistycznego.	<p>Cel 1. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Cel 2. Poprawa wizerunku miasta, przywrócenie walorów historycznych Suraża.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usytuowanie obiektów małej architektury m.in. ławek, donic na kwiaty, koszy, tablic informacyjnych w obrębie Góry Zamkowej, – montaż solarnych lamp parkowych na terenie Góry Zamkowej, - remont oraz budowa ciągów pieszych, nasadzenia krzewów, 	Suraż ul. Rynek Kościelny	TAK	1 600 000,00	2020-2022	<p>Efekt:</p> <p>Powstanie atrakcyjnego miejsca aktywności dla mieszkańców.</p> <p>Uchronienie zabytkowego układu urbanistycznego oraz jego wykorzystanie w celach turystycznych i społecznych.</p> <p>Poprawa wizerunku części miasta, zwiększenie integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>- montaż tablic informacyjnych.</p> <p>– wykonanie tarasu widokowego na Górze Zamkowej,</p> <p>- remont schodów na Górę zamkowa</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba obiektów zabytkowych poddana renowacji – 1 szt.</p> <p>Liczba obiektów przestrzeni publicznej poddana renowacji – 1 szt.</p> <p>Liczba osób korzystających – 100 osób.</p>					
8.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surażu	„Droga do niezależności” - aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie	<p>Cel: Wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz szans na zatrudnienie.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Wsparcie osób nieaktywnych zawodowo</p> <p>Wskaźniki produktu:</p>	Suraż ul. 11 listopada 16	TAK	50 000,00	2018-2019	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie szans na zatrudnienie wśród osób nieaktywnych zawodowo</p> <p>Przeciwdziałanie</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
		Suraż	100 osób objętych projektem Co najmniej 50% osób korzystających z projektu zaprzestanie korzystania z pomocy społecznej					wykluczeniu społecznemu
9.	Gmina Suraż	„Dni Suraża”	Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców miasta. Zakres realizowanych zadań: Organizacja pikniku rodzinnego o charakterze historyczno-patriotycznym. Wskaźniki produktu: Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok	Suraż ul. 11 listopada 16	TAK	15 000,00/rok	2018-2019	Efekt: Zwiększenie oferty kulturalnej w mieście. Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym. Poprawa integracji mieszkańców.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
PODOBSZAR III – DOKTORCE								
10.	Stowarzyszenie Zielona Szkoła w Doktorcach	Adaptacja budynku Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach na cele turystyczne”	<p>Cel 1 Rozszerzenie oferty turystycznej obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel 2. Zapewnienie miejsca spotkań i integracji mieszkańców</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - termomodernizacja budynku w raz z wykorzystaniem OZE, - remont pomieszczeń i ich adaptacja na cele noclegowe, wykładowe i społeczne, - zakup wyposażenia. <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowo powstałych obiektów turystycznych – 1 szt.</p> <p>Liczba wyremontowanych obiektów</p>	Doktorce 1	TAK	2 000 000,00	2019-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie potencjału turystycznego Doktorc, zwiększenie integracji mieszkańców, pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców. Zwiększenie ruchu turystycznego obszaru.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			kulturalno – społecznych – 1 szt. Liczba osób odwiedzających – 1000/rok					
11.	Gmina Suraż	Remont budynku gminnego przystosowanie go do funkcji świetlicy wiejskiej	<p>Cel 1 Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców miejscowości,</p> <p>Cel 2 Zwiększenie integracji lokalnej społeczności</p> <p>Zakres realizowanych zadań</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont budynku w tym jego termomodernizacja, - wyposażenie budynku do potrzeb świetlicy wiejskiej <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Remont budynków i jego przystosowanie</p>	Doktorce 3	TAK	200 000,00	2018-2019	Efekt: Zwiększenie integracji mieszkańców, poprawa dostępu do oferty kulturalnej obszaru.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			do prowadzenia zajęć kulturalnych – 1 szt. Utworzenie miejsc rekreacji – 1 szt.					
12.	Inwestor prywatny	Budowa ośrodka turystycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	<p>Cel 1 Rozszerzenie oferty turystycznej obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel 2 Rozwój lokalnego rynku pracy</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Budowa obiektu hotelowego,</p> <p>Budowa drogi dojazdowej,</p> <p>Promocja oferty turystycznej,</p> <p>Utworzenie wypożyczalni sprzętu pływającego, budowa mola.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowopowstałych obiektów hotelowych – 1 szt.</p>	Doktorce	TAK	3 000 000,00	2019-2021	Zwiększenie oferty turystycznej obszaru, powstanie nowego zakładu pracy, rozwój lokalnego rynku pracy.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			Liczba nowych miejsc noclegowych – 50 Liczba zatrudnionych osób – 10					
PODOBSZAR IV -ZAWYKI								
13.	Stowarzyszenie „Nasze Zawyki”	Remont dawnego budynku szkoły w Zawykach i jego adaptacja do funkcji społecznych	<p>Cel 1 Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców miejscowości,</p> <p>Cel 2 Zwiększenie integracji lokalnej społeczności</p> <p>Zakres realizowanych zadań</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont budynku w tym jego termomodernizacja, - zakup wyposażenia do prowadzenia zajęć kulturalnych, - zagospodarowanie terenu wokół budynku <p>Wskaźniki produktu:</p>	Zawyki 110	TAK	1 000 000,00	2019-2021	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej i zajęciowej dla mieszkańców obszaru.</p> <p>Poprawa jakości i dostępności obecnej oferty kulturalnej</p> <p>Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru,</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez utworzenie</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			Remont budynków i jego przystosowanie do funkcji społecznych – 1szt.					nowego miejsca pełniącego funkcje społeczne
14	Gmina Suraż	Remont budynku świetlicy wiejskiej w Zawykach.	<p>Cel 1 Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców miejscowości,</p> <p>Cel 2 Zwiększenie integracji lokalnej społeczności</p> <p>Zakres realizowanych zadań</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont budynku w tym jego termomodernizacja, - zakup wyposażenia do prowadzenia zajęć kulturalnych, - zagospodarowanie terenu wokół budynku <p>Wskaźniki produktu:</p>	Zawyki 79	TAK	300 000,00	2019-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej i zajęciowej dla mieszkańców obszaru.</p> <p>Poprawa jakości i dostępności obecnej oferty kulturalnej</p> <p>Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru,</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez utworzenie</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			Remont budynków i jego przystosowanie do funkcji kultury – 1szt.					nowego miejsca pełniącego funkcje społeczne
15	Ochotnicza Straż Pożarna w Zawyckach	Dzień Strażaka	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalnej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja zawodów pożarniczych, piknik strażacki, pokazy strażackie, degustacja kuchni regionalnej, występy artystyczne.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń</p>	Zawyki 79	TAK	25 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			kulturalnych – 150 osób/rok Wskaźniki produktu: Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok					
PODOBSZAR V - KOWALE								
16	Gmina Suraż	Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej we wsi Kowale z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, zagospodarowaniem terenu i jej otoczenia oraz zakup wyposażenia	Cel 1 Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców miejscowości, Cel 2 Zwiększenie integracji lokalnej społeczności Zakres realizowanych zadań: - remont świetlicy wiejskiej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii wraz z zagospodarowaniem terenu	Kowale	TAK	355 000,00	2020-2022	Efekt: Zwiększenie oferty kulturalnej i zajęciowej dla mieszkańców obszaru. Poprawa jakości i dostępności obecnej oferty kulturalnej Zapewnienie miejsca

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>- organizacja izby tradycji</p> <p>- zakup wyposażenia świetlicy - zakup wyposażenia do prowadzenia zajęć kulturalnych,</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Remont budynków i jego przystosowanie do prowadzenia zajęć kulturalnych – 1 szt.</p>					<p>spotkań dla mieszkańców obszaru,</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez utworzenie nowego miejsca pełniącego funkcje społeczne</p>
17	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Suraziu	Spotkania czytelnicze z autorami książek	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja spotkań czytelniczych z</p>	Kowale	TAK	20 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			autorami książek. Wskaźniki produktu: Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok					Poprawa integracji mieszkańców.
PODOBSZAR VI - ZIMNOCHY								
18	Gmina Suraż	Remont budynku OSP w Zimnochach Świechach i jego adaptacja na funkcje społeczno-kulturalne wraz z budową infrastruktury technicznej.	Cel 1 Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców miejscowości, Cel 2 Zwiększenie integracji lokalnej społeczności Zakres realizowanych zadań - remont budynku w tym jego termomodernizacja, - zakup wyposażenia do prowadzenia	Zimnochy Świechy 29	TAK	1 000 000,00	2019-2021	Efekt: Zwiększenie oferty kulturalnej i zajęciowej dla mieszkańców obszaru. Poprawa jakości i dostępności obecnej oferty kulturalnej Zapewnienie miejsca

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>zajęć kulturalnych,</p> <p>- budowa parkingu przy budynku OSP,</p> <p>- utworzenie miejsca rekreacji wielopokoleniowej, w tym siłowni zewnętrznej, placu zabaw, zadaszonej wiaty, elementów małej architektury.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Remont budynków i jego przystosowanie do prowadzenia zajęć kulturalnych – 1 szt.</p> <p>Utworzenie miejsc rekreacji – 1 szt.</p>					<p>spotkań dla mieszkańców obszaru,</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez utworzenie nowego miejsca pełniącego funkcje społeczne</p>
19	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w	Spotkania czytelnicze z autorami książek	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p>	Zimnochy Świechy 29	TAK	20 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
	Surażu		<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja spotkań czytelniczych z autorami książek.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok</p>					<p>wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>
20	Ochotnicza Straż Pożarna w Zimnochach	Dzień Strażaka	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja zawodów pożarniczych, piknik strażacki, pokazy strażackie, degustacja kuchni regionalnej, występy</p>	Zimnochy Świechy 29	TAK	25 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>artystyczne.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok</p>					
21	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Stare Kino w Zimnochach	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p>	Zimnochy Świechy 29	TAK	30 000,00	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Zakup sprzętu do projekcji filmów (ekran, projektor, krzesła, nagłośnienie),</p> <p>Wypożyczenie filmów do projekcji podczas wieczorów filmowych,</p> <p>Organizacja przeglądów filmów.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 250 osób/rok</p>					<p>kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

8. POZOSTAŁE PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

W tym rozdziale ujęte zostały pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tj. takie, których realizacja pozytywnie wpłynie na rozwiązywanie problemów społecznych występujących na obszarach rewitalizacji. Są to projekty, które wykazują się tylko częściowym oddziaływaniem na obszar rewitalizacji, np. dotyczą infrastruktury lub usług, która zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji, a tylko w części będzie służyć mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

W tej kategorii ujęto również projekty i przedsięwzięcia, które na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż nie zostały szczegółowo zaplanowane.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Tabela 28 Lista pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
PODOBSZAR I – SURAŻ CENTRUM								
1.	Gmina Suraż	Modernizacja dróg miejskich.	<p>Cel 1. Poprawa jakości komunikacji w gminie, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg.</p> <p>Cel 2. Uatrakcyjnienie oferty turystycznej Suraża.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Remont i przebudowa dróg na terenie obszaru rewitalizacji obejmująca remont nawierzchni, wymianę krawężników, budowę i remont chodników.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Remont i przebudowa dróg gminnych – 2 km</p>	Suraż, centrum miasta	TAK	500.000zł	20018-2023	<p>Efekt:</p> <p>Poprawa jakości komunikacji w gminie oraz zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			Budowa chodników – 500 m.					
2.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surazhu	Dzień Dziecka w Surazhu	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalnej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców miasta.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja pikniku rodzinnego o charakterze historyczno-patriotycznym.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 250 osób/rok</p>	Surazh ul. Bielska 4	TAK	10 000,00/rok	2018-2023	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w mieście. Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>
PODOBSZAR III – DOKTORCE								

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
3.	Stowarzyszenie Zielona Szkoła w Doktorcach	Ogólnopolska Gra Terenowa	<p>Cel 1 Promocja Doktorce jako ośrodka krajowej turystyki,</p> <p>Cel. 2 Zwiększenie oferty turystycznej obszaru</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja cyklicznego wydarzenia o charakterze turystycznym <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Zwiększenie liczby ogólnopolskich wydarzeń kulturalnych – 1 szt/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń – 500/rok</p>	Doktorce 1	TAK	50 000,00/rok	2018-2023	Zwiększenie rozpoznawalności Gminy i miejscowości Doktorce jako ośrodka turystycznego, zwiększenie liczby odwiedzających turystów, pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców
4.	Gmina Suraż	Modernizacja drogi gminnej	<p>Cel 1. Poprawa jakości komunikacji w gminie, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg.</p> <p>Cel 2. Uatrakcyjnienie oferty turystycznej obszaru.</p>	Doktorce	TAK	200 000,00	2018	<p>Efekt:</p> <p>Poprawa jakości komunikacji w gminie oraz zwiększenie bezpieczeństwa</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			<p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Budowa drogi gminnej na terenie obszaru rewitalizacji.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Budowa dróg gminnych – 0,2 km</p>					użytkowników dróg.
PODOBSZAR IV -ZAWYKI								
5	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury	Aerobik i Zumba	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja zajęć aerobiku i tańca (zumba) dla mieszkańców – 1/tydzień.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych –</p>	Zawyki	TAK	20 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			1/rok Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 15 osób/tydzień					
PODOBSZAR V - KOWALE								
6	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surazhu	Dzień Dziecka	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja spotkań czytelniczych z autorami książek.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń</p>	Kowale	TAK	20 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
			kulturalnych – 200 osób/rok					
PODOBSZAR VI - ZIMNOCHY								
7	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Dzień Dziecka	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja spotkań czytelniczych z autorami książek.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 200 osób/rok</p>	Zimnochy Świechy 29	TAK	20 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Podmiot zgłaszający	Tytuł projektu	Cele, zakres realizowanych zadań, wskaźniki produktu	Lokalizacja	Lokalizacja na obszarze rewitalizacji TAK/NIE	Planowane nakłady (zł)	Termin realizacji	Planowany efekt rewitalizacji,
8	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surazhu	Aerobik i Zumba	<p>Cel 1. Rozszerzenie oferty kulturalno-dydaktycznej dla odbiorców</p> <p>Cel 2. Zwiększenie integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres realizowanych zadań:</p> <p>Organizacja zajęć aerobiku i tańca (zumba) dla mieszkańców – 1/tydzień.</p> <p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Liczba nowych wydarzeń kulturalnych – 1/rok</p> <p>Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych – 15 osób/tydzień</p>	Zimnochy Świechy 29	TAK	20 000,00/rok	2018-2020	<p>Efekt:</p> <p>Zwiększenie oferty kulturalnej w miejscowości.</p> <p>Zwiększenie liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym.</p> <p>Poprawa integracji mieszkańców.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Surazh

9. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Program Rewitalizacji dla Gminy Suraż ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego, lub technicznego, lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Program Rewitalizacji dla Gminy Suraż złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na następujące rodzaje komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Poniżej zestawiono najważniejsze cechy komplementarności Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.

Tabela 29 Najważniejsze cechy komplementarności Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.

Rodzaj komplementarności	Uzasadnienie
Komplementarność przestrzenna	<p>Działania rewitalizacyjne skupiać się będą na kilku obszarach gminy w tym centrum miasta Suraża, tj. na obszarze, które pełni istotne funkcje usługowe oraz reprezentacyjne w skali miasta i całej gminy.</p> <p>Działania realizowane na obszarze rewitalizacji będą komplementarne do działań podnoszących jakość i funkcjonalność przestrzenną miastai gminy, co wynika z założeń Strategii Rozwoju Gminy. Projekty realizowane będą w tych samych przestrzeniach, a niektóre z nich będą się ze sobą wręcz łączyły. Takim przykładem jest „Rewitalizacja rynku Lackiego w Surażu” i „Poprawa walorów użytkowych Parku Lackiego oraz zagospodarowanie terenu wokół</p>

	<p>Góry Zamkowej, z zachowaniem zabytkowego układu urbanistycznego</p> <p>Innym przykładem jest skupienie interwencji w stosunkowo małej przestrzeni w miejscowości Doktorce. Jednym z projektów jest przedsięwzięcie Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach w celu adaptacji budynku na cele turystyczne, drugim zlokalizowanym na sąsiedniej działce remont budynku gminnego i jego przystosowanie do funkcji świetlicy wiejskiej.</p>
<p>Komplementarność problemowa</p>	<p>Poszczególne cele Programu Rewitalizacji wykazują się silną spójnością i wzajemnym oddziaływaniem, co zostało szerzej opisane w rozdziale prezentującym cele.</p> <p>Ponadto poszczególne projekty rewitalizacyjne charakteryzują się zróżnicowanym oddziaływaniem, co zaprezentowano w poniżej tabeli. Wszystkie projekty służą rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów, należy zwrócić uwagę na połączenia projektów infrastrukturalnych i tzw. działań „miękkich” które wykorzystują powstałą infrastrukturę. Część projektów ma sama w sobie oba komponenty. Po remoncie Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury, znajdują tam miejsce nie tylko istniejące grupy, ale również nowo zawiązane. Będzie to miejsce np. do prowadzenia szkoleń dla osób bezrobotnych, spotkań powstałego chóru czy grup zajęciowych. W ramach zadań własnych MGOK będzie realizowało szereg zajęć dla dzieci, młodzieży czy seniorów, dotychczas nieoferowanych z powodu ograniczeń lokalowych. Innym przykładem jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej jaką stanie się Park Lacki i wykorzystanie jej jako miejsca spotkań dla mieszkańców w tym osób starszych. Typowym przykładem przeplatania się projektów jest remont budynków gminnych w Zawykach, Kowalach i Zimnochach oraz realizacja tam szeregu projektów o charakterze kulturalnym”.</p>
<p>Komplementarność proceduralno-institutionalna</p>	<p>Program Rewitalizacji dla Gminy Suraż realizowany jest przez Gminę, ale charakteryzuje się również włączeniem w proces tworzenia i realizacji różnych interesariuszy, w tym mieszkańców. Gmina pełnić będzie rolę lidera inicjującego współpracę interesariuszy oraz odpowiedzialna będzie za zorganizowanie procesu uspołecznienia, jak też monitoringu i ewaluacji. Ważnym elementem jest występowanie projektów realizowanych przez podmioty prywatne w tym przedsiębiorców, budowa obiektu hotelowego w Doktorcach jest idealnym uzupełnieniem programu proponowanego w inwestycji gminnej. Ważnym aspektem Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż jest udział projektów realizowanych przez przedsiębiorców i stowarzyszenia, („Budowa ośrodka turystycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą” czy „Adaptacja budynku Stowarzyszenia Szkoła na cele turystyczne” co przełoży się na lokalny rynek pracy i jest niezależne od</p>

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

	interwencji publicznej.
Komplementarność międzyokresowa	Działania ujęte w Programie Rewitalizacji dla Gminy Suraż są kolejnym krokiem wspierających wychodzenie ze stanów kryzysowych obszarów zdegradowanych w gminie Suraż, mając na uwadze to, że rewitalizacja jest procesem wieloletnim. Nawiązują do działań rewitalizacyjnych podejmowanych w poprzednim okresie. W kolejnej tabeli ujęto najważniejsze przedsięwzięcia o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane w poprzednim okresie.
Komplementarność źródeł finansowania	Realizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż zakłada wykorzystanie szeregu dostępnych funduszy zewnętrznych. Uzupełnieniem środków zewnętrznych będą środki krajowe oraz fundusze własne, w tym publiczne oraz prywatne. Istotnym elementem jest udział środków prywatnych w realizacji projektów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Tabela 30 Wykaz przedsięwzięć komplementarnych (o charakterze rewitalizacyjnym) zrealizowanych w latach 2007-2016.

l.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Czas realizacji	Zakres przedsięwzięcia	Powiązanie z PR	Koszt przedsięwzięcia
1.	„Aktywna integracja mieszkańców Gminy Suraż”.	2008 r.	W ramach projektu pomocą zostały objęte osoby korzystające z pomocy społecznej, które nie pracowały i były w wieku aktywności zawodowej, w szczególności długotrwale bezrobotne, o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych. W ramach aktywnej integracji mieszkańcy gminy Suraż mogli skorzystać z treningu kompetencji i umiejętności społecznych, indywidualnego poradnictwa zawodowego oraz szkolenia zawodowego wybranego przez siebie.	Projekt adresowany do najuboższych mieszkańców miasta. Komplementarny z projektem „Droga do niezależności” - aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Suraż	17 800,00 zł
2.	"Wsparcie integracji społecznej mieszkańców Gminy Suraż"	2010-2011	Projekt obejmował: - szkolenia zawodowe, - trening umiejętności i kompetencji społecznych osobom biorącym udział w szkoleniu , - rodzinną wycieczkę integracyjną „Szlakiem żubra” - wyjazd integracyjny do kina, teatru lub filharmonii - zorganizowanie szeregu zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Surażu - rodzinne zajęcia sportowe	Projekt adresowany do najuboższych mieszkańców miasta. Komplementarny z projektem „Droga do niezależności” - aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Suraż oraz projektem dot. zwiększenia oferty zajęciowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Surażu.	50 000,00 zł.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

			oraz zakup projektora multimedialnego do Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Suraziu i laptopa z oprogramowaniem do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suraziu.		
3.	„Dziedzictwo kulturowe – wakacyjne zajęcia edukacyjne dla młodzieży.	2012 r.	Organizacja wakacyjnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Projekt komplementarny z projektami dot. zajęć w MGOK w Suraziu oraz nowych zajęć w świetlicach wiejskich w Kowalach, Zawykach i Zimnochach.	5 133,87 zł
4.	„Budowa Hali sportowej z zapleczem w Suraziu”	2005-2007 r.	Budowa hali sportowej w zapleczem.	Projekt komplementarny z projektem budowy infrastruktury przy MGOK (siłownia, plac zabaw).	2 896 000,00 zł
5.	„Budowa boisk sportowych ORLIK 2012 wraz z remontem budynku zaplecza”	2006 r.	Budowa zespołu boisk sportowych.	Projekt komplementarny z projektem budowy infrastruktury przy MGOK (siłownia, plac zabaw).	440.797,37 zł
7.	„Kowale – Kuźnia talentów” – remont budynku gminnego pełniącego rolę świetlicy wiejskiej i miejsca zebrań mieszkańców wsi Kowale”	2010 r.	Remont budynku świetlicy wiejskiej.	Projekt komplementarny z projektem Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej we wsi Kowale z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, zagospodarowaniem terenu i jej otoczenia oraz zakup wyposażenia	31 504,66 zł
8.	„Remont budynku przedszkola przy ulicy Bielskiej 17 w Suraziu z adaptacją niewykorzystanej części budynku na potrzeby edukacji przedszkolnej wraz z budową placu	2010 r.	Remont budynku przedszkola, budowa placu zabaw, zagospodarowanie terenu.	Projekt komplementarny z projektem budowy infrastruktury przy MGOK (siłownia, plac zabaw).	558 347,63

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

	zabaw, zagospodarowaniem terenu, zakupem sprzętu i pomocy naukowych”				
9.	„Budowa pola biwakowego nad Narwią w Surażu”.	2014 r.	Budowa pola biwakowego.	Projekt komplementarny z projektem Budowa ośrodka turystycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	218 783,18 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami przedstawiony został za pomocą poniżej tabeli.

Tabela 31 Komplementarność projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Suraż

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne						
1.	Remont budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Surażu wraz z budową placu zabaw i siłowni zewnętrznej.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Duży	Umiarkowany
2.	Poprawa funkcjonowania MGOK w Surażu poprzez zwiększenie oferty zajęć dla mieszkańców.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak
3.	Utworzenie chóru „Surażanki” jako forma aktywizacji mieszkańców Suraża	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak
4.	Rewitalizacja dawnego Rynku Ruskiego w Surażu.	Gmina Suraż	Duży	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
5.	Piknik rodzinny „Dzień flagi”	Gmina Suraż	Duży	Brak	Brak	Brak
6.	Rewitalizacja Rynku Lackiego w Surażu	Gmina Suraż	Duży	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany
7.	Zagospodarowanie terenu wokół Góry Zamkowej, z zachowaniem zabytkowego układu urbanistycznego.	Gmina Suraż	Duży	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany
8.	„Droga do niezależności” - aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Suraż	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surażu	Duży	Duży	Brak	Brak
9.	„Dni Suraża”	Gmina Suraż	Duży	Brak	Brak	Brak
10.	Adaptacja budynku Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach na cele turystyczne”	Stowarzyszenie Zielona Szkoła w Doktorcach	Duży	Duży	Duży	Umiarkowany

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
11.	Remont budynku gminnego przystosowanie go do funkcji świetlicy wiejskiej	Gmina Suraz	Brak	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany
12.	Budowa ośrodka turystycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Inwestor prywatny	Duży	Duży	Duży	Umiarkowany
13.	Remont dawnego budynku szkoły w Zawykach i jego adaptacja do funkcji społecznych	Stowarzyszenie „Nasze Zawyki”	Duży	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany
14.	Remont budynku świetlicy wiejskiej w Zawykach.	Gmina Suraz	Duży	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany
15.	Dzień Strażaka	Ochotnicza Straż Pożarna w Zawykach	Duży	Brak	Brak	Brak
16.	Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej we wsi Kowale z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, zagospodarowaniem terenu i jej	Gmina Suraz	Gmina Suraz	Duży	Umiarkowany	Duży

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
	otoczenia oraz zakup wyposażenia					
17.	Spotkania czytelnicze z autorami książek	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak
18.	Remont budynku OSP w Zimnochach Świechach i jego adaptacja na funkcje społeczno-kulturalne wraz z budową infrastruktury technicznej.	Gmina Suraż	Gmina Suraż	Duży	Umiarkowany	Duży
19.	Spotkania czytelnicze z autorami książek	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak
20.	Dzień Strażaka	Ochotnicza Straż Pożarna w Zimnochach	Duży	Brak	Brak	Brak
21.	Stare Kino w Zimnochach	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne						
1.	Modernizacja dróg miejskich.	Gmina Suraż	Duży	Brak	Duży	Umiarkowany
2.	Dzień Dziecka w Surażu	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak
3.	Ogólnopolska Gra Terenowa	Stowarzyszenie Zielona Szkoła w Doktorcach	Duży	Duży	Brak	Brak
4.	Modernizacja drogi gminnej (Doktorce)	Gmina Suraż	Duży	Brak	Duży	Umiarkowany
5.	Aerobik i Zumba (Zawyki)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury	Duży	Brak	Brak	Brak
6.	Dzień Dziecka (Kowale)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak
7.	Dzień Dziecka (Zimnochy)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w	Duży	Brak	Brak	Brak

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa wnioskodawcy	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
		Surażu				
8.	Aerobik i Zumba (Zimnoch)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	Duży	Brak	Brak	Brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

10. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Łączna wartość projektów ujętych w Programie wynosi 12 778 000,00 zł, w tym projekty podstawowe 11 478 000,00 zł i 300 000,00 projekty uzupełniające. W tym wartość projektów gminnych tj. projektów realizowanych z budżetu gminy wynosi 9 128 000,00. W przypadku skuteczności w aplikowaniu o środki zewnętrzne wartość udziału środków gminnych wyniesie 2 025 750,00 zł. W przypadku jednak braku takiej możliwości koszty te są do udźwignięcia przez budżet Gminy Suraz w perspektywie czasowej którą ten Program obejmuje, tj. do końca roku 2023. Wartość projektów prywatnych wynosi 3 500 000,00, projekty te będą mogły być zrealizowane również bez wsparcia zewnętrznego.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Tabela 32 Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji, w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacowana wartość	Program Operacyjny	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
							Środki publiczne				Wkład własny (środki publiczne lub prywatne)
					%	zł	EFS [zł]	EFRR [zł]	FS [zł]	Budżet państwa [zł]	
Remont budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Surażu wraz z budową placu zabaw i siłowni zewnętrznej.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2022	500 000,00	Środki MKiDN	75%	375 000,00				375 000,00	125 000,00
Poprawa funkcjonowania MGOK w Surażu poprzez zwiększenie oferty zajęć dla mieszkańców.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2022	15 000,00/rok	n/d							15 000,00/rok

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Utworzenie chóru „Surażanki” jako forma aktywizacji mieszkańców Suraju	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Suraju	2018-2023	18 000,00/rok	Środki MKiDN	75%	81 000,00				375 000,00	27 000,00
Rewitalizacja dawnego Rynku Ruskiego w Suraju.	Gmina Suraj	2019-2021	500 000,00.	RPO WP 2014-2020	85%	425 000,00		425 000,00			75 000,00
Piknik rodzinny „Dzień flagi”	Gmina Suraj	2018-2020	10 000,00/rok	n/d							10 000,00/rok
Rewitalizacja Rynku Lackiego w Suraju	Gmina Suraj	2019-2020	600 000,00	RPO WP 2014-2020	85%	510 000,00		510 000,00			90 000,00
Zagospodarowanie terenu wokół Góry Zamkowej, z zachowaniem zabytkowego układu urbanistycznego.	Gmina Suraj	2020-2022	1 600 000,00	RPO WP 2014-2020	85%	1 360 000,00		1 360 000,00			240 000,00

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

„Droga do niezależności” - aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Suraż	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surażu	2018-2019	50 0000,00	RPO WP 2014-2020	85%	42 500,00	42 500,00				7 500,00
„Dni Suraża”	Gmina Suraż	2018-2019	15 000,00/rok	n/d							15 000,00/rok
Adaptacja budynku Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach na cele turystyczne”	Stowarzyszenie Zielona Szkoła w Doktorcach	2019-2020	2 000 000,00	RPO WP 2014-2020	70%	1 400 000,00		1 500 000,00			600 000,00
Remont budynku gminnego przystosowanie go do funkcji świetlicy wiejskiej	Gmina Suraż	2018-2019	200 000,00	RPO WP 2014-2020	75%	150 000,00		150 000,00			50 000,00
Budowa ośrodka turystycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Inwestor prywatny	2019-2021	3 000 000,00	RPO WP 2014-2020	70%	2 100 000,00		2 100 000,00			900 000,00

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Remont dawnego budynku szkoły w Zawykach i jego adaptacja do funkcji społecznych	Stowarzyszenie „Nasze Zawyki”	2019-2021	1 000 000,00	RPO WP 2014-2020	85%	850 000,00		850 000,00			150 000,00
Remont budynku świetlicy wiejskiej w Zawykach	Gmina Suraż	2019-2020	300 000,00	RPO WP 2014-2020	85%	255 000,00		255 000,00			45 000,00
Dzień Strażaka	Ochotnicza Straż Pożarna w Zawykach	2018-2020	25 000,00/rok	n/d							25 000,00/rok
Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej we wsi Kowale z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, zagospodarowaniem terenu i jej otoczenia oraz zakup wyposażenia	Gmina Suraż	2020-2022	355 000,00	RPO WP 2014-2020	85%	301 750,00		301 750,00			53 250,00

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Spotkania czytelnicze z autorami książek	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2020	20 000,00/rok	Środki MKiDN	80%	48 000,00				48 000,00	12 000,00
Remont budynku OSP w Zimnochach Świechach i jego adaptacja na funkcje społeczno-kulturalne wraz z budową infrastruktury technicznej.	Gmina Suraż	2019-2021	1 000 000,00	RPO WP 2014-2020	85%	850 000,00		850 000,00			150 000,00
Spotkania czytelnicze z autorami książek	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2020	20 000,00/rok	Środki MKiDN	80%	48 000,00				48 000,00	12 000,00
Dzień Strażaka	Ochotnicza Straż Pożarna w Zimnochach	2018-2020	25 000,00/rok	n/d							25 000,00/rok

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Stare Kino w Zimnochach	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2020	30 000,00	Środki MKiDN	80%	72 000,00				72 000,00	18 000,00
-------------------------	---	-----------	-----------	--------------	-----	-----------	--	--	--	-----------	-----------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Tabela 33 – Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji, w odniesieniu do pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Szacowana wartość	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
						Środki publiczne				Wkład własny (środki publiczne lub prywatne)
				%	zł	EFS [zł]	EFRR [zł]	FS [zł]	Budżet państwa [zł]	[zł]
Modernizacja dróg miejskich.	Gmina Suraż	2018-2023	500 000zł	PRPiGID	50%	250 000,00				250 000,00
Dzień Dziecka w Surażu	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2023	10 000,00/rok	n/d						10 000,00/rok
Ogólnopolska Gra Terenowa	Stowarzyszenie Zielona Szkoła w Doktorcach	2018-2023	50 000,00/rok	Środki MKiDN	75%	225 000,00				75 000,00
Modernizacja drogi gminnej (Doktorce)	Gmina Suraż	2018	200 000,00	PROW 2014-2020	85%	170 000,00		170 000,00		30 000,00
Aerobik i Zumba (Zawyki)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury	2018-2020	20 000,00/rok	n/d						20 000,00/rok

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Dzień Dziecka (Kowale)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2020	20 000,00/rok	n/d						20 000,00/rok
Dzień Dziecka (Zimnochy)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2020	20 000,00/rok	n/d						20 000,00/rok
Aerobik i Zumba (Zimnochy)	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Surażu	2018-2020	20 000,00/rok	n/d						20 000,00/rok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraż

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH W PROCES REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji dla Gminy Suraz jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Zespołu ds. rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).

Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

11.1. PROCEDURA USPOŁECZNIENIA NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY SURAŻ

Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż na lata 2017 – 2023 jako dokument strategiczny powstał w wyniku uspołecznionego procesu z czynnym udziałem sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, jako efekt szerokiego procesu partycypacji społecznej, opartej m.in. na warsztatach z interesariuszami. Istotnym elementem prac nad Programem Rewitalizacji był udział społeczeństwa w definiowaniu problemów oraz szukanie pomysłów na ich rozwiązanie. Prace nad przygotowaniem Programu zostały wykonane w oparciu o metodę partycypacyjno -ekspercką.

Zastosowano główne zasady partycypacji, do których zaliczamy: zaangażowanie społeczności przez cały czas tworzenia dokumentu, włączenie w proces rewitalizacji różnych grup interesariuszy, równouprawnienie wszystkich uczestników konsultacji, koncentracja na dojrzałych formach partycypacji (współdecydowanie, współodpowiedzialność), jawność, responsywność i dopasowanie form oraz treści partycypacji do potrzeb interesariuszy. O przystąpieniu do opracowania dokumentu zostali poinformowani przedstawiciele komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Surażu, jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe a także mieszkańcy, którym rozdystrybuowano informacje o toczących się pracach metodycznych wraz z odpowiednimi formularzami konsultacyjnymi oraz kartami fiszek projektów rewitalizacyjnych.

Konsultacje były przeprowadzane etapami, tak aby interesariusze mieli możliwość aktywnego udziału w przygotowaniu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż. Na etapie prac związanych z diagnozą zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy Suraż, przeprowadzono badania z przedstawicielami lokalnej społeczności. Pozwoliły one na sformułowanie założeń Programu Rewitalizacji, możliwie bliskiego oczekiwaniom jak największej liczby mieszkańców.

Pierwszy etap konsultacji miał więc na celu zaangażowanie interesariuszy w partycypacyjne opracowanie diagnozy zjawisk kryzysowych, wytyczenie obszarów zdegradowanych, wyznaczenie obszarów do rewitalizacji, zdefiniowanie wizji wyprowadzenia zdefiniowanych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego, wybór celów i działań rewitalizacyjnych.

Konsultacje odbywały się w terminie: od 30 marca do 3 czerwca 2017 r.

Celem konsultacji było zebranie uwag, wniosków i opinii od mieszkańców, przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych z terenu Gminy Suraż w sprawie projektu dokumentu. Konsultacje miały zasięg ogólnogminny.

Wdrożenie procesu partycypacji nad opracowaniem Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż obejmowało następujące techniki i narzędzia partycypacyjne oraz działania aktywizacyjne:

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

1. Działania promocyjno-informacyjne: informacje o pracach nad „Programem Rewitalizacji dla Gminy Suraż” na lata 2017 – 2023 były na bieżąco publikowane na stronie internetowej gminy oraz stronie stworzonej na potrzeby prac nad Programem Rewitalizacji dla Gminy Suraż www.rewitalizacja.suraza.pl Informacje te były zamieszczane również w formie obwieszczeń, plakatów i ulotek..

Wykorzystanie Internetu pozwoliło na maksymalizację zasięgu działań informacyjno-promocyjnych, a tym samym zwiększyło ich skuteczność.

2. Badania kwestionariuszowe: badanie opinii mieszkańców gminy zrealizowane zostało na etapie opracowywania diagnozy, w dniach od 10 kwietnia do 20 maja 2017 r. Badanie było prowadzone metodą PAPI (wywiady bezpośrednie, prowadzone przez ankieterów).

Poznanie opinii i preferencji mieszkańców było bardzo ważne z punktu widzenia trafności diagnozy. Odwołanie się do lokalnej społeczności umożliwiło weryfikację i pogłębienie opisu opracowanego na podstawie danych zastanych. Tym samym stanowisko i punkt widzenia mieszkańców zostały uwzględnione już na etapie wyboru obszarów z degradowanych do rewitalizacji. Połączenie dwóch technik zbieranych danych zwiększyło szanse na dotarcie do wszystkich grup interesariuszy.

3. Spotkania informacyjne odbyły się w dniach 30 marca - 22 maja 2017 r. w siedzibie Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach (30.03.2017 r.), budynku OSP w Zimnochach (22.05.2017 r.), i budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Surażu (04.04.2017 r.)

Spotkanie informacyjne w Doktorcach (30.03.2017r.)

Spotkanie informacyjne zdjęcie nr 1

Spotkanie informacyjne zdjęcie nr 2

Spotkanie informacyjne zdjęcie nr 3

Podczas spotkań zaprezentowane zostały etapy realizacji projektu, a także główne informacje związane z procesem rewitalizacji. Na warsztatach szczegółowo omówione zostały wyniki badania społecznego. Następnie uczestnicy spotkania zostali poproszeni o wskazanie obszarów gminy, które powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji w pierwszej kolejności. W toku dalszych prac warsztatowych opracowane zostały charakterystyki wybranych obszarów, obejmujące występujące tam problemy, zjawiska kryzysowe i potrzeby rewitalizacyjne oraz na istniejące potencjały do wykorzystania.

Warsztaty stanowiły efektywną i skuteczną formę jakościowego badania potrzeb i preferencji społeczności lokalnych. Jako technika badawcza o charakterze partycypacyjnym i aktywizującym, warsztaty umożliwiły odwołanie się do wiedzy różnych grup interesariuszy. Do ważnych zalet tej techniki należy również możliwość wykorzystania pozytywnych efektów pracy grupowej m.in. efektu synergii czy zwiększonej motywacji. Dzięki przeprowadzeniu warsztatów możliwe było uzupełnienie wcześniejszych analiz o dane jakościowe. Zaproszenie do udziału w spotkaniu zostało skierowane do różnych grup interesariuszy, dzięki czemu możliwe było zestawienie ze sobą różnych punktów widzenia.

4. Warsztaty strategiczne: odbyły się w dniach 1-3 czerwca 2017 r. Warsztaty strategiczne były kontynuacją prac podjętych podczas spotkań informacyjnych i rozpoczęły się od prezentacją dotychczasowych wniosków a także danych ilościowych, na podstawie których dokonano wyboru obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Po zapoznaniu się z analizą wskaźników w sferach społecznej, technicznej, środowiskowej, gospodarczej, przetrzennie - funkcjonalnej uczestnicy spotkania wspólnie zdefiniowali wizję obszaru rewitalizacji. W drugiej części warsztatów omówione zostały działania rewitalizacyjne, które należy osiągnąć przy zakładanej wizji. Działania te przyporządkowywane były do

poszczególnych sfer rewitalizacji. Przedmiotem warsztatów było również omówienie fiszek projektowych osobom i podmiotom zainteresowanym złożeniem propozycji swojego projektu do Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz.

Uczestnicy zostali poinformowani o możliwości zgłaszania fiszek projektów. Fiszki projektów można było pobrać i składać w formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Suraz. Karty można było składać do 15 czerwca 2017 roku.

Warsztaty strategiczne, podobnie jak spotkania informacyjne przyczyniły się do aktywizacji interesariuszy rewitalizacji.

Ponownie możliwe było wykorzystanie pozytywnych efektów pracy grupowej, a także wypracowywanie konsensusu uwzględniającego punkty widzenia różnych grup.

Warsztaty strategiczne stanowiły najwyższą formę partycypacji - współdecydowanie (i jednocześnie współodpowiedzialność) zaangażowanych przedstawicieli lokalnej społeczności o treści „Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz” na lata 2017 – 2023. Oznacza to, że prace odbywały się w partnerstwie pomiędzy władzami samorządowymi a sektorem społecznym i gospodarczym. Na spotkaniach diagnozowano kluczowe problemy, projektowano główne założenia i rozwiązania.

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone w następujących formach:

- 1) pikniku rewitalizacyjnego – przeprowadzony dniu 24 czerwca 2017 r. na terenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, były formą zachęty dla mieszkańców Gminy Suraz do czynnego udziału w tworzeniu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz. Podczas pikniku zostały zebrane uwagi wnioski od mieszkańców. Rozmowy miały na celu poinformowanie o profilu rewitalizacji w mieście. Podczas pikniku zostały przeprowadzone rozmaite konkursy o tematyce rewitalizacyjnej, odbyły się liczne wywiady i rozmowy z mieszkańcami.
- 2) otwartych spotkań informacyjnych z mieszkańcami gminy, przedstawicielami sektora gospodarczego i społecznego; spotkania odbyły się w dniach 30 marca - 22maja 2017 r. w siedzibie Stowarzyszenia Zielona Szkoła w Doktorcach (30.03.2017 r.), budynku OSP w Zimnochach (22.05.2017 r.), i budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Suraz (04.04.2017 r.), na spotkaniach zaprezentowano kształt, zakres i strukturę projektowanego dokumentu oraz przybliżono partycypacyjny udział w procesie jego tworzenia, udzielano odpowiedzi na zadawane pytania;
- 3) zbierania uwag, propozycji, opinii i wniosków do projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz.

Konsultacje zostały przeprowadzone poprzez:

- 1) udostępnienie projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz w siedzibie Urzędu Miejskiego w Suraz

- 2) zamieszczenie projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Surażu i stronie poświęconej rewitalizacji, tj. rewitalizacjasuraza.pl
- 3) publikację informacji o konsultacjach w formie obwieszczeń;
- 4) zbierania uwag, wniosków, opinii i propozycji na temat opracowywanego Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż, przekazywanych przez interesariuszy osobiście w merytorycznych komórkach Urzędu, telefonicznie lub pocztą tradycyjną na adres Urzędu, lub za pośrednictwem Internetu,

W trakcie przygotowywania dokumentu interesariusze mogli wypełniać kartę projektu prezentującą przedsięwzięcie uznawane przez nich za ważne/istotne. Organizatorom konsultacji zależało, aby informacja o Programie Rewitalizacji dla Gminy Suraż dotarła do możliwie szerokiego grona odbiorców zainteresowanych problematyką rewitalizacji.

W tym celu wykorzystano następujące metody:

- 1) informacja zamieszczona na stronie internetowej www.rewitalizacjasuraza.pl
- 2) w proces informacyjny zaangażowano media społecznościowe
- 3) media –ogłoszenie o konsultacjach w prasie lokalnej.

Po opracowaniu wstępnej wersji dokumentu „Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż” na lata 2017 – 2023 mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania uwag do jego zapisu.

Dzięki wykorzystaniu Internetu wszyscy chętni interesariusze mogli wziąć udział w konsultacjach w dogodnym dla siebie czasie, korzystając z dowolnego urządzenia z dostępem do Internetu. Ważną zaletą tego sposobu zgłaszania uwag jest również ustrukturyzowanie zgłaszanych uwag, umożliwiające ich sprawne opracowanie.

Karty projektu oraz ankiety były dostępne w wersji papierowej w Urzędzie Miejskim w Surażu oraz na stronie www.rewitalizacjasuraza.pl

Wnioski, uwagi, sugestie uzyskane zarówno na warsztatach, jak i w formie papierowej, elektronicznej lub telefonicznie zostały poddane analizie merytorycznej w szczególności pod kątem komplementarności z założeniami merytorycznymi, zakresem i celami Programu. Zgłoszono 30 projektów rewitalizacyjnych (27 projektów zgłoszono w formie papierowej, 3 projekty zgłoszono z wykorzystaniem Internetu). Wszystkie projekty poddano szczegółowej analizie merytorycznej. Ostatecznie w treści dokumentu ujęto 29 projektów, w tym 21 projektów uznano za zadania główne, a 8 projektów jako zadania uzupełniające. Wszystkie z nich ostatecznie zostały uwzględnione w treści Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.

11.2. PROCEDURA USPOŁECZNIENIA NA ETAPIE REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY SURAŻ

Na etapie wdrażania realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż planuje się powołać Zespół ds. rewitalizacji, który będzie ciałem doradczym i opiniotwórczym Burmistrza Suraża w zakresie rewitalizacji. Jego głównym zadaniem będzie prowadzenie monitorowania realizacji, jak też ewaluacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż. Zakłada się, że Zespół ds. rewitalizacji będzie ciałem składającym się z kilku osób, które wyłonione zostaną w trakcie otwartego naboru. Kryterium wyboru członków zespołu oparte będzie na doświadczeniu, wiedzy merytorycznej oraz aktywności społecznej. Planuje się aby zespół składał się zarówno z reprezentantów kluczowych dla specyfiki rewitalizacji zagadnień – instytucji publicznych oraz reprezentantów podmiotów prywatnych, w tym organizacji pozarządowych oraz biznesu. Możliwy jest również udział reprezentantów mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy, jak np. środowisk seniorskich, grup młodzieży, rodziców, podmiotów turystycznych.

Zespół ds. rewitalizacji powinien odbywać cykliczne spotkania, w trakcie których omawiane będą poszczególne etapy prac nad wdrażaniem Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż. Pracę zespołu wspomagać będzie Urząd Miejski w Surażu, w szczególności poprzez zapewnienie miejsc do spotkań oraz przygotowanie stosownych informacji, w szczególności o charakterze monitorującym (wskaźniki produktu, rezultatu) jak też ewaluacyjnym. Istotną rolę zespołu będzie przekazywanie informacji uzyskanych w trakcie spotkań środowiskom, które reprezentuje i odwrotnie, przekazywanie Burmistrzowi oczekiwań i opinii tych środowisk. Zakłada się więc, że Zespół ds. rewitalizacji będzie swoistym łącznikiem pomiędzy Burmistrzem, a interesariuszami rewitalizacji.

12. SYSTEM REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY SURAŻ ORAZ MONITORING

System realizacji

Proces tworzenia oraz realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż można podzielić na kilka istotnych etapów:

- 1) Przygotowanie do opracowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.
- 2) Opracowanie projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.
- 3) Konsultacje społeczne Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.
- 4) Opiniowanie projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.
- 5) Przyjęcie uchwałą Rady Gminy Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.
- 6) Realizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.

Opracowanie i przyjęcie Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż rozpoczyna pierwszy i najistotniejszy etap procesu wdrażania. Proces wdrażania zależy będzie od podejmowanych działań, a proces realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację pomiędzy struktury/jednostki organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności,
- budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji,
- kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie płaszczyzny i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych,
- współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- budowy warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- wdrażania programu rewitalizacji.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

We wdrażanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż *na lata 2017-2023* będą zaangażowane następujące podmioty:

- Urząd Miejski w Surażu;
- Jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Surażu;
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w granicach obszaru rewitalizacji;
- Jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej;
- Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność o charakterze społecznym;
- Instytucje kultury;
- Kościoły i związki wyznaniowe;
- Inne podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji.

Koordynatorem realizacji programu rewitalizacji będzie Zespół ds. rewitalizacji funkcjonujący w Urzędzie Miejskim w Surażu. Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji i wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz całego programu rewitalizacji. Wyznaczenie ww. Zespołu do koordynowania procesem rewitalizacji wynika z faktu, że samorząd koordynuje proces rewitalizacji i zaangażowany będzie w wiele projektów rewitalizacyjnych. Aby nadać temu podmiotowi jak najwyższą rangę przewodniczyć Zespołowi będzie Burmistrz Suraża. Zapewni to odpowiedni poziom decyzyjności zespołu i spójność z kierunkami działania całego Urzędu Miejskiego w Surażu. Zespół ds. rewitalizacji w razie potrzeby będzie mógł być rozszerzony o niezbędne osoby oraz będzie działał we współpracy ze stałymi strukturami urzędu, działającymi w zakresie kompetencji przewidywanych w programie.

Efektywną realizację działań rewitalizacyjnych zapewni również aktywność lokalnych partnerów, a w szczególności udział mieszkańców w procesie realizacji Programu.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych po zatwierdzeniu przez Zespół, została włączona do niniejszego Programu, który po akceptacji Burmistrza jest kierowany do Rady Miejskiej w celu uchwalenia. Decyzje w sprawie włączenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych do programu oraz aktualizacji dokumentu podejmuje Burmistrz Suraża. Aktualizowany dokument podlega uchwaleniu przez Radę Miejską.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Termin
1.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w programie rewitalizacji do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające, by mogły zostać wpisane do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miejska wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miejska	Po uchwaleniu programu rewitalizacji
2	<p>Powołanie i działalność Zespołu ds. rewitalizacji</p> <p>Zespół ds. rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą.</p> <p>Zakłada się cykliczność spotkań Zespołu ds. rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z interesariuszami, których reprezentuje.</p>	Zespół ds. rewitalizacji, Burmistrz	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
3.	Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń. Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników. Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
3.	<p>Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.</p> <p>Ocena sporządzona przez Burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy.</p> <p>W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię.</p> <p>Zmiana programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opiniami przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:</p> <p>1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych,</p>	Burmistrz , Zespół ds. rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

	2) nie wymaga zmiany uchwały.		
4.	Uzupełnienie i rozszerzanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania miasta i gminy.	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
5.	Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami miasta nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów. Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność miasta uwag, opinii, wniosków. Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych gminy, lokalnych mediów, Zespołu ds. rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Burmistrz, Zespół ds. rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
6.	Uchylenie uchwały w sprawie programu rewitalizacji w całości albo w części, w przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji programu rewitalizacji, osiągnięcia celów w nim zawartych.	Rada Miejska	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
7.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w programie rewitalizacji do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające, by mogły zostać wpisane do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miejska wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miejska	Po uchwaleniu programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Suraz

Monitoring

Monitoring procesu wdrażania programu rewitalizacji i jego efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania programu. Proces realizacji będzie monitorowany i oceniany przez zespół zadaniowy (Zespołu ds. rewitalizacji).

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz są:

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

- cele główne wytyczone w programie,
- kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w programie. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów.

Monitoring programu będzie odbywał się w dwóch etapach:

- Roczne sprawozdania z realizacji celów, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
- Analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi gminy wg wskaźników rezultatu.

Sprawozdanie z monitoringu programu będą corocznie przekazywane Burmistrzowi.

Burmistrz po zapoznaniu się z wynikami monitoringu będzie miał możliwość wprowadzenia autopoprawek do Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz.

Ponadto oprócz corocznego monitoringu programu rewitalizacji, założono przeprowadzenie po upływie połowy horyzontu czasowego programu ewaluacji śródkresowej, której celem będzie ocena wdrażania programu rewitalizacji pod kątem jego wpływu na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji. W tym celu zakłada się przeprowadzenie analizy wskaźników wykorzystanych do delimitacji oraz porównanie ich wartości do stanu wyjściowego i stanu planowanego. Przyjęto, że spadek czy wzrost wartości wskaźników musi odbywać się na poziomie możliwym do osiągnięcia.

Po upływie okresu obowiązywania Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz zakłada się przeprowadzenie ewaluacji końcowej, której zadaniem będzie pełna ocena wdrażania niniejszego programu rewitalizacji. Na tym etapie również zakłada się możliwość przeprowadzenia analizy wskaźnikowej w celu porównania wartości docelowych założonych wskaźników z wartościami śródkresowymi i bazowymi. Wyniki uzyskane na etapie analizy śródkresowej i analizy końcowej umożliwią ocenę skuteczności zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

Wykaz wskaźników wraz ze wskazaniem stanu planowanego na etapie analizy śródkresowej i analizy końcowej przedstawiono w poniższej tabeli.

Wskaźniki monitorowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz – stan istniejący i planowany

Tabela 35 Wskaźniki monitorowania programu rewitalizacji – stan istniejący i planowany

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Lp.	Nazwa wskaźnika	Stan istniejący - 2016	Stan planowany - 2020	Stan planowany - 2022
1.	Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja)	-7,01%	-6,66% (spadek o 5%)	-6,31% (spadek o 10%)
2.	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem	20,19%	19,79% (spadek o 2%)	19,18% (spadek o 5%)
3.	Dynamika zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym	13,04%	12,39 (spadek o 5%)	11,74 (spadek o 10%)
4.	Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	105,81	103,69 (spadek o 2%)	100,52 (spadek o 5%)
5.	Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	33,24	32,58 (spadek o 2%)	31,58 (spadek o 5%)
6.	Odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem	9,50%	9,31% (spadek o 2%)	9,03 (spadek o 5%)
7.	Odsetek długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem	63,46%	62,19% (spadek o 2%)	60,29% (spadek o 5%)

Ewaluacja

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu program rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów programu, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów,
- rozwiązywanie problemów,
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób program, a w szczególności poszczególne działania i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpłyną na grupy docelowe, przyczynią się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań - odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań –ocena długoterminowego wpływu programu rewitalizacji na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

Sprawozdanie z realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraz oraz raport z przeprowadzonej ewaluacji, które pozwolą ocenić stopień realizacji procesu wychodzenia z sytuacji kryzysowej zdegradowanych obszarów miasta, a także perspektywa pozyskiwania funduszy na realizację przedsięwzięć po 2020 roku przyczynią się do podjęcia decyzji, czy proces rewitalizacji Gminy Suraz będzie kontynuowany w kolejnych latach. Jeśli widoczna będzie potrzeba prowadzenia działań rewitalizacyjnych, będą one realizowane w oparciu o niniejszy dokument do 31 grudnia 2023 roku, zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 1020). Po tym terminie Gmina będzie zobowiązana do uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Dlatego też końcowa ewaluacja przeprowadzona zostanie pod koniec 2023 r. Na podstawie jej wyników podjęta zostanie decyzja w zakresie konieczności kontynuowania działań rewitalizacyjnych, a co za tym idzie, uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

PROGRAM REWITALIACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

SPIS TABEL

Tabela 1 Podział Gminy na sołectwa/miejscowości.....	16
Tabela 2 Wskaźniki przyjęte do określenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Suraz	18
Tabela 3 Wskaźnik społeczny nr 1 Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2016/2011.....	19
Tabela 4 Wskaźnik społeczny nr 2 Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2016	21
Tabela 5 Wskaźnik społeczny nr 3 Dynamika zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym 2016/2011	23
Tabela 6 Wskaźnik społeczny nr 4 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2016	25
Tabela 7 Wskaźnik społeczny nr 5 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2016.....	27
Tabela 8 Wskaźnik społeczny nr 6 Odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2016	29
Tabela 9 Wskaźnik społeczny nr 7 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. bezrobocia w liczbie ludności ogółem 2016.....	31
Tabela 10 Wskaźnik społeczny nr 8 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2016	33
Tabela 11 Wskaźnik społeczny nr 9 Odsetek długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem 2016 .	35
Tabela 12 Wskaźnik społeczny nr 10 Odsetek dożywianych dzieci 2016.....	37
Tabela 13 Wskaźnik społeczny nr 11 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem 2016	39
Tabela 14 Wskaźnik społeczny nr 12 Liczba wydanych niebieskich kart na 1000 mieszkańców 2016	41
Tabela 15 Wskaźnik społeczny nr 13 Liczba aktywnych stowarzyszeń na 1000 mieszkańców 2016	43
Tabela 16 Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do problemów społecznych - gmina	45
Tabela 17 Wskaźniki przyjęte do określenia współwystępowania negatywnych zjawisk w pozostałych sferach w Gminie Suraz	47
Tabela 18 Wskaźnik w sferze gospodarczej Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców 2016	48
Tabela 19 Wskaźnik w sferze technicznej Odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem 2016.....	50
Tabela 20 Wskaźnik w sferze środowiskowej Ilość materiałów zawierających azbest na 1 mieszkańca w m2 2016	52
Tabela 21 Wskaźnik w sferze przestrzenno-funkcjonalnej Odsetek długości chodników wymagających remontu 2016	54
Tabela 22 Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla pozostałych sfer łącznie.....	56

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Tabela 23 Płeć respondenta	59
Tabela 24 Wiek respondenta	60
Tabela 25 Podsumowanie wyników ankiety	67
Tabela 26 Podsumowanie wyników końcowych	69
Tabela 27 Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	102
Tabela 28 Lista pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	126
Tabela 29 Najważniejsze cechy komplementarności Programu Rewitalizacji dla Gminy Suraż.	133
Tabela 30 Wykaz przedsięwzięć komplementarnych (o charakterze rewitalizacyjnym) zrealizowanych w latach 2007-2016.	136
Tabela 31 Komplementarność projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Suraż	139
Tabela 32 Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji, w odniesieniu do podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	146
Tabela 33 –Indykatywne ramy finansowe związane z realizacją Programu Rewitalizacji, w odniesieniu do pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	152
Tabela 34 Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji.....	163
Tabela 35 Wskaźniki monitorowania programu rewitalizacji – stan istniejący i planowany	166

SPIS MAP

Mapa 1 Podział Gminy na sołectwa	17
Mapa 2 Wskaźnik społeczny nr 1 Dynamika zmian liczby ludności (depopulacja) 2016/2011	20
Mapa 3 Wskaźnik społeczny nr 2 Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem 2016	22
Mapa 4 Wskaźnik społeczny nr 3 Dynamika zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym 2016/2011	24
Mapa 5 Wskaźnik społeczny nr 4 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2016	26
Mapa 6 Wskaźnik społeczny nr 5 Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2016.....	28
Mapa 7 Wskaźnik społeczny nr 6 Odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2016	30
Mapa 8 Wskaźnik społeczny nr 7 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. bezrobocia w liczbie ludności ogółem 2016	32
Mapa 9 Wskaźnik społeczny nr 8 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2016	34
Mapa 10 Wskaźnik społeczny nr 9 Odsetek długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem 2016... ..	36

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SURAŻ NA LATA 2017 – 2023

Mapa 11 Wskaźnik społeczny nr 10 Odsetek dożywianych dzieci 2016	38
Mapa 12 Wskaźnik społeczny nr 11 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tyt. niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem 2016	40
Mapa 13 Wskaźnik społeczny nr 12 Liczba wydanych niebieskich kart na 1000 mieszkańców 2016	42
Mapa 14 Wskaźnik społeczny nr 13 Liczba aktywnych stowarzyszeń na 1000 mieszkańców 2016	44
Mapa 15 Wyniki standaryzacji liniowej w odniesieniu do problemów społecznych – gmina.....	46
Mapa 16 Wskaźnik w sferze gospodarczej Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców 2016	49
Mapa 17 Wskaźnik w sferze technicznej Odsetek budynków niezamieszkałych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem 2016	51
Mapa 18 Wskaźnik w sferze środowiskowej Ilość materiałów zawierających azbest na 1 mieszkańca w m2 2016	53
Mapa 19 Wskaźnik w sferze przestrzenno-funkcjonalnej Odsetek długości chodników wymagających remontu 2016	55
Mapa 20 Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla pozostałych sfer łącznie.....	57
Mapa 21 Podsumowanie wyników ankiety	68
Mapa 22 Podsumowanie wyników końcowych	70
Mapa 23 Podobszar I Suraż Centrum.....	71
Mapa 24 Podobszar II Suraż Rynek	72
Mapa 25 Podobszar III Doktorce	73
Mapa 26 Podobszar IV Zawyki	74
Mapa 27 Podobszar V Kowale.....	75
Mapa 28 Podobszar VI Zimnochy.....	76
Mapa 29 Obszar Zdegradowany – Gmina Suraż	78
Mapa 30 Podobszar I Suraż Centrum.....	80
Mapa 31 Podobszar II Suraż Rynek	83
Mapa 32 Podobszar III Doktorce	86
Mapa 33 Podobszar IV Zawyki	88
Mapa 34 Podobszar V Kowale.....	92
Mapa 35 Podobszar VI Zimnochy.....	93
Mapa 36 Mapa z obszarem Rewitalizacji	96

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura wykształcenia respondentów	60
Wykres 2. Struktura zatrudnienia	61
Wykres 3. Ocena potrzeby posiadania Programu Rewitalizacji	62
Wykres 4. Ogólna ocena życia w Gminie Suraż	62
Wykres 5. Ocena sytuacji w Gminie Suraż	63
Wykres 6. Ocena poczucia przynależności do Gminy Suraż.....	64
Wykres 7. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Gminy Suraż.....	65
Wykres 8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5-7 lat.....	66